Rok VIII. Nr. 5.

DZIENNIK URZĘDOWY

Wydziału Oświecenia Publicznego

Województwa Śląskiego

KATOWICE. 15. maja 1931.

Pozycja TREŚĆ: Strona

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 70.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 kwietnia 1931 r.

w sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych w kraju.

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) oraz art. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) zarządza się co następuje:

§ 1. Do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17. września 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826) wprowadza się następujące zmiany:

1) Paragraf 3 powyższego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„Diety wynoszą dziennie:

1) dla Prezesa Rady Ministrów i Marszałka Polski 80 zł, dla ministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Pierwszego Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego 60 zł,

2) dla funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), wojskowych zawodowych, oraz wojskowych, wymienionych w art. 111, 112, 113 wyżej powołanej ustawy, a pobierających uposażenie:

według grupy	II	30 zł
„ „	III i IV	25 zł
„ „	V	20 zł
„ „	VI	15 zł
„ „	VII	12 zł
„ „	VIII	10 zł 50 gr
„ „	IX	9 zł 50 gr
„ „	X — XII	8 zł 50 gr
„ „	XIII — XVI	6 zł — gr

3) dla sędziów i prokuratorów, pobierających uposażenie:

według grupy	C i D	25 zł
„ „	B	20 zł
„ „	A	15 zł

4) dla szeregowych niezawodowych:

a) podchorążych oraz podoficerów . . . . 2 zł 50 gr

b) st. szeregowców i szeregowców . . . 2 zł — gr

Praktykanci i aplikanci otrzymują diety tej grupy uposażenia, według której pobierają wynagrodzenie, względnie uposażenie.

Przy podróżach służbowych, delegacjach (odkomenderowaniach) i przeniesieniach do stolicy oraz na obszar województwa śląskiego, jak również do m. Białej w powiecie Bielskim, województwie krakowskiem i do m. Gdyni zwiększa się diety o 20%. Postanowienie to nie ma zastosowania do podróży służbowych, delegacyj (odkomenderowań) i przeniesień, odbywanych na obszarze województwa śląskiego przez osoby, mające zwykłe miejsce służbowe na tym obszarze.

W razie awansu należą się wyższe diety od dnia, od którego przysługuje prawo do wyższego uposażenia.

Do diet, ustalonych dla funkcjonarjuszów i osób wojskowych pobierających uposażenie wedle grupy II, III lub IV (punkt 2) może szef władzy naczelnej w wypadkach, gdy podróż służbowa połączona jest z wydatkami reprezentacyjnemi przyznawać dodatki w wysokości 25% diet. Przepis ten nie ma zastosowania do osób wymienionych w § 25".

2) Ustęp pierwszy § 19 powyższego rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie:

„W razie przeniesienia z urzędu lub w drodze konkursu do innej miejscowości przyznaje się na pokrycie wszystkich wydatków, połączonych z przesiedleniem, ryczałt w wysokości:

samotnemu — 60% jednomiesięcznego, pobierającemu dodatek ekonomiczny — 60% dwumiesięcznego uposażenia. Za podstawę obliczenia ryczałtów przyjmuje się uposażenie w wymiarze dla samotnego (t. j. bez dodatku ekonomicznego), a w szczególności uposażenie, określone w art. art. 3 i 118 ustawy z dnia 9 października 1923 r .(Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie w art. art. 4, 10, 12 i 25 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107). Przy przeniesieniu ze stolicy lub z obszaru województwa śląskiego, względnie do stolicy lub na obszar tego województwa, jak również gdy przeniesienie następuje w obrębie tego województwa, zwiększa się to uposażenie o 20%.

Ponadto zwraca się koszty przewozu urządzenia domowego kolejowemi pociągami towarowemi względnie statkami towarowemi, udowodnione oryginalnymi listami przewozowymi. W razie użycia do przewozu pociągów towarowo-pośpiesznych lub przyśpieszonych względnie takichże statków, zwraca się udowodniony koszt przewozu tylko do wysokości kosztów, jakieby wynikły przy użyciu normalnych towarowych pociągów względnie statków".

3) Paragraf 25 powyższego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„Oficerom Korpusu Kontrolerów i tymże oficerom mianowanym generałami, przyznaje się dodatek do diet w wysokości:

generałom 25%
pułkownikom 35%
podpułkownikom i majorom 45%

Dodatki te wypłaca się równocześnie z dietami".

§ 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w drodze obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 54) i niniejszem rozporządzeniem.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 maja 1931 r. Z tym dniem uchyla się rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1928 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 908).

Prezes Rady Ministrów: **W. Sławek.**
Kierownik Ministerstwa Skarbu: **Ignacy Matuszewski.**

71.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 kwietnia 1931 r.

w sprawie zmiany przepisów o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych zagranica.

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 924) oraz art. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) zarządza się co następuje:

§ 1. W § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23. września 1925 r. w sprawie należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, odbywane poza granicami Państwa przez funkcjonarjuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 711), zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 224) wprowadza się następujące zmiany:

a) ustęp pierwszy lit. b otrzymuje brzmienie: „dla funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), wojskowych zawodowych oraz wojskowych wymienionych w art. 111, 112 i 113 wspomnianej ustawy, zależnie od grupy uposażenia i państwa zagranicznego:

1. Kraje pozaeuropejskie.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	14
„ „	V — VI	„ „	12
„ „	VII — IX	„ „	9
„ „	X — XII	„ „	5
„ „	XIII — XVI	„ „	4

2. Wielka Brytania.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	12
„ „	V — VI	„ „	10
„ „	VII — IX	„ „	8
„ „	X — XII	„ „	5
„ „	XIII — XVI	„ „	4

3. Turcja.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	10
„ „	V — VI	„ „	8
„ „	VII — IX	„ „	6
„ „	X — XII	„ „	4
„ „	XIII — XVI	„ „	3

4. Danja, Holandja, Norwegja, Szwecja, Hiszpania, Portugalja, i Litwa.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	10
„ „	V — VI	„ „	8
„ „	VII — IX	„ „	6
„ „	X — XII	„ „	4
„ „	XIII — XVI	„ „	3

5. Związek Socjalistycznych Republik Rad.

Grupa uposażenia	II — IV	dol. am.	11
„ „	V — VI	„ „	8
„ „	VII — IX	„ „	6
„ „	X — XII	„ „	4
„ „	XIII — XVI	„ „	3

6. Szwajcarja, Włochy i Francja.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	40
„ „	V — VI	„ „	35
„ „	VII — IX	„ „	27
„ „	X — XII	„ „	18
„ „	XIII — XVI	„ „	13

7. Austrja, Finlandja, Bułgarja, Jugosławja, Rumunja i Łotwa.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	30
„ „	V — VI	„ „	26
„ „	VII — IX	„ „	22
„ „	X — XII	„ „	14
„ „	XIII — XVI	„ „	9

8. Belgja, Grecja, i Węgry.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	35
„ „	V — VI	„ „	30
„ „	VII — IX	„ „	23
„ „	X — XII	„ „	14
„ „	XIII — XVI	„ „	9

9. Estonja.

Grupa uposażenia	II — IV	fr. szw.	28
„ „	V — VI	„ „	22
„ „	VII — IX	„ „	18
„ „	X — XII	„ „	11
„ „	XIII — XVI	„ „	8

10. Niemcy.

Grupa uposażenia	II — IV	mk. niem.	34
„ „	V — VI	„ „	28
„ „	VII — IX	„ „	21
„ „	X — XII	„ „	14
„ „	XIII — XVI	„ „	9

11. Czechosłowacja.

Grupa uposażenia	II — IV	kor. cz.	180
„ „	V — VI	„ „	150
„ „	VII — IX	„ „	120
„ „	X — XII	„ „	75
„ „	XIII — XVI	„ „	60

b) ustęp trzeci otrzymuje brzmienie: „Gdy podróż służbowa ma charakter reprezentacyjny, ustala się diety w wysokości:

dla II i III grupy uposażenia . . . . dol. am. 25
dla IV grupy uposażenia . . . . . dol. am. 20
dla V grupy uposażenia . . . . . dol. am. 15

§ 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w drodze obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 września 1925 r. w sprawie należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, odbywane poza granicami Państwa przez funkcjonarjuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 711) z uwzględnieniem zmian, wynikających z rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 579), z dnia 27 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 224) i niniejszego roz-

porządzenia, przy równoczesnem wprowadzeniu właściwej numeracji paragrafów.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 maja 1931 r.

Prezes Rady Ministrów: **W Sławek.**
Kierownik Ministerstwa Skarbu: **Ignacy Matuszewski.**

72.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Nr. AA. 264/1. Warszawa, dnia 7. marca 1931 r.

W sprawie używania herbu państwowego, orła państwowego i barw państwowych przez osoby i instytucje prywatne.

Wobec podniesionych wątpliwości czy i w jakiej mierze rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 980) wprowadziło zmiany w dotychczasowych uprawnieniach co do używania godła i barw państwowych przez osoby i instytucje prywatne Ministerstwo wyjaśnia co następuje:

Cytowane rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej ustanowiło (w art. 21 ust. 1) zakaz używania przez osoby i instytucje nieuprawnione: 1) chorągwi Rzeczypospolitej, 2) oznak władz (urzędów, zakładów, instytucyj, przedsiębiorstw) państwowych i samorządowych oraz korporacyj publiczno-prawnych, 3) chorągwi i innych oznak wojskowych, 4) bandery handlowej morskiej oraz flagi niewojennych statków państwowych, 5) pieczęci urzędowych. Poza tem rozporządzenie to: a) zakazało używania przez osoby i instytucje prywatne pieczęci z orłem państwowym, b) uzależniło od osobnego zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych wydanego w porozumieniu z właściwymi ministrami używanie przez osoby i instytucje prywatne herbu państwowego, herbów wojewódzkich, jako też ich części składowych, dla celów handlowych jak również na blankietach i szyldach, c) uzależniło od zezwolenia właściwych gmin, wydanego za zgodą wojewody względnie Ministra Spraw Wewnętrznych, analogiczne (jak pod b) używanie herbów miejskich (art .21 ust. 2 i 3). Wreszcie rozporządzenie zakazało używania **herbu państwowego** lub **orła państwowego** oraz **chorągwi o barwach państwowych** w **sposób, uchybiający czci należnej Rzeczypospolitej** (art. 22 ust. 1).

Powyższemi zakazami objęto również: używanie znaków podobnych o ile to może stać się źródłem pomyłki (art. 21 ust. 4), względnie znieważenie znaków. mogących robić wrażenie herbu państwowego, orła państwowego lub chorągwi o barwach państwowych (art. 22 ust. 2).

Równocześnie omawiane rozporządzenie uchyliło (art. 26 ust. 3) ważność poprzedzających je zezwoleń, wydanych przez

Ministra Spraw Wewnętrznych względnie w innej drodze uzyskanych uprawnień na używanie przez osoby i instytucje prywatne godeł, chorągwi, bander oraz pieczęci z orłem państwowym.

Z zestawienia powyżej omówionych przepisów wynika a contrario, że używanie przez osoby i instytucje prywatne zarówno herbu państwowego i orła państwowego, tak w dawnej jak w nowej stylizacji, jak również barw państwowych, poza wypadkami względnie sposobami objętemi zakazem, jest dozwolone, w szczególności dozwolone jest używanie nadal przez stowarzyszenia, związki i inne korporacje herbu państwowego, orła państwowego oraz barw państwowych na ich sztandarach i oznakach, nie mających cech szyldu, które to używanie herbu, orła i barw jest aktualne zwłaszcza dla stowarzyszeń i związków b. wojskowych.

(—) **Stamirowski.**
Podsekretarz Stanu.

73.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. WF. 6236/30. Warszawa, dnia 28. marca 1931 r.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących,

w sprawie kwalifikacyj zdrowotnych kandydatów na wydziały lekarskie Uniwersytetów i do Państwowego Instytutu Dentystycznego.

Badania lekarskie młodzieży akademickiej oraz statytstyka zachorowań jej przed i po skończeniu wyższych zakładów akademickich wykazały szczególną częstość zapadań na zdrowiu wśród młodzieży, uczęszczającej na wydziały lekarskie uniwersytetów i do Państwowego Instytutu Dentystycznego.

W związku z tem i na skutek wystąpień dziekanatów wydziałów lekarskich zechcą dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących zażądać od lekarzy szkolnych, ażeby ci, omawiając ze starszą młodzieżą szkolną sprawę wyboru zawodu, czy to na systematycznych lekcjach higjeny, czy to podczas luźnych pogadanek, wyjaśniali jej, że zawód lekarski wymaga wyjątkowego zdrowia, zwłaszcza zdrowych płuc i serca, należytej czynności zmysłów, szczególnie wzroku i słuchu.

Maturzyści i maturzystki, nie odpowiadający tym wymaganiom zdrowotnym, nie powinni ubiegać się o przyjęcie na wydział lekarski uniwersytetu lub do Państwowego Instytutu Dentysty-

cznego, jeśli nie chcą w przyszłości przez przerwanie studjów lub wycofanie się z zawodu wskutek choroby ponosić strat materjalnych i doznawać rozgoryczenia.

(—) **Pieracki**
Podsekretarz Stanu.

74.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. WF.-3268/31. Warszawa, dnia 27. kwietnia 1931 r.

OKÓLNIK
Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do dyrekcyj i kierowników wszystkich szkół w sprawie zapobiegania szerzeniu się gruźlicy.

Badania lekarzy zajmujących się gruźlicą, wykazały, że jedną z licznych dróg, bynajmniej nie najrzadszą, któremi szerzy się ta straszna choroba, jest zetknięcie się ust człowieka zdrowego ze śliną, pochodzącą od osoby, chorej na gruźlicę.

Ponieważ wiadomo mi, że w wielu szkołach i zakładach naukowo-wychowawczych istnieje zwyczaj całowania po rękach pań przełożonych, nauczycielek i księży prefektów, przeto, w trosce o zdrowie dziatwy i młodzieży szkolnej, dla której choroba ta jest straszną plagą, zarządzam, by zwyczaju tego tam, gdzie on istnieje zaniechano.

Dyrektorzy (rki) i kierownicy (czki) szkół zechcą pouczać dziatwę i młodzież, iż szacunek dla swych wychowawców może ona wyrażać również i w innej formie.

(—) **Pieracki**
Podsekretarz Stanu

75.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. III. D-941/31. Warszawa, dnia 1. kwietnia 1931 r.

W sprawie kursów handlowych i kursów języków obcych.

Pismem okólnem Nr. 2933/27 z dnia 11 marca 1927 roku Ministerstwo zakomunikowało pp. Kuratorom główne wytyczne, dotyczące koncesjonowania prywatnych kursów handlowych.

Czteroletnia obserwacja stosowania tych zasad wywołuje potrzebę ponownego ich zrewidowania, a nawet częściowej zmiany dla tem lepszego ich nagięcia do życia społecznego i gospodarczego, wobec czego Ministerstwo uchyla wyżej wspomniane pismo okólne i w zamian poleca stosować zasady następujące:

Kursy handlowe są placówkami zbiorowego nauczania przedmiotów lub umiejętności, potrzebnych w handlu albo w administracji przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych, względnie zbiorowego nauczania języków obcych dla potrzeb zawodowych. Kursy powstają na zasadzie odwołalnych zezwoleń, udzielanych przez pp. Kuratorów. Wykładać na kursach mogą osoby, posiadające kwalifikacje do nauczania w szkołach handlowych. Kursów nie obowiązują jednakowe programy, wstępować na kursy może młodzież, której przygotowanie kierownicy kursów uznają za dostateczne. Okres nauczania, metody nauczania, dobór wykładanych przedmiotów i umiejętności — pozostawia się kierownikowi kursów.

Kursy nie nadają kończącym je żadnych uprawnień służbowych, wojskowych, szkolnych lub nauczycielskich: ukończenie kursów nie zastępuje ukończenia szkoły dokształcającej, ukończenie kursów nie kwalifikuje kończących je jako pracowników umysłowych.

Kursy nie mają zadań wychowawczych: regulaminy dla słuchaczów i słuchaczek kursów są zbiorami przepisów, zapewniających normalny przebieg nauczania zbiorowego i kulturalnego współżycia w lokalu kursów. Mogą jednak powstać przy kursach organizacje i kółka słuchaczów i słuchaczek dla celów naukowych i towarzyskich — za zgodą władz oświatowych i administracyjnych.

Na kursy wstępować mogą osoby od lat 18 wzwyż. Dla osób płci żeńskiej Kurator Okręgu Szkolnego może obniżyć minimum wieku do lat 17. — Kursy podlegają wizytowaniu przez delegatów Kuratorjum, uprawnionych do sprawdzania kwalifikacyj wykładających, wieku uczących się, zachowania przepisów higjeny szkolnej, delegaci udzielają kierownikowi i wykładającym wskazówek i porad, dotyczących materjału i metody nauczania. Niestosowanie się do obowiązujących przepisów i do zleceń wizytatorów może być powodem do odwołania zezwolenia.

Kursy mogą urządzać egzaminy końcowe i wydawać słuchaczom (kom) świadectwa ukończenia według wzorów zatwierdzonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego .

Kursy nie korzystają z subwencyj Ministerstwa W. R. i O. P. ani ze źródeł podatku przemysłowego ani z funduszów budżetowych, nie przysługuje też kursom prawo zabiegania o:

odroczenie służby wojskowej, ulgowe bilety kolejowe, ulgowe bilety tramwajowe.

Rodzicom uczęszczających na kursy — funkcjonarjuszom lub emerytom państwowym, ani słuchaczom (słuchaczkom) kursów, nie przysługują uprawnienia, wynikające z uczęszczania do szkół publicznych w myśl ustawy o uposażeniach i ustawy emerytalnej.

Kurator Okręgu Szkolnego ma prawo żądać od kierowników kończenia czasu nauczania o oznaczonej godzinie, godziny te mogą

być zróżnicowane w różnych miejscowościach — zależnie od warunków lokalnych.

Nauczanie przez korespondencję (kursy korespondencyjne) zasadniczo jest swobodne i nie podlega zatwierdzeniu ewentualnie rejestrowaniu przez władze oświatowe — wobec trudności kontrolowania przebiegu nauczania i postępów uczestników uczestników. W pewnych wyjątkowych wypadkach, gdy zaistnieje gwarancja umiejętnego prowadzenia takiego nauczania, Ministerstwo udzielać będzie kursom korespondencyjnym zezwolenia na nauczanie i wydawanie przez kierownictwo kursów ich uczestnikom świadectwa według specjalnie ustalonej formy. O każdorazowem wydaniu podobnego zezwolenia Ministerstwo będzie komunikować zainteresowanym Kuratorjom.

Za Dyrektora Departamentu:

(—) **G. Hensel**
p. o. Naczelnika Wydziału.

76.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. WF.-2132/31. Warszawa, dnia 17 marca 1931 r.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego), Liceum Krzemienieckiego oraz do Dyrekcyj wszystkich szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i seminarjów nauczycielskich.

w sprawie Państwowej Odznaki Sportowej i organizowania okresowych prób sprawności fizycznej w szkołach.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1930 r. (Monitor Polski Nr. 169 z r. 1930 poz. 255) ustanowiona została Państwowa Odznaka Sportowa dla osób, które wykazują dodatnie wyniki w zakresie sprawności fizycznej.

Państwowy charakter odznaki, jej rola i znaczenie wychowawcze pozwolił przyjąć i wprowadzić ją do systemu tych środków wychowania państwowego w szkole, które przygotowują młodzież fizycznie i duchowo do służby obywatelskiej i wojskowej. W systemie środków wychowania fizycznego w szkole, Państwowa Odznaka Sportowa powinna zająć jedno z naczelnych miejsc, jako sprawdzian tężyzny i wszechstronnego wyrobienia fizycznego młodzieży. Państwowa Odznaka Sportowa jest dostępną dla ogółu szkolnej młodzieży męskiej w wieku od lat 14, dla młodzieży żeńskiej od lat 16, jako nagroda za osiągnięcie przeciętnego stopnia sprawności fizycznej.

Warunki zdobywania odznaki określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 grudnia 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1930 r. o Państwowej Odznace Sportowej oraz Regulamin Państwowej Odznaki Sportowej, wydany przez Dyrektora Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. (Monitor Polski Nr. 9 z r. 1931 poz. 6).

Odsyłając do szczegółowych postanowień rozporządzenia z dnia 15 grudnia 1930 r. pragnę podkreślić przedewszystkiem wagę postanowień § 1 pkt. c oraz § 6 tegoż rozporządzenia. W myśl tych postanowień do organizowania okresowych prób sprawności fizycznej w szkołach upoważnieni są dyrektorzy (rki) szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych, dla uniknięcia nieporozumień wyjaśniam, iż § 3 Regulaminu P. O. S. dotyczy wyłącznie punktu d) § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1930 r.

W skład Komisji próby w szkołach wchodzą:

a) organizujący próbę t. j. dyrektor (ka) szkoły lub jego zastępca jako przewodniczący,
b) lekarz szkolny,
c) nauczyciel ćwiczeń cielesnych jako fachowy kierownik próby.

Powołanie innej osoby, jako dalszego członka Komisji nastąpić powinno w przypadku, gdy nauczyciel ćwiczeń cielesnych znajdzie trudności w stwierdzeniu wyników pewnych szczególnych prób. Pożądanem jest zasięganie w tych razach opinji wizytatorów i instruktorów wychowania fizycznego.

Organizację okresowych prób sprawności fizycznej w szkołach przygotowywać i przeprowadzać należy ściśle według postanowień rozporządzenia z dnia 15 grudnia 1930 r. oraz Regulaminu Państwowej Odznaki Sportowej. Fachowym organem doradczym i wykonawczym dyrektorów szkół w sprawach, związanych z Państwową Odznaką Sportową, powinien być zawsze nauczyciel (elka) ćwiczeń cielesnych oraz lekarz szkolny.

Minister:
(—) Sł. Czerwiński.

77.

Ministerstwo Skarbu.
Nr. D. I. 1179/5/31. Warszawa, dnia 27. stycznia 1931 r.

W sprawie emerytur sióstr zakonnych.

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów wyjaśnia niniejszem, co następuje, w związku z wątpliwościami, jakie wyłoniły się przy stosowaniu punktu 5) art. 24. i punktu g) art. 73 ustawy emerytalnej, według których prawo

do pobierania uposażenia emerytalnego oraz pensji wdowiej i sierocej nie przysługuje w razie wstąpienia do klasztoru.

Dla usunięcia tych wątpliwości i wyjaśnienia, w jakiem rozumieniu użyte zostało w tym przepisie ustawy słowo „klasztor", zauważyć należy, że wymieniona ustawa emerytalna — jak z ducha jej wynika — zapewnia zaopatrzenie emerytalne osobom uprawnionym pod warunkiem, że osoby te będą ze swoich zaopatrzeń korzystały, względnie będą mogły niemi swobodnie rozporządzać.

Dlatego też przy interpretacji słowa „klasztor" należy wziąć przedewszystkiem pod uwagę kwestję zdolności prawnej osób zakonnych, mieszkających w klasztorach, nie wszystkie bowiem osoby zakonne mieszkające w klasztorach są pozbawione zdolności prawnej, (w danym wypadku — możności odbierania i dysponowania należnem zaopatrzeniem). O tej zdolności decydują składane śluby zakonne, a nie stały wspólny sposób życia w klasztorze.

Codex iuris canonici (canon 478 i 579) rozróżnia dwa rodzaje ślubów zakonnych:

1. śluby uroczyste (vota solemnia),
2. śluby proste lub pojedyncze (vota simplicia).

Różnica między temi ślubami dotyczy **jedynie** skutków prawnych.

I tak:

a) Śluby uroczyste powodują jakoby śmierć w prawnych stosunkach, bo pozbawiają one osobę zakonną zdolności prawnej do spełniania aktów przeciwnych ślubom tak, że ich ważnie nie może dokonać (śluby posłuszeństwa, czystości i ubóstwa). Czyli, że — jeśli idzie o ślub ubóstwa — osoba zakonna, która złożyła ślub uroczysty, nie może posiadać żadnego, choćby najmniejszego, majątku (zaopatrzenia emerytalnego), a więc nie może nim dysponować, nie może również przyjąć żadnego **zapisu** majątkowego, (odebrać zaopatrzenia emerytalnego), a majątek osoby, która złożyła śluby uroczyste, przechodzi na własność zakonu.

b) Śluby proste pojedyncze obowiązują w sumieniu równie ściśle, jak śluby uroczyste, **nie pozbawiają** jednak zdolności prawnej, a więc osoby, które złożyły śluby pojedyncze, jeśli idzie o majątek, mogą go posiadać **dla siebie,** mogą przyjmować wszelkie zapisy i dysponować swym majątkiem. Istnieją wprawdzie zwyczajnie pewne warunki ograniczające tę swobodę działania, nie są one jednak oparte na kodeksie prawa kanonicznego, lecz na statutach poszczególnych zgromadzeń i z tego powodu nie mają żadnych skutków prawnych.

Jak z powyższego wynika, osoby które złożyły tylko śluby pojedyncze — w przeciwieństwie do uroczystych — mają prawo do przyjmowania zaopatrzenia emerytalnego i nie należy uważać

je za osoby, które wstąpiły do „klasztoru“ w ścisłem rozumieniu tego wyrazu, w myśl bowiem kanonu 487 i 488 c. c. klasztor jest siedzibą zakonu, którego członkowie składają śluby uroczyste, siedziby zaś zakonników, składających tylko śluby pojedyńcze, są wspólnem mieszkaniem zgromadzeń zakonnych, a nie klasztorem.

Z tych powodów przy stosowaniu punktu 5), art. 24, oraz punktu g) ,art. 73, ustawy emerytalnej nie powinno się brać pod uwagę słowa „klasztor“ w rozumieniu potocznem, lecz jedynie należy wpierw ustalić ,jakie śluby złożyła osoba zakonna, roszcząca sobie prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Naczelnik Wydziału:
(—) **A. Lincker.**

78.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. I.- 1390. Katowice, dnia 11. maja 1931.

W sprawie powołania szeregowych rezerwy na ćwiczenia wojskowe.

Wydział Oświecenia Publicznego podaje niniejszem do wiadomości załączony komunikat Dowództwa Okręgu Korpusu Nr. V.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz.**
Naczelnik Wydziału.

KOMUNIKAT

o powołaniu szeregowych rezerwy na ćwiczenia wojskowe w roku 1931.

I.

Kategorje szeregowych rezerwy powołanych na ćwiczenia.

Na zasadzie rozkazu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 1. IV. 1931 r. L. dz. 200/B. Uzup. wydanego na mocy ustępu 1 art. 77 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R .P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 458) będą powołani w roku bieżącym na zwyczajne ćwiczenia wojskowe szeregowi rezerwy:

z rocznika 1907

na 6 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy wojsk łączności,

b) ci z podoficerów, starszych szeregowców i szeregowców wojsk lotniczych i balonowych, którzy otrzymują imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe.

z rocznika 1905

1) na 6 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie, należący do piechoty, kawalerji, artylerji, czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, saperów, samochodów, żandarmerji i marynarki wojennej,

b) wszyscy podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy wojsk łączności,

c) ci podoficerowie i starsi szeregowcy służby uzbrojenia, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

d) ci starsi szeregowcy, należący do piechoty, kawalerji, artylerji, czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, saperów i żandarmerji, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe na okres 6 tygodni.

2) na 4 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie, należący do taborów i służby zdrowia,

b) ci podoficerowie i starsi szeregowcy służby intendantury, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

c) ci starsi szeregowcy, należący do taborów i służby zdrowia, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe.

d) ci starsi szeregowcy i szeregowcy, należący do piechoty, kawalerji, artylerji, czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, saperów, marynarki wojennej i żandarmerji, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe na okres 4 tygodni.

z rocznika 1903

1) na 6 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy wojsk łączności,

b) ci podoficerowie i starsi szeregowcy służby uzbrojenia, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

2) na 4 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie, należący do piechoty, kawalerji, artylerji, czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, wojsk lotniczych, balonowych, saperów, wojsk samochodowych, taborów, służby zdrowia i żandarmerji,

b) ci podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy służby intendantury, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

c) ci starsi szeregowcy i szeregowcy, należący do piechoty, kawalerji, artylerji, lotnictwa, balonów i samochodów, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

d) ci starsi szeregowcy, należący do czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, saperów, taborów, służby zdrowia i żandarmerji, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

z rocznika 1900

1) na 6 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie, należący do łączności, lotnictwa i balonów,

b) ci starsi szeregowcy, należący do wojsk lotniczych i balonowych, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

c) ci podoficerowie i starsi szeregowcy służby uzbrojenia, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

d) ci starsi szeregowcy i szeregowcy łączności, którzy otrzymają imienne karty powołania .na ćwiczenia wojskowe.

2) na 4 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

a) wszyscy podoficerowie należący do piechoty, artylerji, czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, saperów, samochodów, taborów, służby zdrowia i żandarmerji,

b) ci podoficerowie, strasi szeregowcy i szeregowcy należący do kawalerji i służby intendantury, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

c) ci starsi szeregowcy i szeregowcy piechoty i artylerji, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe,

d) ci starsi szeregowcy, należący do czołgów, samochodów pancernych, pociągów pancernych, saperów, samochodów, taborów, służby zdrowia i żandarmerji, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe.

z rocznika 1898

na 4 tygodniowe ćwiczenia wojskowe:

Ci podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy z piechoty, kawalerji i artylerji, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe.

Ponadto będą obowiązani do odbycia ćwiczeń wojskowych ci podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy z innych roczników, którzy otrzymają imienne karty powołania na ćwiczenia wojskowe.

Powołani będą również na ćwiczenia wojskowe w roku bieżącym wszyscy podoficerowie, starsi szeregowcy i szeregowcy, którzy podlegali powołaniu na ćwiczenia w roku ubiegłym, lecz z różnych powodów ćwiczeń tych nie odbyli.

Czas trwania ćwiczeń dla każdego z tych powołanych zostanie dokładnie określony w karcie powołania.

Szeregowi rezerwy morskiego dyonu lotniczego nie będą w roku bieżącym powołani na ćwiczenia wojskowe.

II.

Zwolnienia i odroczenia z mocy ustawy z urzędu oraz na prośby zainteresowanych szeregowych rez.

1) Zwolnieni od ćwiczeń są:

a) osoby wyszczególnione w §§ 388 i 404 rozp. wykon.,

b) osoby zwolnione względnie wykluczone od powsz. obow. wojsk. wymienione w art. 88 ustawy o powsz. obow. wojsk.

c) funkcjonarjusze policji państwowej i policji województwa śląskiego, za wyjątkiem szereg. rez. P. P., którzy na skutek ćwiczeń mogą uzyskać stopień oficera rez. W. P.

d) szeregowi rez. posiadający niebieskie karty mob.,

e) byli podoficerowie zawodowi, którzy zostali przeniesieni do rezerwy w roku 1928, 1929, 1930 i w roku bieżącym po zakończeniu okresu zawodowej służby wojskowej,

f) szeregowi, którzy odbyli czynną służbę w formacjach piechoty Korpusu Ochrony Pogranicza i zostali przeniesieni do rezerwy po przesłużeniu przynajmniej 20 miesięcy, a dla których tegoroczne ćwiczenia byłyby pierwszemi ćwiczeniami w rezerwie,

g) studenci pobierający stypendja wojskowe, aż do całkowitego ukończenia przez nich studjów,

h) funkcjonarjusze pełniący służbę w więzieniu św. Krzyża.

2) Odroczenie ćwiczeń do roku 1932 otrzymują z urzędu:

a) wszyscy szeregowi rezerwy, którzy w roku bieżącym ukończyli czynną służbę wojskową i zostali przeniesieni do rezerwy.

b) szeregowi rezerwy instruktorzy p. w. na podstawie wniosków właściwych powiatowych komendantów p. w. przedstawionych za pośrednictwem Okręgowych Urzędów W. F. i P. W. do decyzji Dowódcy O. K.

c) słuchacze kursów kolejowych, kształcących się na kursach ruchowo-handlowych przy D. O. K. P. w Warszawie, Lwowie i Gdańsku, oraz na kursie handlowo-taryfowym i zarachowawczym przy D. O. K. P. w Warszawie na podstawie zaświadczeń właściwych dyrekcyj kolejowych, przesyłanych wprost do P. K. U.

d) naczelnicy i zawiadowcy stacyj, dyżurni ruchu, telegrafiści, maszyniści parowozowi i ich pomocnicy, — co do których właściwe dyrekcje kolejowe złożą swe wnioski na odroczenie wprost do P. K. U. w terminie przewidzianym w § 403 rozp. wykon.

e) pracownicy stali i kontraktowi komisji granicznej polsko-rumuńskiej w Śniatynie, kierownicy powiatowych zarządów drogowych, naczelnicy wydziałów drogowych w dyrekcjach robót publicznych, inspektorzy drogowi, kierownicy budowy dróg i mostów.

3) Przesunięcie ćwiczeń na inny turnus lub odroczenie do roku przyszłego otrzymują z urzędu:

a) osoby wymienione w §§ 391 i 406 rozp. wykon.,

b) szeregowi rezerwy, będący funkcjonarjuszami państwowymi, których powołanie w nakazanym czasie byłoby połączone z istotną szkodą dla działalności danej władzy lub instytucji społecznych, pracujących dla wojska.

W udzielaniu jednak tych odroczeń będą ściśle stosowane postanowienia § 401 rozp. wykon.

4) Przesunięcie ćwiczeń na inny turnus szeregowym ze szkolnictwa państwowego:

Osoby wymienione w § 390 rozp. wykon. powoływane będą do ćwiczeń w okresie letnim wolnym od nauki szkolnej.

Ulgi te będą stosowane w miarę możności również i do urzędników kancelaryjnych oraz instruktorów wszelkich kategoryj szkół.

Powołanie i przesuwanie terminów powołania poza ramy wyznaczonych turnusów traktowane będzie również indywidualnie w stosunku do tych szeregowych rezerwy, należących do personelu nauczającego, którzy w okresie letnim uczęszczają na kursy wakacyjne, zorganizowane przez M. W. R. i O. P.

5) Odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych:

Odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego względnie przesunięcie okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku kalendarzowym może nastąpić:

a) w razie stwierdzonej obłożnej choroby powołanego względnie w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, o ile ono nie zostało już zgłoszone wcześnie,

b) w wypadkach konieczności wyjazdu zagranicę w celach naukowych, przemysłowych lub kuracyjnych,

c) w wypadku, gdy powołany do ćwiczeń wojskowych jest jedynym lekarzem w gminie,

d) w ważnych sprawach, które zaszły w rodzinie powołanego do ćwiczeń, a wymagają jego obecności,

e) w innych nadzwyczajnych wypadkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych corocznie w zarządzeniach o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe,

III.

Sposób przedkładania próśb o odroczenie ćwiczeń wojskowych.

a) przez zainteresowanych szeregowych rezerwy:

Prośby o odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do następnego roku względnie o przesunięcie okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym wnoszą szeregowi rezerwy do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Prośby te powinny być wnoszone do wskazanych władz wojskowych przynajmniej na 4 tygodnie przed terminem, wyznaczonym dla stawienia się powołanego na ćwiczenia.

Późniejsze wniesienie podania może nastąpić tylko w tym wypadku, gdy powody, uzasadniające konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcia powstały po wyżej określonych terminach.

Do podania należy dołączyć:

W wypadkach wymienionych w rozdz. II. pkt. 5, a) — świadectwo lekarskie, względnie zaświadczenie o chorobie, wystawione w sposób podany w rozdz. IV., pkt. b.

W wypadkach wymienionych w rozdz. II. pkt. b) zaświadczenie stwierdzające konieczność wyjazdu zagranicę wydane przez właściwe władze państwowe (Wojewódzkie względnie centralne).

W wypadkach wymienionych w rozdz. II pkt. c) i d) — zaświadczenie, wydane przez właściwe władze administracji ogólnej, stwierdzające istnienie okoliczności, powodujących konieczność odrodzenia ćwiczeń lub ich przesunięcie.

W wypadkach wymienionych w rozdz. II pkt. 5 e) — zaświadczenia i dokumenty, jakie będą przewidziane w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych.

Kart powołania nie należy dołączyć do podań za wyjątkiem wypadku przewidzianego w rozdziale II pkt. 5 a).

Odroczeń terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego względnie przesunięcia okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku kalendarzowym, udziela powiatowy komendant uzupełnień.

W razie odmownego załatwienia prośby powołany może odwołać się w terminie 7-mio dniowym, licząc od dnia doręczenia odmownego załatwienia, do właściwego dowódcy okręgu korpusu, który rozstrzyga ostatecznie.

Wniesienie prośby o odroczenie ćwiczeń względnie ich przesunięcie lub też odwołanie się od odmownej decyzji do dowódcy okr. korpusu nie zwalnia powołanego od stawienia się do ćwiczeń w terminie oznaczonym w karcie powołania względnie w obwieszczeniach, jeżeli do tego terminu prośba względnie odwołanie nie zostanie ostatecznie załatwione.

Osoby korzystające z odroczeń ćwiczeń wojskowych muszą ćwiczenia te odbyć w roku następnym.

Szeregowi rezerwy, którzy korzystali z odroczeń ćwiczeń wojskowych już w roku poprzednim, mogą uzyskać ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych tylko w drodze wyjątku przez dowódcę okręgu korpusu.

Prośby o ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych wnoszą szeregowi rezerwy w drodze służbowej przez właściwych pow. komend. uzupełnień.

Prośby lub odwołania przesłane przez zainteresowanych wprost do Dowództwa Okręgu Korpusu lub Ministerstwa Spraw Wojskowych z pominięciem Powiatowej Komendy Uzupełnień wcale nie będą rozpatrywane.

Prośby osób z rodziny rezerwisty o przesunięcie mu lub odroczenie mu terminu ćwiczeń również wcale nie będą rozpatrywane.

b) z urzędu przez władze państwowe i samorządowe:

Władze państwowe i samorządowe mogą, jednak nie później jak na 4 tygodnie przed rozpoczęciem ćwiczeń, występować z urzędu o odroczenie względnie przesunięcie terminu ćwiczeń podległym im funkcjonarjuszom, jeżeli powołanie takiej osoby byłoby połączone z istotną szkodą dla działalności danej władzy.

Z analogicznych uprawnień mogą korzystać instytucje społeczne pracujące dla wojska.

Indywidualne wnioski z podaniem wszelkich danych ewidencyjnych szeregowych wnoszą władze państwowe I i II instancji, samorządowe, oraz instytucje społeczne do właściwego dowódcy okręgu korpusu względnie powiatowego komendanta uzupełnień.

Władze państwowe III. instancji odnoszą się w tych sprawach bezpośrednio do Ministra Spraw Wojskowych.

W razie odmownego załatwienia wniosków przez dowódców okręgów korpusów przysługuje wymienionym wyżej władzom państwowym I i II instancji, władzom samorządowym oraz instytucjom społecznym prawo odwołania się do Ministra Spraw Wojskowych.

Odwołanie do M. S. Wojsk. mogą być wnoszone przez te władze tylko za pośrednictwem fachowych ministerstw.

IV.

Uwagi ogólne.

1) Niestawienie się szeregowego rezerwy do czynnej służby wojskowej we właściwym terminie może być usprawiedliwione:

a) w razie obłożnej choroby, uniemożliwiającej mu odbycie podróży do właściwej formacji wojskowej,

b) w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, czyniącego go zupełnie niezdolnym do służby wojskowej.

Jeżeli zgłoszenie się powołanego rezerwisty nie może nastąpić we właściwym terminie z powodu obłożnej choroby (pkt. a) powołany powinien udowodnić to właściwej władzy wojskowej świadectwem lekarskiem, określając m wyraźnie stan chorobowy oraz stwierdzającem, że chory jest niezdolny do podróży. Równocześnie powinien on zwrócić kartę powołania. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którym naczelnik gminy powinien potwierdzić, że nie można było uzyskać świadectwa lekarza powiatowego (rządowego).

W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, okoliczność ta powinna być stwierdzona przez gminę. Osoby te mają być powołane do służby wojskowej ponownie

w najbliższym okresie powołania rezerwistów do służby wojskowej.

Osoby wymienione w punkcie b) powinny właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień przedłożyć świadectwo lekarza wojskowego lub rządowego, stwierdzające ciężkie uszkodzenie zdrowia względnie kalectwa i niemożność stawienia się do służby wojskowej.

Powiatowi komendanci uzupełnień po otrzymaniu powyższych świadectw wdrażają postępowanie rewizyjno-lekarskie w myśl obowiązujących przepisów.

2) Powołanie szeregowych rezerw do służby wojskowej uskuteczniają władze wojskowe na podstawie imiennych kart powołania, przesyłanych za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej lub bezpośrednio w drodze przez właściwe urzędy gminne (magistraty), oraz na podstawie obwieszczeń.

3) Powołani są obowiązani stawić się bezpośrednio w miejscu i w dniu oznaczonym w karcie powołania.

Powołani do służby wojskowej mają zgłosić się w miejscu ich powołania we własnej odzieży.

Powołani szeregowi rezerwy powinni zabrać ze sobą dokumenty, wzywające ich do służby wojskowej (kartę powołania, kartę mobilizacyjną), jak również posiadane wojskowe dokumenty osobiste (książeczkę wojskową).

4) Zagubienie lub zniszczenie dokumentu wojskowego, wzywającego szeregowego rezerwy do służby wojskowej nie zwalnia danej osoby od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie ustalonym w tym dokumencie.

5) Z tytułu powołania do ćwiczeń wojskowych nie przysługuje szeregowym rezerwy, nawet w wypadku odwołania ćwiczeń prawo do roszczenia jakichkolwiek pretensji do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania, bądź to z powodu zaniechania pracy, bądź też z powodu poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym skutkiem stawienia się do ćwiczeń wojskowych.

6) Każde nieusprawiedliwione opóźnienie się szeregowego rezerwy do służby wojskowej będzie karane przez sądy wojskowe (art. 76 kkw.) względnie dyscyplinarnie przez władze wojskowe.

79.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. Prez-1502/31. Warszawa, dnia 28 lutego 1931 r.

W sprawie przesyłek listowych wolnych od opłaty pocztowej.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów, opierając się na analizie danych statystycznych, stwierdziło, iż ilość przesyłek listowych, zwykłych i poleconych, wysyłanych przez władze, urzędy i orga-

na państwowe, a wolnych od opłaty pocztowej na zasadzie art. 23 ust. 1. pokt. b) ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. w brzmieniu znowelizowanem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 378) w ostatnich latach niepomiernie wzrósła i wykazuje w dalszym ciągu tendencję zwyżkową. Nie pozostaje to bez wpływu na wzmożenie się czynności urzędów pocztowych, na ilość potrzebnego personelu, a przez to samo i na wydatki.

Dla przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon", które, jak wynika z art. 7. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 379) ma z własnych dochodów i funduszów pokrywać wszelkie swoje wydatki, ten ubytek w dochodach, wynikający z bezpłatnych świadczeń na rzecz władz, urzędów i organów państwowych, stanowi znaczny ciężar, ujemnie wpływający na całokształt gospodarki, tembardziej, że ciężar ten zwiększył się dwukrotnie w ostatnich dwu latach, a więc w okresie depresji gospodarczej. Cierpieć musi na tem niewątpliwie sprawność poczty, gdyż wzmnożone o pewien procent czynności urzędów pocztowych — wskutek wykonywania omawianych bezpłatnych świadczeń, wymagają odpowiedniego pomnożenia personelu, to zaś ostatnie uzależnione jest od dochodów, które nie odpowiadają ściśle świadczeniom, albowiem są mniejsze stale o kwotę, odpowiadającą świadczeniom, za które opłata nie jest pobierana, przyczem ubytek ten dochodów nie jest ujawniony w budżecie i planie finansowo-gospodarczym przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon".

Celem zapobieżenia przedstawionemu wyżej stanowi sprawy i wskutek pisma Pana Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 23. lutego 1931 r. Nr. 191/II. zwracam uwagę, ażeby uprawnienie, wynikające z zacytowanych na wstępie postanowień art. 23 ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie nie było wyzyskiwane, czy to przez nadawanie przesyłek listowych jako poleconych, mimo braku faktycznego uzasadnienia do przesyłania tychże jako poleconych, czy to przez wysyłanie przesyłek listowych jako wolnych od opłaty pocztowej, mimo że od opłaty tej zwolnione być nie powinny.

Minister:

(—) **Sł. Czerwiński.**

80.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. I. - 1261. Katowice, dnia 27. kwietnia 1931 r.

Do
Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych, oraz Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich w Województwie Śląskiem

w sprawie nadawania przesyłek pocztowych zwolnionych od opłat — klauzula na stronie adresowej.

Na skutek zażaleń urzędów pocztowych, iż niektóre władze i urzędy Państwowe przy nadawaniu przesyłek pocztowych, wolnych od opłat pocztowych, opatrują je nadal odciskiem stampilji z napisem „Opłata ryczałtowana rozporządzeniem M. P. i T. z dnia 25. 5. 1923. L. 2527/V." Ministerstwo Poczt i Telegrafów, reskryptem z dnia 21. marca 1931 r. N . 1120/V wyjaśnia, że cytowane wyżej rozporządzenie Ministerstwa Poczt i Telegrafów o ryczałtowaniu opłat pocztowych za przesyłki listowe władz i urzędów państwowych przestało obowiązywać z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 3. marca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr. 38 z roku 1928 poz. 378).

Od tej więc chwili, przy nadawaniu przesyłek, wymienionych w art. 23. pkt. 1 a—c ustawy o poczcie w brzmieniu powyższego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej winny być stosowane postanowienia rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 17. sierpnia 1928 r. o warunkach tudzież zasadach, obowiązujących przy wysyłaniu przesyłek pocztowych, zwolnionych od opłaty pocztowej. (Dz. U. R. P. Nr. 80 z r. 1928 poz. 702). Przesyłki te winny więc być opatrywane na stronie adresowej klauzulą: „Sprawa urzędowa — wolna od opłaty pocztowej".

Celem uniknięcia na przyszłość ewentualnych nieporozumień między nadającemi władzami i urzędami państwowemi a urzędami pocztowemi, oraz zwłoki w wysyłaniu przesyłek wolnych od opłaty pocztowej należy przy nadawaniu wymienionych przesyłek, stosować się ściśle do postanowień wyżej cytowanego rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów, ponieważ urzędy pocztowe są upoważnione do odmawiania przyjęcia przesyłek, nieodpowiadających pod względem zewnętrznym warunkom w rozporządzeniu tem ustalonym.

Za Wojewodę:
(—) **Dr.Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału.

81.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego

L. O. P. - I - 940. Katowice, dnia 2. kwietnia 1931 r.

Do

Powiatowych Urzędów Szkolnych, Dyrekcyj państwowych, komunalnych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich oraz Kierownictw publicznych szkół powszechnych i dokształcających szkół wiejskich — w górnośląskiej części Województwa Śląskiego

w sprawie opieki nad kalekami.

Celem zaznajomienia nauczycielstwa wszystkich podległych mi szkół, oraz nauczycieli (nauczycielek) prywatnych, udzielających nauki dzieciom, zwolnionym od obowiązku szkolnego, z obowiązkami wynikającemi dla nich z ustawy z dnia 6 maja 1920 r. o opiece nad kalekami, podaję do wiadomości odnośne §§ wyżej cytowanej ustawy w brzmieniu jak następuje, z poleceniem ścisłego jej przestrzegania od dnia 1 lipca 1931 r.

USTAWA

o opiece nad kalekami z dnia 6 maja 1920 r.

ogłoszona w Dzienniku Ustaw Rzeszy i w Pruskim Dzienniku Ustaw z dnia 4. czerwca 1920 r. Nr. 23 Zbioru Ustaw Pruskich za rok 1920 r. str. 280.

§ 2.

Opieka nad kalekami poniżej lat 18-tu, które nie potrzebują opieki zakładowej i środków zapobiegawczych przeciwko powiększeniu się kalectwa, należy do obowiązków miast wydzielonych i wydziałów powiatowych.

Władza przełożona jest uprawniona wezwać te wydziały i miasta do wykonania powyższego obowiązku.

§ 3.

1) Lekarz, który przy wykonywaniu swego zawodu zauważy kalectwo u osoby poniżej lat 18-tu, winien o swem spostrzeżeniu zrobić doniesienie w ciągu jednego miesiąca, z zapodaniem nazwiska i imienia kaleki, oraz z określeniem kalectwa.

2) Kto jako lekarz lub położna udziela pomocy połogowej jest zobowiązany do zbadania z jego pomocą urodzonego dziecka, czy nie zachodzą objawy kalectwa, a gdy takowe zachodzą, winien o tem złożyć doniesienie jak powyżej.

3) Obowiązek zgłaszania nie istnieje wtedy, jeżeli już poprzednio złożono po myśli tej ustawy wystarczające doniesienie.

4) Zaniedbania obowiązku zgłoszenia będą karane grzywną do 300,— zł., albo aresztem do czterech tygodni.

§ 4.

1) Nauczyciele (nauczycielki), którzy przy pełnieniu publicznego obowiązku nauczania, lub dokształcania zauważą u swych uczni objawy kalectwa, winni są uczniów tych (uczennice) zgłosić.

2) Bliższe przepisy do przeprowadzenia tego postanowienia wyda Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia. Rozporządzenie to należy ogłosić w Dziennikach Rejencyjnych, tych rejencji, w których one mają obowiązywać. Rozporządzenie to wchodzi w życie ósmego dnia od dnia wydania tego Dziennika, w którym rozporządzenie zostało ogłoszone.

Za nieprzestrzeganie przepisów tegóż rozporządzenia można zagrozić grzywną lub karą do czterech tygodni aresztu.

§ 9.

Kalectwo po myśli tej ustawy zachodzi wtedy, gdy pewna osoba (kaleka) wskutek przyrodzonego, czy nabytego cierpienia (choroby) kości, stawu, muskułu, albo nerwów, lub wskutek braku ważnego członka, albo jego części napotyka na nieprzemijające tego rodzaju trudności w używaniu tułowia oraz członków, że jej zdolność zarobkowa na rynku pracy najprawdopodobniej w większej mierze będzie upośledzoną.

W związku z powyższem wyjaśniam, że przewidziane w §§ 3 i 4 wyżej przytoczonej ustawy doniesienia, zawierające:

a) imię i nazwisko ułomnego dziecka,
b) jego datę urodzenia,
c) imię — nazwisko i zatrudnienie rodziców, względnie wychowawców, u których dziecko mieszka,
d) dokładny adres osób wymienionych pod c),
e) określenie szkoły, do której ewent. dziecko uczęszcza,
f) krótki opis rodzaju ułomności dziecka,
g) podpis donoszącego z podaniem imienia i nazwiska oraz dokładnego adresu,
h) datę doniesienia —

winny być skierowane za pośrednictwem kierownictwa szkoły względnie dyrektora zakładu, do właściwego lekarza powiatowego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz** m. p.
Naczelnik Wydziału.

82.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. - IV-2186/5. Katowice, dnia 7. listopada 1930 r.

Do
Dyrekcyj Państwowych i Komunalnych szkół średnich ogólno-kształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych w Województwie Śląskiem

w sprawie skarg sądowych wśród nauczycielstwa.

Uchylam okólnik Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 8. kwietnia 1925 r. L. O. P. - 9416. Dz. U. W . O. P. Nr. 3, oparty na okólniku pruskim z dnia 1 października 1906 r. (Koehler-Menschig str. 701) w sprawie uzyskiwania zezwoleń Wydziału Oświecenia Publicznego na wnoszenie skarg sądowych między nauczycielstwem, jako niezgodny z obowiązującemi przepisami prawnemi.

Jednocześnie wyrażam nadzieję, że podległe mi nauczycielstwo przez taktowne postępowanie, oraz polubowne załatwianie sporów uniknie rozpatrywania częstokroć błahych spraw na rozprawach sądowych, a przez to nie dopuści do poniżania godności stanu nauczycielskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału.

83.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. -IV-1144. Katowice, dnia 24. marca 1931 r.

Do
Dyrekcyj szkół handlowych w Województwie Śląskiem

w sprawie zaliczenia przedmiotów zawodowych do kategorji IV.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego orzekło reskryptem z dnia 9 marca 1931 r. L. III. A. 155/31, że za przedmioty zawodowe specjalne w rozumieniu art. 51. punktu „d" ustawy uposażeniowej z dnia 9. X. 1923 r. uważać należy w szkołach zawodowych handlowych:

naukę o handlu, księgowość, towaroznawstwo, geografję gospodarczą, arytmetykę handlową, języki obce, ekonomję społeczną, prawo, korespondencję handlową polską oraz prowadzenie kantoru wzorowego.

Za Wojewodę:
(—) **Inż. Kwieciński,**
w z. Naczelnika Wydziału Ośw. Publ.

84.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L. O. P. -IV-1389. Katowice, dnia 22. kwietnia 1931 r.

Do

Dyrekcyj wszystkich szkół zawodowych w Województwie Śląskiem

w sprawie działalności Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Lwowie.

Od lat 10-iu istnieje we Lwowie Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (ul. Akademicka Nr. 21. m. 7. tel 65-24), które obecnie liczy przeszło 200 członków. Towarzystwo urządza odczyty i zebrania dyskusyjne oraz wydaje drukiem rozprawy naukowe swych członków — celem szerzenia zainteresowania wśród społeczeństwa dla aktualnych spraw gospodarczych. Towarzystwo liczy wśród swych członków szereg sił wybitnych ze sfer naukowych i gospodarczych.

Proszę o zwrócenie na działalność Towarzystwa i jego wydawnictwa uwagi nauczycielstwa, które z jednej strony może osiągnąć korzyść z wydawnictw Towarzystwa, z drugiej zaś przyczyniać się swym udziałem do jego rozwoju.

Za Wojewodę:
(—) **Inż. Kwieciński,**
w z. Naczelnika Wydziału Ośw. Publ.

85.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego

Liczba O. P. I-1191/5. Katowice, dnia 11. maja 1931.

W sprawie Państwowej pomocy lekarskiej.

Wydział Oświecenia Publicznego podaje załączony okólnik Wydziału Zdrowia do wiadomości i zastosowania się.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału.

Śląski Urząd Wojewódzki

L. ZP. 676/37/PL. Katowice, dnia 31 marca 1931 r.

OKÓLNIK

Zdarzają się często wypadki, że chorzy funkcjonarjusze państwowi i członkowie ich rodzin korzystają z porady względnie leczenia u lekarzy umówionych pomocy lekarskiej bez kart porady, które dostarczają lekarzowi dopiero po upływie kilku dni a nawet kilku tygodni od daty udzielenia porady wzgl. leczenia. Postępo-

wanie takie jest niewłaściwe i może narazić odnośnego funkcjonarjusza na ponoszenie kosztów leczenia, gdyż w myśl § 4 Rozp. Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555), pomocy lekarskiej udziela się na podstawie karty porady, zaś w wypadkach nagłych pomoc może być udzielona bez przedstawienia karty porady, która jednak musi być dostarczona lekarzowi najpóźniej dnia następnego.

Równocześnie oznajmia się, że w myśl zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych karty porady dla emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, uprawnionych do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej po myśli § 1 pkt. 5. powyższego rozporządzenia, winny wydawać te władze administracyjne I. instancji, w okręgu których dany emeryt przebywa. Karty porady **dla emerytów opłacanych z budżetu śląskiego** wydaje się za opłatą 50 gr. tytułem opłaty manipulacyjnej, zaś **dla emerytów, opłacanych z budżetu centralnego** wydaje się karty porady jedynie według wzoru, ustalonego przez Ministerstwo, po naklejeniu na każdej karcie porady znaczka stemplowego wartości nominalnej 50 gr. Za emerytów opłacanych z budżetu centralnego uważać należy tych, którzy zostali przeniesieni na emeryturę z urzędów państwowych jak n. p. sądu, cła, straży granicznej, poczty, urzędów górniczych, urzędów miar, nadleśnictwa, urzędu kontroli Państwa, Gen. Prokurat. Rzeczypospolitej, Insp. Pracy, P. K. U., urzędów ziemskich, państw. wyższ. szkoły gosp. wiejsk., Państw. zarządu dóbr b. Kom. Ciesz., Urzędu dla spraw mniejszości, zarz. państw. stada ogierów, urzędu emigracyjnego, i. t. d. jak również tych, którzy przeniesieni zostali na emeryturę z urzędów państwowych innego Województwa, a którzy przebywają na obszarze Województwa Śląskiego.

Kartę porady należy wydać po dokładnem sprawdzeniu, czy dana osoba posiada uprawnienia do korzystania z państw. pomocy lekarskiej w myśl § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555), gdyż winni przekroczenia obowiązujących w tym względzie przepisów będą pociągnięci do odpowiedzialności.

Pozatem podaję do wiadomości nowy spis lekarzy i lekarzy specjalistów, umówionych dla państwowej pomocy lekarskiej.

I. Katowice.

1. Dr. Marjan Herlinger, lekarz prakt., przyjmuje w Przychodni państwowej pomocy lekarskiej w miejscu, przy ul. Reymonta L. 8.
2. Dr. Józef Błażur, lek. specjal. chorób wewnętrz., przyjmuje w Przychodni państwowej pomocy lekarskiej w miejscu.
3. Dr. Paweł Sikora, lek., przyjmuje w Przychodni pomocy lekarskiej w miejscu,
4. Dr. Karol Kopczak, lek. prakt., przyjmuje w Katowicach-Załężu.

5. Dr. Ferdynand Adamczyk, lek. szpit., przyjmuje w Katowicach-Bogucicach,
6. Dr. Edmund Malinowski, lek. prakt., w Katowicach-Ligocie.
7. Dr. Stanisław Kalinowski, lek. prakt., w Katowicach II, przyjmuje funkcjon. policji w Katowicach.

II. Katowice—powiat.

8. Dr. Ryszard Dłuhosz, lek. prakt., w Michałkowicach.
9. Dr. Aleksander Knapczyk, lek. prakt., w Mysłowicach.
10. Dr. Teodor Obremba, lek. prakt., w Mysłowicach.
11. Dr. Robert Herman, lek. prakt., w Siemianowicach Śl.,
12. Dr. Jan Zennegg lek. prakt., w Kończycach.
13. Dr. Antoni Lex, lek. prakt., w Chorzowie.
14. Dr. Władysław Galasiński, lek. prakt., w Nowej-Wsi.
15. Dr. Alfons Spiller, lek. prakt., w Roździeniu-Szopienicach.
16. Dr. Zygfryd Ryszard Koehler, lek. prakt., w Roździeniu-Szopienicach.
17. Dr. Wojciech Zuławski, lek. prakt., w Giszowcu-Nikiszowcu.
18. Dr. Michał Kilarski, lek. prakt., w Siemianowicach.

Naświetlania lampą kwarcową chorych funkcjonarjuszów i członków ich rodzin z Katowic i okolicy mogą być uskuteczniane za opłatą 50 gr. od pojedyńczego zabiegu w przychodni państwowej pomocy lekarskiej w Katowicach przy ul. Reymonta L. 8.

III. Świętochłowice i powiat.

19. Dr. Karol Hessek, lek. powiatowy w Świętochłowicach, przyjmuje w biurze lekarza powiatowego.
20. Dr. Józef Krygier, lek. prakt., w Świętochłowicach.
21. Dr. Antoni Wojcieszyn, lek. prakt., w Świętochłowicach.
22. Dr. Kazimierz Kujawski, lek. prakt., w Brzezinach Śl.
23. Dr. Józef Mierzowski, lek. prakt., w Hajdukach Wielkich, Krakowska.
24. Dr. Ludwik Rousseau, lek. prakt., w Hajdukach Wielkich, Kościelna 25.
25. Dr. Kazimierz Sobol, lek. prakt., w Łagiewnikach.
26. Dr. Franciszek Dzieża, lek. prakt., w Rudzie Śl.
27. Dr. Henryk Bober, lek. prakt., w Lipinach.
28. Dr. Stanisław Bociański, lek. prakt., w Szarleju.
29. Dr. Oskar Kuhna, lek. prakt., w Goduli.

IV. Królewska Huta.

30. Dr. Kazimierz Zawadzki, lekarz powiatowy, przy ul. Gimnazjalnej 12.
31. Dr. Wilhelm Idzik, lekarz prakt., ul. Wolności 45.

32. Dr. Jan Strzoda, lekarz prakt., przy ul. Wolności 34.

Naświetlań lampą kwarcową chorych funkcjonarjuszów i członków ich rodzin z Królewskiej Huty i okolicy dokonuje za opłatą 50 gr. od pojedyńczego zabiegu Dr. Wilhelm Idzik, lekarz prakt. w Król.-Hucie, ul. Wolności 45.

V. Tarnowskie Góry i powiat.

33. Dr. Władysław Szpil, lekarz powiatowy w Tarn. Górach.
34. Dr. Longin Konachewicz, lekarz prakt., w Tarn. Górach.
35. Dr. Ludwik Witman, lek. prakt., w Radzionkowie.
36. Dr. Józef Pietrzykowski, lekarz prakt., w Radzionkowie.
37. Dr. Romuald Salicki, lekarz prakt., w Strzybnicy.

VI. Lubliniec.

38. Dr. Franciszek Willert, lek. powiat., w Lublińcu.
39. Dr. Hipolit Szummer, lek. prakt., w Lublińcu.
40. Dr. Mieczysław Gotz, lek. prakt., w Lublińcu.

VII. Rybnik i powiat.

41. Dr. Ignacy Fabian, lek. prakt., w Rybniku.
42. Dr. Roman Piechna, lek. prakt., w Rybniku, ul. Szafranka L. 8.
43. Dr. Wacław Januszewski, lek. prakt., przyjmuje funkcjonarjuszów w Zakładzie dla umysłowo-chorych w Rybniku.
44. Dr. Leonard Lisiecki, lek. prakt., w Czerwionce.
45. Ignacy Letocha, lek. prakt., w Przyszowicach.
46. Dr. Eberhard Lamża, lek. prakt., w Pszowie,
47. Dr. Józef Tumułka, lek. prakt., w Wodzisławiu.
48. Dr. Adolf Ernest Prokop., lek prakt., w Wodzisławiu.
49. Dr. Marjan Dadaczyński, lek. prakt., w Rydułtowach.
50. Dr. Bronisław Karolczak, lek. prakt., w Żorach.
51. Dr. Stefan Łytkowski, lek. prakt., w Żorach.
52. Dr. Władysław Bodnar, lek. prakt., w Knurowie,
53. Dr. Stanisław Typrowicz, lek. prakt., w Jastrzębiu-Zdrój.

VIII. Pszczyna i powiat.

54. Dr. Maksymiljan Cichy, lekarz prakt. w Pszczynie.
55. Dr. Stefan Adamczewski, lek. prakt., w Mikołowie.
56. Dr. Stefan Krynicki, lek. prakt., w Tychach.
57. Dr. Tadeusz Kasprowicz, lek prakt., w Imielinie.

IX. Bielsko i powiat.

58. Dr. Oskar Lamatsch, lek. pwoiat., w Bielsku.
59. Dr. Józef Wałach, lek. prakt., w Bielsku.
60. Dr. Bronisław Wachulski, lek. prakt., w Dziedzicach.
61. Dr. Ludwik Król, lek. prakt., w Chybiu.

X. Cieszyn i powiat.

62. Dr. Jan Pustówka, lek. powiat., w Cieszynie.
63. Dr. Józef Wajda, lek. prakt., w Cieszynie.
64. Dr. Roman Passek, lek. prakt., w Cieszynie.
65. Dr. Jan Raszyk, lek. prakt., w Istebnej.
66. Dr. Jan Glajcar, lek. prakt., w Kończycach Wielkich.
67. Dr. Stanisław Niebrój, lek. prakt., w Zebrzydowicach.
68. Dr. Stanisław Figa, lek. prakt., w Wiśle.
69. Dr. Paweł Raszka, lek. prakt., w Skoczowie.

Umówieni lekarze specjaliści.

1. Dr. Kazimierz Wędlikowski, lekarz specjal. chorób kobiecych i w położnictwie przyjmuje w Katowicach, ul. Młyńska 6 oraz w szpitalu miejskim w Katowicach.
2. Dr. Bogusław Parczewski, lekarz specjal. w chorobach kobiecych i w położnictwie, przyjmuje w Katowicach przy ul. Teatralnej 12.
3. Dr. Jadwiga Gabszewicz, lekarz specjal. w chorobach ocznych, przyjmuje w Katowicach przy ul. Mickiewicza 18.
4. Dr. Stanisław Roszak, lekarz speci., w chorobach dziecięcych' przyjmuje w Katowicach przy ul. 3.-Maja 11.
5. Dr. Jan Górny, lekarz specjal. w chorobach uszu, nosa i gardła w Katowicach przyjmuje w Lecznicy brackiej w Katowicach ul. Francuska 34 w godz. 11—13 a przy ul. Marjackiej 3 I. p. od godz. 15—17.
6. Dr. Jan Hlond, lekarz specj. w chorobach skórnych, przyjmuje w Katowicach przy ulicy Marszałka Piłsudskiego 6.
7. Dr. Józef Hałacz, lekarz specjal. w chorobach skórnych przyjmuje w Katowicach przy ul. św. Jana 1.
8. Dr. Adam Schebesta, lekarz specj., w chorobach nerwowych przyjmuje w Katowicach przy ul. Kościuszki 42 a.
9. Dr. Mieczysław Stawiński, lekarz specj. w chorobach uszu, nosa i gardła w Król.-Hucie przy ulicy Wolności.
10. Dr. Stanisław Mirecki, lekarz specj. chorób ocznych, przyjmuje w Król.-Hucie przy ul. Wolności 16.
11. Dr. Józef Skotarek, lekarz specj. chorób dziecięcych, przyjmuje w Król.-Hucie, ul. Wolności 35.
12. Dr. Wincenty Pietrzykowski, lekarz specj. chorób uszu, nosa i gardła w Rybniku.
13. Dr. Józef Paryzek, lekarz specj. chorób ocznych w Rybniku.
14. Dr. Otomar Baborski, lekarz specj. chorób ocznych w Tarn.-Górach.

Do umówionych lekarzy specjalistów może kierować chorych w razie potrzeby tylko lekarz umówiony względnie urzędowy.

O treści tej proszę powiadomić podległe urzędy.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Orszulok.**
Naczelnik Wydziału ZP.

86.

RUCH SŁUŻBOWY.

I. Wydział Oświecenia Publicznego:

Pan Minister W. R. i O. P. reskryptem z dnia 29 kwietnia 1931 r. Nr. I. Prez. 33777/31 przeniósł b. Wincentego Ogrodzińskiego, okr. wizytatora szkół w stan nieczynny z dniem 1. V. 31 r.

II. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące:

Przeniesienie w stan nieczynny:

Mieczowski Eugenjusz naucz. gimn. mat. przyr. w Król.-Hucie

III. Szkolnictwo powszechne:

Mianowania:

Kamińska Kunegunda w Wielkich Piekarach, Hoffmanówna Helena w Połomji.

Zwolnieni:

Muszyńska Henryka z Brzezinki na podstawie art. 28, Zbell Eugenjusz z Cieszyna na podst. art. 60, Przeczkowa Helena z Pszczyny na własne żądanie, Stahr Alicja z Świętochłowic na podst. art. 80, Bronny Elżbieta z Świętochłowic na podst. art. 80, Przybylla Jan z Świętochłowic na podstawie art. 80 Dukalski Tadeusz z Lisowic na podst. art. 29 „b", Bronny Katarzyna z Król.-Huty na podst. art. 80, Halfar Jan z Król.-Huty na podst. art. art. 80. Rochowska Aniela z Król.-Huty na podst. art. 80. Golombowski Maks. z Król.-Huty na podst. art 80, Zawadzki Maks. z Rudy Śl. na podst. art. 80, Pigulanka Hildegarda z Król.-Huty na podst. art. 80, Szymański Jerzy z Król.-Huty na podst. art. 80, Ferenz Karol z Rudy Śl. na podst. art. 69 i 71, Karpfowa Marja z Tych na podst. art. 29 „b", Cezarówna Zdzisława Chlorkowa z Król.-Huty z powodu zawarcia związku małżeńskiego, Kukulska Stanisława z Kochłowic na podst. art. 71, Golińska Emilja z Skrzyszowa na własną prośbę, Kosowanówna Anna Ropska z Pszowa z powodu zawarcia związku małżeńskiego.

Przeniesieni:

Kurek Alfred z Wielkich Piekar do Halemby, Kącka Marja z Tych do Okręgu Szkolnego Krakowskiego.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Feliks Pogorzelski z Nowego Bytomia.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 7 kwietnia 1931 r. Nr. I. Prez. 2611/31, ustanowił na okres dwuletni 1931/32 Komisję Egzaminacyjną przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim dla kandydatów na stanowiska urzędników I kategorji w dziale Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, pełniących służbę na terenie Województwa Śląskiego, w następującym składzie:

Przewodniczący: **Dr Tadeusz Saloni**, Naczelnik Wydziału.

Komisarze Egzaminacyjni: **Witold Wysocki**, Okręgowy Wizytator Szkół, **Dr Marjan Koczwara**, radca w VI. st. sł., **Mgr. Tadeusz Leu**, referendarz w VII. st. sł.

(L. O. P. I. 383/6).

87.

KONKURSY.

Wydział Oświecenia Publicznego rozpisuje konkurs na następujące posady:

1) Kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w **Lisowicach**, w powiecie lublinieckim (mieszkanie służbowe)
2) Kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w **Kamienicy** w pow. lublinieckim (mieszkanie służbowe)
3) Nauczyciela 1-klasowej szkoły powszechnej w **Dąbrowie**, w pow. lublinieckim (mieszkanie służbowe).
4) Kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w **Pawonkowie** w pow. lublinieckim (kierownictwo szkoły jest organicznie połączone z organistostwem).
5) Nauczyciela 1-klasowej szkoły powszechnej w **Dyrdach**, w powiecie lublinieckim (mieszkanie służbowe).
6) Kierownika 7-klasowej szkoły powszechnej w **Ornontowicach** (posada połączona organicznie z organistostwem).
7) Kierownika 8-klasowej szkoły powszechnej żeńskiej w **Mikołowie.**
8) Kierownika 2-klasowej szkoły powszechnej w **Kamionce.**
9) Kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w Pasieczce.
10) Kierownika 3-klasowej szkoły powszechnej w **Kobielicach** (mieszkanie służbowe, ogród).
11) Kierownika 4-klasowej szkoły powszechnej w Jaroszowicach (mieszkanie i ogród).

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Wydziału Oświecenia Publicznego, do dnia 30 czerwca 1931.

Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach przystąpi z początkiem roku szkolnego 1931/32, do obsadzenia stanowisk wykładowców w organizujących się Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach.

Z dniem 1 września 1931 r. wakować będą stanowiska:

a) wykładowców matematyki,

b) wykładowców języka polskiego, historji i geografji,

c) wykładowców fizyki,

d) nauczyciela gimnastyki,

e) wykładowców chemji ogólnej i technicznej,

f) wykładowców przedmiotów w zakresie architektury i budownictwa nadziemnego,

g) wykładowców przedmiotów z budownictwa lądowego,

h) wykładowców przedmiotów z budowy maszyn,

i) wykładowców ogólnych przedmiotów technicznych, jak geometrji wykreślnej, mechaniki, rysunku technicznego i t. p.,

j) wykładowców wiadomości z elektrotechniki,

k) wykładowcy z dziedziny hutnictwa żelaza i metali i

l) 1 inżyniera — mechanika, jako kierownika ruchu warsztatów szkolnych.

Kandydaci, ubiegający się o jedno z powyższych stanowisk, mają dołączyć do podania:

1) dokładny życiorys,

2) dowód obywatelstwa polskiego,

3) metrykę urodzenia,

4) oryginalne świadectwa ukończenia zakładów naukowych, lub ich uwierzytelnione odpisy,

5) świadectwo lekarza powiatowego o stanie zdrowia.

Kandydaci na stanowiska wymienione sub a, b, c, i d mają oprócz dowodów, wyszczególnionych powyżej, przedłożyć dowód posiadania kwalifikacyj, przepisanych dla szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, określonych ustawą z dnia 26. IX. 1923 r. i z dnia 16. VII. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740 z r. 1924).

Kandydaci na stanowiska wymienione pod e) do l) mają oprócz dowodów, wyszczególnionych pod 1—5 przedłożyć oryginalne świadectwa lub uwierzytelnione odpisy świadectw odbycia conajmniej dwuletniej pracy zawodowej; pożądaną jest również praktyka nauczycielska.

Objęcie stanowisk nastąpi po spisaniu umowy służbowej (kontraktu) z ważnością zasadniczo na jeden rok szkolny.

Przewidziane do stanowisk pobory uregulowane są Rozporządzeniem Śląskiej Rady Wojewódzkiej L. R. W. 866 z dnia 8. XI. 1929 r. (Dz. U. W. O. P. Nr. 12, poz. 177)

Podania, odpowiednio udokumentowane, należy wnosić do Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach przez Dyrekcję Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach, ul. Krasińskiego 3, najpóźniej do dnia 20 czerwca br.

88.

KOMUNIKATY.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego

L. O. P. VI—3499. Katowice, dnia 12. maja 1931 r.

W sprawie składek na budowę łodzi podwodnej — „Odpowiedź Treviranusowi".

Z inicjatywy Wydziału Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego zawiązał się dnia 19. listopada 1930 r. Komitet Szkolny pod przewodnictwem Naczelnika Dr. Ręgorowicza, który zajął się zorganizowaniem składek na budowę łodzi podwodnej „Odpowiedź Treviranusowi".

Wprawdzie określony okólnikiem Nr 64 termin akcji minął dnia 15. marca br. mimo to jednak pieniądze jeszcze nadal wpływały i wobec tego Komitet może złożyć obecnie dopiero sprawozdanie z podjętej akcji, która przyniosła do dnia 12-go maja 1931 r. pokaźny dochód w kwocie 17.924,96 zł. Z tytułu procentu powstała kwota 60.94 zł. Razem 17.985,90 złotych.

Pieniądze przekazano Lidze Morskiej i Rzecznej w Katowicach na konto P. K. O. 305.834 — budowa łodzi podwodnej „Odpowiedź Treviranusowi".

Równocześnie podaje się wykaz szkół i wysokość przekazanych składek.

Naczelnik W. O. P.:
Dr. Ręgorowicz m. p.
Przewodniczący Komitetu.

WYKAZ

wpłaconych kwot na „Odpowiedź Treviranusowi" Nr. konta P. K. O. 307.470 w Katowicach.

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
1.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Kończyce Małe	27,—
2.	Szkoła VIII. im. M. Konopnickiej	Katowice I.	16,21
3.	Dokształcająca Szkoła Górnicza	Nowa Wieś	5,—
4.	Szkoła powszechna	Godów	3,—
5.	Kierownictwo Dokszt. Szkoły Wiejskiej	Bielszowice	7,—
6.	Młodzież szkolna	Łaziska Górne	17,—
7.	Szkoła powsz. męsk. im. Marsz. J. Piłsudskiego	Katowice	148,10
8.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Strzebin	4,—
9.	Szkoła powszechna	Wiślica	2,30
10.	Dokształcająca Szkoła Wiejska I.	Rydułtowy	5,37
11.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Marklowice Dolne	15,—
12.	Szkoła powszechna 3-kl.	Ligota Woźnicka	5,80
13.	Dyrekcja Miejskiego Gimnazjum Żeńsk.	Pszczyna	43,—
14.	7-kl. szkoła powszechna I.	Pawłów	26,34
15.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Bojszowy Nowe	15,—
16.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Adamowice	3,50
17.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Gogołowa	3,53
18.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Grzawa	4,50
19.	Komunalne Gimnazjum męskie	Siemianowice	25,28
20.	Powiat. Urząd Szkolny II. w Rybniku	Rybnik	372,—
21.	Szkoła powszechna	Strzebin	7,—
22.	Kierownictwo szkoły I.	Lipiny Śl.	5,—
23.	Grono szkoły IV. im. K. Miarki	Wielkie Piekary	4,—
24.	Grono naucz. Dokszt. Szkoły Górniczej	Orzegów	13,50
25.	5-kl. szkoła powszechna	Bojszowy Górne	9,35
26.	Powiatowy Urząd Szkolny	Lubliniec	131,50
27.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Lasowice	12,75
28.	Szkoła powszechna I. żeńska	Chropaczów	5,60
29.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Turza	4,10
30.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Turza	4,37
31.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Tychy	62,14
32.	Kierownitcwo szk. powsz. II. i Dokszt. Górniczej	Pszów	38,31
33.	8-kl. szkoła powszechna V.	Królewska-Huta	79,37
34.	Dokształcająca szkoła zawodowa	Nowa Wieś	23,—
35.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	[illegible] Wieś	70,—
36.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Kamień p. Rybnik	5,—
37.	Szkoła powszechna II.	Chropaczów	3,40
38.	Szkoła powszechna I.	Mała Dąbrówka	10,—

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
39.	Szkoła powszechna	Brzęczkowice	8,—
40.	Szkoła powszechna	Rudziczka p. Pszczyna	12,90
41.	Dzieci szkoły ewang. polskiej	Golasowice	5,40
42.	Szkoła powszechna	Kryry	12,75
43.	Kierownictwo szkoły dokształcającej	Borowa Wieś	1,50
44.	Ewang. szkoła powszechna	Krzyżowice	5,20
45.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Zgoń	6,60
46.	Kierownictwo kat. szkoły powszechnej	Warszowice	25,—
47.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Jastrzębie Górne	83,02
48.	Szkoła powszechna	Gać	3,—
49.	Dyrekcja Państw. seminarjum żeńsk.	Cieszyn	132,50
50.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Dzięgielów	8,57
51.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Smardzowice	3,86
52.	Powszechna szkoła ewang.	Hajduki Wielkie	14,25
53.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Grodziec p. Bielsko	4,—
54.	Publiczna szkoła powszechna	Lubliniec	39,30
55.	Szkoła powszechna I.	Czechowice	22,10
56.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Wilcza Dolna	7,57
57.	Szkoła Dokształcająca Wiejska	Wilcza Górna	11,60
58.	Szkoła powszechna IV.	Rożdzień-Szopienice	64,81
59.	Dyrekcja Komunalnego Gimnazjum	Szarlej	84,27
60.	2-kl. szkoła powszechna V.	Wisła-Jawornik	11,19
61.	Szkoła powszechna im. A. Mickiewicza	Siemianowice Śl.	14,—
62.	Kom. Gimn. męskie im. J. Śniadeckiego	Siemianowice Śl.	106,06
63.	Komun. Gimn. żeń. im. M. Konopnickiej	Siemanowice Śl.	49,75
64.	Szkoła powszechna II.	Chropaczów	3,40
65.	Kier. Szkoły Powszechnej III.	Lipiny Śl.	26,20
66.	Szkoła powszechna	Ogrodzona	7,10
67.	Szkoła powszechna	Wisła Mała	4,75
68.	Komunalne Gimnazjum	Rożdzień	42,40
69.	Szkoła powszechna II.	Ligota	10,—
70.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Wisła Mała	2,70
71.	Grono Naucz. Szk. Powsz. I.	Nowa Wieś	21,—
72.	Kier. Szkoły Powszechnej	Łaziska Dolne	12,86
73.	Szkoła powszechna I. kl.	Kisielów	15,—
74.	Kier. Szkoły powsz.	Dębowiec	24,50
75.	Zw. Pol. Naucz. Szk. Powsz. „Ognisko//	Pszczyna	70,—
76.	Dyr. Polskiej Szk. Pow. i wydział. żeń.	Bielsko	39,22
77.	Klasa 6 szkoły powsz.	Stara Wieś	2,50
78.	Szkoła powszechna	Osiny	6,75
79.	Kier. Szkoły powszechnej	Iłownica	5,—
80.	Szkoła powszechna	w Mnichu	25,—

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
81.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Landek	7,09
82.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Wilcza Górna	23,32
83.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Chełm	7,31
84.	Szkoła powszechna I.	Ligota p. Zabrzeg	15,—
85.	Szkoła powszechna II.	Mysłowice	19,—
86.	Miejskie Gimnazjum żeńskie	Mikołów	108,—
87.	Powiatowy Urz. Szk. Pszczyna II.	w Mikołowie	273,50
88.	Gimnazjum SS. Urszulanek Rybnik	Rybnik	465,02
89.	Państw. Gimnazjum z jęz. wykł. niem.	Bielsko	319,50
90.	Kier. 7-kl. Szk. Powsz.	Jasienica	60,79
91.	Szkoła powsz. i wydz. SS. de Notre D.	Strumień	24,15
92.	Kier. Szk. Pow. żeń. im. Król. Jadwigi	Cieszyn	30,—
93.	Dyr. Żeńsk. Szk. Wydział. im. M. Konopnickiej	Cieszyn	57,40
94.	Katolicka Szkoła powszechna	Międzyrzecze	9,34
95.	Szkoła powsz. I. im. T. Rejtana	Kotawice III	40,—
96.	Dyr. Gimnazjum miejsk. żeńskiego	Katowice	201,10
97.	Powiatowy Urz. Szk. II.	Rybnik	500,—
98.	Szkoła Powsz. im. Piotra Skargi	Katowice	33,21
99.	Państw. Seminarjum żeńskie	Mysłowice	18,60
100.	Grono Naucz. i młodzież Szk. szk. pow. I. żeńsk.	Chropaczów	78,72
101.	Komunalne Gimnazjum Koedukacyjne	Roździeń	8,—
102.	Kier. katol. szk. pow. im. Ks. Bogdaina	Radzionków	68,10
103.	Szkoła powsz. I.	Orzegów	62,69
104.	Urz. Szkolny Powiatowy	Lubliniec	119,—
105.	Szkoła powszechna 1 kl.	Skrzeczkowice	8,30
106.	Szkoła publ. dokształcająca wiejska	Wilkowyje	4,80
107.	Szkoła publ. dokształcająca wiejska	Bieruń Stary	30,—
108.	Ognisko Z. P. N. S. P. Szk. I.	Nowy Bytom	50,—
109.	Kier. Szkoły powszechnej	Czuchów	13,83
110.	Kier. kat. szk. pow. im. Tad. Kościuszki	Radzionków	15,18
111.	Szkoła powsz. im. Berka Joselowicza	Katowice	50,—
112.	Polska Szkoła wydz. męska	Katowice	52,—
113.	Kier. Szk. powsz.	Brzeżce	10,—
114.	Dokształcająca Szkoła zawodowa	Katowice I.	22,65
115.	Kier. Szk. Powsz.	Gołkowice	2,—
116.	Dokształcająca Szkoła Zawodowa	Michałkowice	45,—
117.	Kier. Szkoły powsz. II.	Nowy Bytom	43,75
118.	Kier. Szkoły powsz. III.	Mysłowice	20,—
119.	Kier. Szkoły powszechnej	Słupna	10,47
120.	Kier. szk. powsz. I. im. Ks. St. Staszyca	Lipiny	11,—
121.	Kier. Szkoły powsz.	Bykowina	41,—
122.	Kier. Szkoły powsz.	Cisownica	15,—

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
123.	Szkoła powsz. im. Adama Mickiewicza	Michałkowice	48,21
124.	Szkoła powszechna	Kończyce p. Kat.	16,—
125.	VII. kl. Szkoła powszechna	Goleszów	57,13
126.	Kier. Szkoły powszechnej	Rudzica	12,20
127.	Dyrekcja państw. seminarjum naucz.	Pszczyna	78,94
128.	Szkoła powszechna II. żeńska	Tarnowskie-Góry	120,—
129.	Kier. szkoły powszechnej ewangel.	Studzionka	2,—
130.	8-kl. Szkoła powszechna	Bytków	52,26
131	Kier. Szkoły powszechnej	Krzyżkowice	16,50
132.	7-kl. Szkoła powszechna II.	Chropaczów	3,40
133.	Kier. Szkoły I. od grona naucz.	Chropaczów	5,60
134.	Szkoła powszechna	Bażanowice	25,—
135.	Kier. Szk. powsz. III. żeńsk. im. Król. Jadwigi	Katowice II.	15,—
136.	Kier. Szkoły powszechnej	Krzyżowice	11,50
137.	Kier. Szkoły pow. II. im. Ks. Damrota	Wielkie Piekary	4,—
138.	Kier. 8-kl. szkoły powszechnej I.	Szopienice	16,84
139.	Grono naucz. i dzieci Szkoły powsz. I.	Nikiszowiec	50,—
140.	Szkoła powsz. im. Henr. Sienkiewicza	Siemianowice	90,66
141.	Kier. Szk. powsz. im. Kopernika	Siemianowice	13,50
142.	Szkoła powsz. im Grzeg. Piramowicza	Siemianowice	100,—
143.	Dyr. szkoły Polskiej Lud. i Wydz. M.	Bielsko	77,20
144.	2-kl. Szkoła powszechna III.	Ustroń	41,05
145.	Grono naucz. Szkoły I.	Brzeziny Śl.	70,—
146.	Dokszt. Szkoła zawodowa	Brzeziny Śl.	2,25
147.	Szkoła powsz. im. Tadeusza Kościuszki	Michałkowice	10,50
148.	Szkoła powszechna II.	Wielkie Hajduki	11,—
149.	Kier. Szkoły powszechnej	Halemba	22,50
150.	Kier. Szkoły powszechnej	Mokre	8,50
151.	Grono naucz. szk. III. m. im. K. Miarki	Nowa Wieś	69,—
152.	Szkoła powszechna III.	Roździeń	10,—
153.	Szkoła powszechna im. T. Kościuszki	Katowice	11,—
154.	Kier. Szkoły powszechnej	Wisła Wielka	38,85
155.	Kier. Dokszt. Szkoły Wiejskiej	Wisła Wielka	2,70
156.	Szkoła powszechna im. St. Konarskiego	Siemianowice	56,36
157.	Szkoła powszechna	Kiczyce	5,—
158.	Szkoła powsz. II. im. Z. Krasińskiego	Katowice-Dąb	17,—
159.	8-kl. Szkoła powszechna IV.	Bielszowice	20,—
160.	Ognisko Zw. P. N. S. P.	Zebrzydowice	50,—
161.	Szkoła powszechna	Boguszowice	6,20
162.	Kier. Szkoły	Zebrzydowice	10,—
163.	Kier. szkoły powsz. I. im. Św. Jadwigi	Szarlej	28,72
164.	8-kl. szkoła powszechna I.	Mysłowice	20,—
165.	2-kl. szkoła powszechna	Leszna Górna	7,38

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
166.	Szkoła powszechna	Kaczyce	25,—
167.	Kier. Szkoły powszechnej	Krasna	5,88
168.	Kier. 8-kl. szkoły powszechnej I.	Pszczyna	43,10
169.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Frydek	10,—
170.	Dokształcająca Szkoła Górnicza	Radzionków	15,—
171.	Szkoła powszechna III.	Rydułtowy	5,81
172.	Kier. Szkoły powszechnej	Piasek	21,20
173.	Kier. Dokształcającej Szkoły Wiejskiej	Piasek	8,40
174.	Kier. Szkoły powsz. IV. im. H. Sienkiewicza	Ruda Śląska	30,00
175.	Dokształcająca Szkoła Zawodowa	Bieruń Stary	10,00
176.	Katol. Szkoła powszechna	Mościska p. Orzesze	11,04
177.	Kier. Szkoły Dokszt. Wiejskiej	Leszczyny	2,95
178.	Kier. 7-kl. Szkoły powszechnej	Leszczyny	6,50
179.	Kier. Szkoły powszechnej III.	Chorzów	14,—
180.	Kier. Szkoły powszechnej III.	Brenna-Leśnica	7,35
181.	Szkoła powszechna	Iskrzyn p. Skoczów	7,20
182.	7-kl. Szkoła powszechna	Gołkowice	11,—
183.	Szkoła powszechna dla mniejszości	Nowy Bytom	20,15
184.	Kier. Szkoły powszechnej	Podgórze p. Skoczów	10,10
185.	Dyr. Miejsk. gimn. męsk. im. M. Kopernika	Katowice	32,—
186.	Dyr. Miejsk. gimn. męsk. im. M. Kopernika	Katowice	17,27
187.	Szkoła powszechna im. A. Mickiewicza	Katowice-Bogucice	15,—
188.	Szkoła powszechna III.	Brzezinka	15,36
189.	Szkoła Dokształcająca Wiejska	Brzezinka	6,—
190.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Bieruń Stary	5,—
191.	Szkoła Wydziałowa im. St. Hassewicza	Cieszyn	27,15
192.	Kier. Szkoły powsz. im. A. Mickiewicza	Cieszyn	185,55
193.	Kier. Szkoły powszechnej	Chebzie	9,50
194.	Publiczna Szkoła powszechna I.	Brzeziny Śl.	9,79
195.	Dyr. Państw. Gimn. im. T. Kościuszki	Mysłowice	106,—
196.	Kierownictwo Szkoły powszechnej	Bańgów	15,—
197.	Kierownictwo szkoły dokszt. wiejsk.	Bańgów	3,—
198.	Katolicka Szkoła powszechna	Gardawice	15,—
199.	Kierownictwo Szkoły powszechnej	Mokre	5,—
200.	Szkoła powszechna	Gostyn	30,—
201.	Dyr. Gimn. Komun. im. Wł. Reymunta	Nowy Bytom	69,45
202.	Kierownictwo 8-kl. szkoły powsz. I. im. Tad. Kościuszki	Nowy Bytom	10,65

Ł. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
203.	Szkoła powszechna	Bykowina	4,—
204.	7-kl. szkoła powszechna	Giszowiec	3,50
205.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Wola	14,61
206.	Kierownictwo Szkoły powszechnej II.	Pszczyna	12,36
207.	Szkoła powszechna	Pruchna	30,—
208.	Kier. powszechnej szkoły ewangel.	Warszowice	7,65
209.	Kier. powszechnej szkoły 2-kl.	Radostowice	10,91
210.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Wielopole	4,—
211.	Dyr. Komunalnego Gimnazjum	Ruda	100,—
212.	Dyr. Państw. Gimnazjum matem.-przyr.	Królewska Huta	215,92
213.	Szkoła powszechna	Marklowice Górne	9,03
214.	Szkoła wydziałowa	Zebrzydowice	30,45
215.	7-kl. szkoła powszechna	Obszary	6,20
216.	Kierownictwo szkoły powszechnej I.	Kochłowice	26,79
217.	Szkoła Dokszt. zawodowa VI. (handl.)	Katowice	74,62
218.	Szkoła powszechna	Gumna p. Cieszyn	7,—
219.	Szkoła powszechna im. St. Konarskiego	Cieszyn	81,28
220.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Świerczyniec p. Pszczyna	21,64
221.	Szkoła powszechna	Czarnuchowice	6,67
222.	Kier. Dokszt. Szkoły Wiejskiej	Podlesie	1,—
223.	Kier. szkoły powszechnej	Podlesie	5,50
224.	Kier. szkoły powszechnej II.	Pawłów	36,—
225.	Szkoła powszechna	Ochojec	5,61
226.	Szkoła powszechna	Zazdrość	4,50
227.	Kierownictwo szkoły powszechnej V.	W. Hajduki	3,—
228.	Kierownictwo 7-kl. szkoły powszechnej	Janów	14.11
229.	Szkoła powszechna	Bluszczów	12,80
230.	Kierownictwo Szkoły powszechnej	Syrynia	10,48
231.	Szkoła powszechna III. im. K. Miarki	Nowa Wieś	69,91
232.	Szkoła powszechna	Olza	5,80
233.	Dokszt. szkoła przy Państw. Szk. Przemysłowej	Bielsko	13,—
234.	Kier. Szkoły powsz. I. im. W. Janosa	Ruda	19,55
235.	Katol. szkoła powszechna	Żwaków	8,60
236.	Szkoła powszechna	Wartogłowiec	15,03
237.	Kier. szkoły powsz. I. im. K. Miarki	Brzezinka	41,96
238.	Kier. szkoły powsz. II. im. Kr. Jadwigi	Brzezinka	20,73
239.	Szkoła powszechna III.	Bielszowice	27,50
240.	8-kl. szkoła powszechna	Orzesze	14,—
241.	Dyrekcja Państw. Gimnazjum żeńsk.	Tarnowskie Góry	20,50
242.	Szkoła powszechna III.	Ruda Śl.	8 33
243.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Stara Kuźnia	9 30
245.	Dokształcająca Szkoła Górnicza	Nikiszowiec	10,50

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
246.	Szkoła powszechna	Kostuchna	3,78
247.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Dębieńsko W.	4,—
248.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Jaworze Średnie	5,—
249.	Publ. Szkoła Zawod. II. żeńsk. dokszt.	Bielsko	16,—
250.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Bielszowice	15,50
251.	Kierownictwo szkoły powszechnej I.	Bielszowice	26,38
252.	Kierownictwo szkoły powszechnej III.	N. Bytom, dzieln. Czarny Las	18.95
253.	Dokształcająca Szkoła Zawodowa	Katowice I.	6,55
254.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Łagiewniki	5,50
255.	Szkoła powszechna	Makoszowy	15,—
256.	Dokszt. Szkoła zawodowa wiejska	Piasceczna	5,—
257.	Szkoła powszechna	Boruszowiec	11,—
258.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Szczejkowice	—,84
259.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Szczejkowice	3,—
260.	Szkoła powszechna i wydziałowa	Skoczów	107,76
261.	Kierownictwo szkoły powsz. polskiej	Wapienica	20.—
262.	Szkoła Dokształcająca Wiejska	Świerklaniec	7,50
263.	Szkoła powszechna	Ławki	2,30
264.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Kończyce Wielkie	30,—
265.	Szkoła powszechna II.	Kochłowice	15,—
266.	Kierownictwo 7-kl. szkoły powszechnej	Kochłowice	30,—
267.	Kierownictwo szkoły powszechnej III.	Mała Dąbrówka	6,24
268.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Jaworze	14,—
268.	Szkoła powszechna	Mszana II.	3,40
270.	Szkoła powszechna I. żeńska	Janów	39,—
271.	Szkoła powszechna	Kłodnica	6,—
272.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Suszec	5,20
273.	Szkoła powszechna	Szeroka	25,—
274.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Jedłownik	10,—
275.	Katolicka Szkoła Ludowa	Buków	2,50
276.	Katolicka Szkoła Ludowa	Odra	3,50
277.	3-kl. szkoła powszechna	Lipowiec	15,—
278.	Dokształcająca Szkoła Zawodowa	Świętochłowice	22,—
279.	Szkoła powszechna I.	Wielkie Hajduki	64,—
280.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Kleszczów	5,—
281.	Państwowe Gimnazjum	Katowice	653,31
282.	Klasa III c. Państw. Gimnazjum	Katowice	12,05
283.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Lubliniec	9,—
284.	Szkoła powszechna	Simoradz	19.09
285.	Dokształcająca szkoła zawodowa	Rybnik	33,36
286.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Boronów	8,—
287.	Grono nauczycielskie szkoły VII. im. M. Konopnickiej	Katowice	20,—

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
288.	Dokszt. szkoła zawodowa handlowa VI.	Katowice	4,50
289.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Szopienice	12,07
290.	Kier. szkoły powsz. — Malisz Michał	Świętochłowice	11,—
291.	Dokształcająca szkoła wiejska	Ruda	10,—
292.	Szkoła powszechna	Puńców	15,—
293.	Dokształcająca szkoła zawodowa	Cieszyn	40,30
294.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Roztropice p. Bielsko	6,—
295.	Szkoła powszechna	Rudołtowice	4,50
296.	Kier. szkoły powsz. — Ciżewski	Wełnowiec	23,65
297.	Dyr. Państw. Gimn. im. J. Opolskiego	Tarnowskie Góry	112,51
298.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Urbanowice	1,10
299.	Szkoła IV. im. M. Konopnickiej	Katowice I.	31,50
300.	Miejskie Gimnazjum żeńskie	Mysłowice	20,50
301.	Kierownictwo szkoły powszechnej I.	Pszów	19,32
302.	Szkoła powszechna	Bzie Zameckie	3,40
303.	Dyrekcja Państw. Gimn. im. A. Osuchowskiego	Cieszyn	107,10
304.	Kier. Dokształcającej Szkoły Górniczej	Bielszowice	19,20
305.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Lipiny Śl.	17,40
306.	Szkoła powszechna 7-kl.	Przyszowice	3,46
307.	Urzędnicy Wydziału Ośw. Publicznego	Katowice	292,40
308.	Powiatowy Urząd Szkolny I.	Rybnik	277,—
309.	7-kl. szkoła powszechna II.	Chropaczów	3,60
310.	Powiatowy Urząd Szkolny	Królewska Huta	500,—
311.	Kierownictwo szkoły	Kamień p. Szarlej	2,40
312.	Państwowe Seminarjum Nauczycielskie	Nowa Wieś	77,50
313.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Szarlej	8,40
314.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Huta Hubertusa	1,40
315.	Grono Nauczycielskie	Imielin	17,—
316.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Chechło Stare	11,26
317.	Dyrekcja Komunalnego Gimnazjum	Nowy Bytom	318,60
318.	3-kl. publiczna szkoła powszechna	Kopciowice	10,—
319.	Wiejska Szkoła Dokształcająca	Paniowki	6,28
320.	Szkoła powszechna	Stare Tarnowice	10,70
321.	Kierownictwo szkoły powsezchnej	Ściernie	2,10
322.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Popielów	8,25
323.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Bronów p. Bielsko	10,—
324.	Kierownictwo żydowskiej szkoły powsz.	Bielsko	60,—
325.	Grono Naucz. szkoły zawod. dokszt.	Szarlej	17,—
326.	Seminarjum Zawodowe Naucz. S. S. Urszulanek	Rybnik	61,65
327.	8-kl. szkoła powsz. im. Bol. Chrobrego	Bobrowniki	16,73
328.	Kier. szkoły powsz. — od dzieci szkoln.	Imielin	22,14

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
329.	Dyrekcja Miejskiej Szkoły Handlowej	Katowice	112,05
330.	Dyrekcja Państw. Gimnazjum	Pszczyna	161,13
331.	Powiatowy Urząd Szkolny I.	Rybnik	558,—
332.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Czernica	16,—
333.	Dyr. Państw. Gimnazjum mat.-przyr.	Królewska Huta	425,—
334.	Szkoła powszechna	Łąka p. Pszczyna	3,23
335.	Szkoła powszechna I.	Panewniki	5,21
336.	Szkoła powszechna	Huta Hubertusa	1,40
337.	Powiatowy Urząd Szkolny	Lubliniec	433,—
338.	7-kl. szkoła powszechna II.	Chropaczów	3,40
339.	Szkoła powszechna III.	Jaworze	1,20
340.	Dokształcająca Szkoła Górnicza	Ruda	17,—
341.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Krzyżowice	15,50
342.	Szkoła powszechna i dokształcająca	Krywałd	12,65
343.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Goławiec	18,41
344.	Szkoła powszechna	Paniowki	20,90
345.	Dokształcająca szkoła zawodowa	Wełnowiec	69,60
346.	8-kl. szkoła powszechna	Lubliniec	15,—
347.	Profesorowie i młodzież Państw. Gimnazjum polskiego	Bielsko	246,97
348.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Paprocany	11,01
349.	Kierownictwo 6-kl. szkoły powszechnej	Rybna	41,—
350.	Kierownictwo dokszt. szkoły wiejskiej	Rybna	7,—
351.	Dokształcająca Szkoła Zawodowa	Rożdzień	11,—
352.	Powiatowy Urząd Szkolny	Królewska Huta	39,50
353.	Ognisko	Brzezinka	20,—
354.	Szkoła powszechna IV.	Rybnik	4,21
355.	Szkoła Górnicza	Nowy Bytom	3,90
356.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Czarków	6,85
357.	2-kl. szkoła powszechna	Godziszów	8,70
358.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Zawada	6,85
359.	Państw. Seminarjum męsk. im. Pawła Stalmacha	Bobrek p. Cieszyn	187,15
360.	Szkoła powszechna	[illegible]	29,17
361.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Radlin	7,56
362.	Dyrekcja Miejsk. Gimn. męsk. im. M. Kopernika	Katowice	66,95
363.	Szkoła powszechna	Niedobczyce	11,25
364.	Dokształcająca Szkoła Górnicza	Michałkowice	6,—
365.	Kierownictwo szkołz powszechnej	Hadra	3,—
366.	Gimnazjum Państwowe	Lubliniec	35,45
367.	3-kl. szkoła powszechna	Chechło Nowe	7,10
368.	Szkoła powszechna	Jankowice	21,—
369.	Szkoła IV. im. Jana Sobieskiego	Katowice II	13,—

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
370.	Powiatowy Urząd Szkolny I.	Rybnik	573,—
371.	Dyrekcja Gimnazjum	Żory	38,74
372.	Szkoła powszechna I.	Rozdzień	22,50
373.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Pogwizdów	17,60
374.	Kier. szkoły powsz. im. St. Staszyca	Siemianowice	86,70
375.	Miejskie Gimnazjum żeńskie	Królewska Huta	165,23
376.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Lędziny	43,73
377.	Młodzież szkoły powszechnej XIV.	Król.-Huta	58,—
378.	Szkoła powszechna IV.	Lipiny	22,80
379.	Katolicka szkoła powszechna	Bujaków	16,08
380.	Kierownictwo szkoły dokształcającej	Chorzów	15,—
381.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Haźlach	26,15
382.	Kierownictwo szkoły dokszt. zawod.	Czechowice	78,—
383.	Dyrekcja Szkoły wydziałowej	Czechowice	40,—
384.	8kl. szkoła powsz. m. im. T. Kościuszki	Ruda Śl.	53,86
385.	Publiczna szkoła dokszt. zawodowa	Mikołów	60,90
386.	7-kl. szkoła powszechna	Dziedzice	66,25
387.	Kierownictwo 6-kl. szkoły powszechnej	Zebrzydowice	71,10
388.	Publiczna szkoła dokszt. zawodowa	Skoczów	21,50
389.	Żeńska szkoła im. Król. Jadwigi	Siemianowice	29,50
390.	Kierownictwo publicznej szk. powsz. III.	Czechowice	13,—
391.	Państwowe Seminarjum Nauczycielskie	Tarnowskie Góry	64,85
392.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Paniowy	2,—
393.	Katolicka Szkoła powszechna	Paniowy	2,—
394.	Publiczna szkoła dokszt. zawodowa I.	Bielsko	155,—
395.	Katolicka szkoła powszechna żeńska I.	Chorzów	34,90
396.	Kier. Dokszt. szkoły wiejskiej I.	Chorzów	15,10
397.	Szkoła powszechna	Zamarski	10,—
398.	Ewang. szkoła powszechna polska	Rozdzień	11,10
399.	Kierownictwo ewang. szkoły powsz.	Giszowiec	5,50
400.	Szkoła zawod. Dokszt. Huty Pokój	Nowy Bytom	31,25
401.	Publiczna szkoła dokształcająca zawod.	Mysłowice	29,50
402.	Szkoła powszechna im. K. Miarki	Katowice III	55,16
403.	Katolicka szkoła powszechna	Łaziska Średnie	60,—
404.	Publiczna szkoła dokszt. zawod. II. kup.	Król.-Huta	44,01
405.	Państw. Gimnazjum klas.	Król.-Huta	167,45
406.	Kierownictwo dokszt. szkoły wiejskiej	Pszów II	6,40
407.	Powszechna 4-kl. szk. S. S. Urszulanek	Rybnik	40,87
408.	Szkoła powszechna	Roj	4,80
409.	Publiczna szkoła dokszt zawodowa	Ruda	21,70
410.	Szkoła powszechna	Łazy	5,50
411.	Kierownictwo 6-kl. szkoły powszechnej	Bieruń Nowy	89,70
412.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Bijasowice	11,—
413.	Szkoła powszechna im. T. Kościuszki	Wełnowiec	50,83

L. p.	Szkoła względnie Dyrekcja	Miejscowość	Kwota zł.
414.	Szkoła powsz. męsk. im. Ks. Ficka	Wielkie Piekary	7,60
415.	Szkoła powszechna im. Ks. Damrota	Katowice III	17,76
416.	Dokształcająca szkoła zawodowa	Pszczyna	24,18
417.	Kierownictwo szkoły powszechnej	Goczałkowice	8,80
418.	Dokształcająca szkoła wiejska	Przełajka	4,—
419.	Szkoła powsz. żeńska im. Kr. Jadwigi	Orzegów	61,—
420.	Szkoła powszechna	Wyry	11,55
421.	Szkoła powszechna	Przełajka	14,20
422.	Szkoła powszechna I.	Knurów	35,—
423.	Państwowe Konserwatorjum Muzyczne	Katowice	148,30
424.	Szkoła powsz. I. im. J. Sobieskiego	Tarn.-Góry	53,25
425.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Chorzów	70,—
426.	Dokształcająca Szkoła Wiejska	Brzeziny Śl.	7,—
427.	Szkoła powszechna	Dziećkowice	26,05
428.	Państw. Seminarjum Naucz. Męskie	Mysłowice	67,76
429.	Szkoła powszechna II.	Rybnik	6,09
430.	Kierownictwo szkoły powszechnej II.	Rozdzień	19,25
431.	Komunalne Gimnazjum Koedukacyjne	Roździeń	33,60
432.	Kierownictwo szkoły powszechnej im. Tadeusza Kościuszki	Siemianowice	51,59
433.	Publ. Szk. Dokszt. Zawod. I. Przemysł.	Król.-Huta	42,28
434.	Szkoła powszechna	Brzozowice	24,53
435.	Szkoła powszechna	Borowa Wieś	2,—
436.	Szkoła powszechna IV.	Wisła — Śl. Ciesz.	10,—
437.	7-klasowa szkoła powszechna	Goleszów	22,22
438.	Szkoła powszechna ewang. V.	Świętochłowice	5,—
439.	Kier. szkoły powszechnej II.	Mała Dąbrówka	8,—
440.	Publ. Szkoła Dokształcająca zawodowa	Siemianowice Śl.	18,50
441.	Szkoła powszechna	Piaseczna—Strzybnica	10,80
442.	Szkoła powszechna I. żeńska	Chropaczów	5,40
443.	Oddział Powiatowy Zw. Polsk. Nauczycieli Szkół Powszechnych	Pszczyna	20,—

W sprawie II-gich Wiosennych Targów Katowickich.

Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach urządza w czasie od 22 maja do 8 czerwca br. II-gie Wiosenne Targi Katowickie na terenach wystawowych przy Parku Kościuszki w Katowicach. Targi otwarte będą w wymienionych dniach od godziny 9-tej do 19-tej. Ceny wstępu dla wycieczek szkolnych wynoszą dla młodzieży po 30 gr, dla dorosłych po 50 gr od osoby.

Ponieważ Targi Katowickie odbędą się pod hasłem Ligi Samowystarczalności Gospodarczej, byłoby wskazanem, aby młodzież szkolna pod przewodnictwem nauczycielstwa zwiedziła je, gdyż oddziała to niewątpliwie dodatnio na młode umysły, stwarzając choćby w małych rozmiarach pewien pogląd na zobrazowanie i rozwój poszczególnych gałęzi polskiego przemysłu.

W sprawie ulg taryfowych.

W „Taryfie Osobowej, Bagażowej i Ekspresowej Polskich Kolei Państwowych Część II“, wydanej przez Ministerstwo Komunikacji, obowiązującej od dnia 1. kwietnia 1931 r., wprowadzone zostały pewne zmiany, dotyczące **ulg taryfowych ze względów wychowawczych,** a w szczególności pewne rozszerzenie uprawnień do korzystania z tych ulg (słuchacze szkół akademickich).

Wydział Oświecenia Publicznego uważa za wskazane zaopatrzenie się i zapoznanie z postanowieniami powołanej taryfy.

Cena 1 egzemplarza taryfy wynosi 3 zł i jest do nabycia w Ministerstwie Komunikacji w Warszawie lub Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych.

W sprawie kursów fonetycznych dla nauczycielstwa.

Nierzadko nauczyciele żalą się, że nie umieją sprostać wymaganiom głosowym, które im stawiają obowiązki szkolne i pozaszkolne. Głos staje się ochrypłem, odczuwa się przemęczenie, ból w krtani, wytwarza się t. zw. „fonastenja“. Przyczyną tego chorobliwego stanu, który czasem doprowadza do zupełnego zaniku głosu, jest najczęściej nieumiejętne używanie (nadwerężenie) narządów mowy. Okazuje się, że w takim razie nawet dłuższy wypoczynek np. podczas wakacyj albo podczas urlopu specjalnie uzyskanego sprawia ulgę tylko przejściową.

Najskuteczniejszą pomocą jest kurs t. zw. „higjeny mowy“, która to nauka usiłuje osiągnąć maksymum wyników (głos wyraźny, silny, trwały) przy minimum wysiłku.

Ks. Dr. Stanisław Wilczewski z Katowic jest od roku 1927 profesorem tego przedmiotu w Państw. Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Mysłowicach oraz w Śląskiem Seminarjum Duchownem w Krakowie. Ks. Wilczewski, chcąc uczynić zadość licznym życzeniom zamierza zorganizować z początkiem nowego roku szkolnego kursy fonetyczne dla nauczycieli czynnych, a to w formie

a) kursów zbiorowych (do 20 uczestników),

b) kursów indywidualnych (do 4 uczestników).

Każdy kurs obejmuje mniejwięcej 20 lekcyj, po jednej tygodniowo. Honorarjum za lekcję wynosi 20 zł tak, że przy udziale np. 20 osób każda płaci jeden złoty za lekcję. Nauka odbyłaby się w pracowni fonetyczno-eksperymentalnej ks. Wilczewskiego w Katowicach przy ul. Poniatowskiego 34. mieszk. 10. (róg Kościuszki, przystanek tramwajowy, tel. 1976).

Higjena mowy służy nie tylko nauczycielowi samemu, wyrabiając jego instrument zawodowy, lecz daje mu możność ochronienia od wad głosowych dziatwy, u której — jak wykazują obszerne badania fachowe — występują w tym wieku poważne odchylenia.

Ponadto nauka ta przyczynia się do kultury ojczystego języka i śpiewu. Dlatego Wydział Oświecenia Publicznego zaleca nauczycielstwu udział we wspomnianych kursach.

Zgłoszenia należy kierować do 15 czerwca przez Powiatowe Urzędy Szkolne i Rady Szkolne Powiatowe lub bezpośrednio do Ks. Dra Wilczewskiego z zaznaczeniem, czy uczestnik pragnie wziąć udział w kursie zbiorowym lub indywidualnym.

W sprawie wakacyjnego kursu harcerskiego dla nauczycielek.

Główna Kwatera żeńska Związku Harcerstwa Polskiego w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego organizuje w czasie od 3 do 30 lipca 1931 r włącznie 4 tygodniowe kursy harcerskie dla nauczycielek szkół średnich i powszechnych. W kursach mogą wziąć udział zarówno te nauczycielki, które już w harcerstwie pracowały, jak i te, które do pracy harcerskiej zamierzają przystąpić. — Program kursów obejmuje wymagania od drużynowych Związku Harcerstwa Polskiego. — Teren kursu: Runowo Kraińskie (Wielkopolska), stacja kolejowa na miejscu. — Opłata wynosi 80 złotych, z których 10 złotych należy przesłać przy zgłoszeniu, resztę (70 zł) wpłacić w dniu przybycia na kurs. Zgłoszenia przyjmuje do **5. czerwca r. b.** Główna Kwatera żeńska Z. H. P., Warszawa, Zielna 35 m. 9. W zgłoszeniach należy uwzględnić: 1) imię, nazwisko, wiek, adres, szkołę, w której pracuje (specjalność), swój dotychczasowy stosunek do harcerstwa. 2) Zobowiązanie przestrzegania regulaminu i zarządzeń Kierownictwa Kursu. 3) Świadectwo lekarskie. Ekwipunek osobisty uczestniczki kursu jest następujący: plecak, bielizna osobista, 2 prześcieradła, poszewka na siano, siennik, 2 koce, kostjum gimnastyczny i kąpielowy, sukienka szara (płócienny mundur harcerski), kapelusz szyty, szary albo biały, wygodne obuwie, przybory toaletowe, przybory do szycia, przybory do pisania (blok, ołówek), przybory do jedzenia (menażka albo 2 talerze, kubek, widelec, nóż, łyżka, łyżeczka), ścieraczka do naczynia, świeca, zapałki, pięć metrów sznurka, kawałek drutu. — (Pożądane: latarka elektryczna, nóż skautowy, gwizdek, kompas, łopatka (saperka), siekierka, mały instrument muzyczny, piłka, aparat fotograficzny i t. p.).

Letnisko dywizji śląskiej imienia generała K. A. Horoszkiewicza w Jastrzębiu-Zdroju.

Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza w Katowicach prowadzi dla swych członków od lat dziewięciu w Jastrzębiu-Zdroju „**Letnisko Dywizji śląskiej im. generała Horoszkiewicza**", w którem około 50 osób naraz znaleść może odpoczynek, a zarazem możność korzystania z doskonałych, radjoaktywnych kąpieli solankowo-jodowych i różnych zabiegów leczniczych Zakładu zdrojowego, jak kąpiele borowinowe, kwasowęglowe, inhalacje, elektroterapia, hydroterapia, masaże, kąpiele słoneczne, parowe, elektryczne i t. p.

Koszt pobytu w letnisku wynosi: pokój o 1 łożku — 2—3 zł, o 2 łóżkach 3—4 zł wstawienie jeszcze jednego łóżka 50 gr, całodzienne utrzymanie z użyciem wody i światła (jedna lampka na pokój) 6 zł, dzieci do lat siedmiu — 4,50 gr, serwisowe i adm. 50 gr dziennie. Za obsługę dolicza się 10% do rachunku. W lipcu i sierpniu podnosi się koszt utrzymania o 50 gr dziennie. Po trzech latach członkostwa odpada opłata serwisowego i adm. po pięciu latach odpada nadto 5% za obsługę.

Wojskowi (czynni i emeryci) starają się o miejsce w letnisku wnosząc prośbę przynajmniej na 14 dni przed początkiem okresu kuracyjnego do Dowództwa 23 Dywizji piechoty w Katowicach.

Wojskowi oraz na ich utrzymanie będący najbliżsi członkowie rodziny (żona, dzieci) mający przydział ze strony Dowództwa dywizji, nie płacą za mieszkanie, za usługę dolicza się im tylko 5% do rachunku, nadto **na podstawie otrzymanej od Zarządu letniska legitymacji** korzystają ze zniżek taksy kuracyjnej, opłat lekarza i należności za wszystkie zabiegi lecznicze Zakładu zdrojowego.

Członkowie cywilni starają się o miejsce w letnisku wprost w Zarządzie letniska w Jastrzębiu-Zdroju.

O ile zamierzający się ubiegać o miejsce w letnisku nie jest dotychczas członkiem Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza w Katowicach, powinien złożyć wpierw na ręce skarbnika, płka A. Nawratila (Katowice, ul. Gen. Zajączka 11) lub prezesa, generała K. A. Horoszkiewicza (Katowice, ul. Gliwicka 1) wkładkę roczną 10 zł i wpisowe 3 zł.

Przydział miejsca następuje w miarę wpływania zgłoszeń w pierwszej linji dla członków wojskowych a następnie dla cywilnych — z uwzględnieniem dawności członkostwa i pierwszeństwa dla kandydatów z Górnego Śląska.

Letnisko daje pomieszczenie także 2 podoficerom zawodowym i 8 szeregowym niezawodowym, rekonwalescentom po kuracji szpitalnej lub wogóle potrzebującym kąpieli solankowo-jodowych lub innych zabiegów, stosowanych w Jastrzębiu Zdroju, którzy przez swoje władze przełożone o to się starają. Opłata dzienna za szeregowych, o ile korzystają z kuchni żołnierskiej, wynosi 2 zł 50 gr dziennie.

Pokoje w letnisku są małe i bardzo skromnie urządzone. Niema foteli, kanap, dywanów, firanek. Na łóżko o sprężynowej siatce daje Zarząd materac, koc i dwa prześcieradła. Resztę pościeli i ewentl. elektr. lampkę do załączenia mieć należy ze sobą.

Sezon w Letnisku dywizji śląskiej im. gen. Horoszkiewicza rozpoczyna się z początkiem maja i trwa do końca września. Okresy kuracyjne trwają od 2 do 30 każdego miesiąca. W maju nie prowadzi letnisko kuchni, toż samo we wrześniu, o ile niema przynajmniej 10 uczestników. Koszty pobytu zalicza się od dnia przydziału wzgl. zapowiedzianego przybycia.

Wyczieczki zbiorowe do Gdańska.

Komunikat Biura dla Spraw Wycieczkowych i Turystycznych Gminy Polskiej w W. M. Gdańska, Gdańsk, Dworzec Główny.

Program zwiedzania Gdańska ułożyć trzeba każdorazowo zupełnie indywidualnie stosując się do czasu, który chce wycieczka poświęcić na zwiedzanie, do środków, przeznaczonych na podróż i do kierunku, w którym uczestnicy zamierzają się udać po swej bytności w Gdańsku (do Gdyni lub z Gdyni przez Gdańsk do domu).

Zaleca się zwiedzać Gdańsk zaraz po śniadaniu, obejrzeć ratusz, zbiory Giełdzińskiego, dom patrycjusza Uphagena, katownię, dom astronoma Heweljusza, u którego bywał Sobieski, dom królów polskich, gdzie gościła królowa Marja Gonzaga, następnie wyjechać statkiem celem zwiedzenia portu, jego urządzeń, stoczni, specjalnie nowoczesnych urządzeń przeładunkowych na Wisłoujściu (pierwsze w Europie), obejrzenie fortecy, którą Batory oblegał, ujścia Wisły i morza. Po obiedzie wyjazd do Sopot koleją; po drodze zwiedzenie klasztoru oliwskiego z jego sławnemi organami i stołem, na którym podpisany został pokój ze Szwedami. Statkiem wyjechać można na drugi dzień rano do Gdyni lub na Hel.

Wykaz uczestników. Kierownictwo wycieczki, udającej się do Gdańska winno nadesłać do wyżej wymienionego Biura przynajmniej na dwa tygodnie przed wyjazdem wykaz imienny w 2 egzemplarzach, zawierający imię i nazwisko i wiek uczestników z adnotacją odnośnego Starostwa, że wszyscy uczestnicy posiadają obywatelstwo polskie. Zbiorowy ten wykaz służyć ma zamiast dowodów osobistych. Po zatwierdzeniu go przez władze tutejsze odesłany zostanie przez Biuro z powrotem. — Na koszty manipulacyjne nadesłać należy zł 3,— w znaczkach pocztowych.

Zniżki kolejowe. Przynajmniej na 7 dni przed wyjazdem zwrócić się należy do Dyrekcji Okr. Kolei P. o przyznanie odpowiedniej zniżki dla wycieczki. Zniżka normalna wynosi dla:

wycieczek zbiorowych (najmniej 25 osób) . . .	25%
zaleg. tow. sport. naukow., turyst. (nawet 10 osób)	25%
wycieczek szkolnych	50%
wycieczek szkolnych (dzieci poniżej 10 lat) . . .	75%

Na każdych 10 płacących uczniów jednego niezamożnego przewozi się bezpłatnie. Na każdych 10 wychowańców przewozi się za opłatą ulgową najwyżej jedną osobę w charakterze nadzorczym.

Przyjazd do Gdańska jest najdogodniejszy o godzinie 8-ej rano. Przy wyjściu na peron okazać trzeba urzędnikom celnym wyżej wspomniany wykaz zbiorowy i w głownej hali dworca zgłosić się do biura naszego

(tuż przed wyjściem na prawo). Z usług pokątnych przewodników nie korzystać, gdyż ci, choć nawet mówią po polsku, reprezentują biuro niemieckie, które zakazuje im pokazywać pamiątki polskie. — O ile wycieczka jest zawczasu zameldowana u nas, przewodnik nasz odprowadza ją na zgóry już zamówione śniadanie w Domu Polskim, gdzie złożyć mogą swoje pakunki.

Koszty: Przewodnik na cały dzień zł. 25,—, na pół dnia 15,—, od wycieczki do 40 osób. **Wejściowe** do muzeów w Gdańsku i Oliwie zł. 4,— od osoby.

Przejażdżka po porcie zarezerwowanym statkiem zł 1,— od osoby.

Przejazd statkiem na Hel zł. 3,—, tam i z powrotem zł. 5,—. Dla wycieczek zniżki stosownie do ilości uczestników aż do 50%. **Przejazd** do Oliwy **koleją** 40 gr., z Gdańska do Sopot 70 gr., z Oliwy do Sopot 30 gr.

Utrzymanie. Kupon na śniadanie od zł. 1,— na obiad od zł. 2,20, kolację od zł. 1,10.

Noclegi masowe: dla dorosłych kupon od zł. 1,75 dla wycieczek szkolnych zł. 1,20, szkoły powszechne po 90 gr. — Hotel: pokój z 1 łóżkiem od zł. 8,75.

Uwaga. Po otrzymaniu od kierownika wycieczki dokładnych danych możemy przesłać ścisły kosztorys. Pożądanem jest, aby suma przeznaczona została nam wtedy przekazana do dyspozycji. Umożliwiłoby to nam przygotowanie wszelkich formalności, kuponów śniadań, obiadów, noclegów etc. a wycieczce zaoszczędziłoby dużo czasu, tembardziej, że większość wydatków ponosi się w guldenach gdańskich.

89.

OGŁOSZENIE

Unieważnienie legitymacji urzędniczej.

Unieważnia się skradzioną legitymację urzędniczą Nr. 4889 wydaną przez Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego na nazwisko **Bodzioch Franciszek.**

90.

WYDAWNICTWA

Ruch pedagogiczny, czasopismo poświęcone nowym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Kraków, kwiecień 1931 r. Nr. 4.

Treść: M. Orłów: Szkoła Twórcza Sokratesa (dokończenie). Michał Fiedländer: Praca młodzieży w szkole i w domu (dokończenie). Albin Jakiej: Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych i średnich. S. Stendig: Z Kongresu wychowania rodzinnego. S. Somorowski: II-gi Kongres Pedagogiczny Związku Nauczycielstwa Polskiego. Dr. A. Brossowa: Z włoskiej literatury pedagogicznej. Recenzje, kronika, zapiski.

Przegląd pedagogiczny, tygodnik, Warszawa, 25. kwietnia 1931 r. Nr. 13. R. L. (15).

Treść: 1) Druga Ustawa Sanacyjna. 2) Dr. Józef Gołombek: Sprawa programu. 3) Dr. Edmund Bernhaut: Nowe próby metodyczne w nauce historji. 4) Melchior Wańkowicz: Pamiętnik Stanisława Lewickiego. 5) T. N. S. W. na Śląsku. 6) Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. 7) Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. 8) Jota: Zamiast „Świateł i cieni". 9) Kronika. 10) Dziennik Urzędowy Ministerstwa W. R. i O. P. 11) Ht.: Z czasopism pedagogicznych. 12) Nowe książki. 13) Z pod prasy. 14) Sprostowanie.

Przegląd pedagogiczny, tygodnik, Warszawa, 2 maja 1931 r. Nr. 14. R. L. (15). Treść: 1) St. Bogdanowicz: Gimnazjum humanistyczne i klasyczne w świetle ankiety o przeciążeniu młodzieży. 2) T. Joteyko: Muzyka wszkole, jako czynnik kultury narodowej. 3) Melchior Wańkowicz: Pamiętnik Stanisława Lewickiego II. 4) B. Jeziorski: Ciemna wykładnia jasnego przepisu. 5) Delegacja T. N. S. W. u Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. 6) Trzy memorjały. 7) Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. 8) Z żałobnej karty. 9) Ichneumon: Światła i cienie. 10) S. K.: Międzynarodowa Wystawa Kolonjalna w Paryżu. 11) Kronika. 12) Prof. St. Słoński: Zarys gramatyki języka staro-cierkiewno-słowiańskiego. 13) Od Administracji „Przeglądu Pedagogicznego". 14) Sprostowania.

Ogniskowiec, twutygodnik, Katowice, 30. kwietnia 1931 r. Nr. 8. Treść: Sprawy szkolne na ostatniem posiedzeniu Sejmu Śl. — Warunki selekcji. — Zawiadomienie z IX. Zgromadzenia Okręgowego i Program Zgromadzenia. — Sprawozdanie Zarządu Okręgu Zw. Naucz. Polsk. Komunikaty. — Książki i czasopisma. — Ogłoszenia.

Pedagogjum, miesięcznik poświęcony sprawom kształcenia nauczycieli, Kraków, kwiecień 1931 r. Nr. 4.

Treść: Chmielewski K.: W sprawie nauki o Polsce współczesnej w seminarjach nauczycielskich. 2. Wolfsthal St.: Bajka i prawda o samodzielności. 3. Królińska J.: Kurs polonistyczny nauczycieli seminarjów nauczycielskich Okr. Szk. Lwoskiego. 4. Acm.: Zjazd Sekcyj Seminaryjnych w Katowicach. 5. Z czasopism. 6. Nowe książki. 7. Wiadomości bieżące.

Cena nr. 5 . . . . zł 2,00
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego P. K. O. 301 973

Redakcja Dz. U. W. O. P. mieści się w Wydziale Ośw. Publicz. Wojew. Śląskiego.

Cena ogłoszeń:
cała strona 50 zł, $^1/_2$ strony 25, $^1/_4$ strony 12 zł 50 gr

Administracja „Dziennika Urzędowego Wydz. Ośw. Publicznego", „Gazety Urzędowej" i „Dziennika Ustaw Śląskich" Katowice, Województwo.

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Dodatek
do
DZIENNIKA URZĘDOWEGO
Wydziału Oświecenia Publicznego Województwa Śląskiego

Nr. 5. 15. maja 1931 r.

Organizacja kursów wakacyjnych
dla nauczyciali szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół powszechnych.

I.

OKÓLNIK

z dnia 4 kwietnia 1931 r. Nr. II. 3932/31.

w sprawie organizacji kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w roku 1931.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych oraz do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Liceum Krzemienieckiego.

I. Wytyczne organizacyjne.

Najważniejsze wytyczne w sprawie organizacji kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych zostają w r. 1931 niezmienione. Są niemi: zasada dobrowolnego udziału nauczycielstwa oraz niewiązanie kursów z uprawnieniami kwalifikacyjnemi. Jedynie na kursie końcowym języka ruskiego (ukraińskiego) zorganizowana będzie Komisja Egzaminacyjna celem wydania odpowiednich świadectw ulgowego egzaminu uzupełniającego w myśl art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. poz. 258 i 512) oraz § 9 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 listopada 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881).

W związku z powyższem organizowane w znacznej liczbie kursy pedagogiczne nie będą kursami przygotowawczemi do egzaminu praktycznego, gdyż do egzaminu tego przygotowywać się należy przedewszystkiem na terenie własnej szkoły powszechnej: żaden więc kurs bezpośrednio do niego przygotować nie może. Na powyższe stanowisko Ministerstwa należy zwrócić uwagę ogółu nauczycielstwa, jak i poszczególnych stowarzyszeń, organizujących kursy prywatne.

W roku bieżącym organizuje się kursy specjalne dla kierowników wyżej zorganizowanych szkół powszechnych. Kursy takie odbędą się w Grudziądzu, Toruniu (Ognisko Humanistyczne), Zamościu, Zgierzu i Warszawie.

Ze względu na konieczność podniesienia pracy nauczycielskiej w przedszkolach (ochronkach) zorganizowany zostanie w Siennicy kurs przeznaczony wyłącznie dla wychowawczyń w przedszko-

lach. Na kurs powyższy należy zwrócić uwagę zainteresowanych wychowawczyń.

W większej niż uprzednio liczbie projektuje się kursy harcerskie, zorganizowane jako obozy; kursy te mają na celu zapoznanie nauczycieli z metodą pracy harcerskiej i jej zastosowaniem w szkole. W sprawie kursów harcerskich będzie ogłoszony oddzielny komunikat z uwagi na specjalne warunki pracy słuchaczów i prelegentów.

W r. 1931 będą nadal uruchomione t. zw. Ogniska Wakacyjne: Muzyczne w Krzemieńcu i Humanistyczne w Toruniu, mające na celu umożliwienie nauczycielstwu ciągłości pracy na kursach nad wybranym przedmiotem (względnie wybraną grupą przedmiotów) w ciągu kilku lat pod kierunkiem, w miarę możności, tych samych prelegentów. Przy „Ogniskach" zorganizowane zostaną odpowiednie biblioteki, zbiory pomocy naukowych, pracownie i t. p.

Na podobnych zasadach zorganizowane będzie w r. b. w Warszawie tytułem próby Ognisko Fizyko-matematyczne; słuchacze będą mogli wybierać z pomiędzy ogłoszonych tematów wykłady z fizyki, chemji i matematyki.

Poza tem w kilku miejscowościach odbywać się będą równocześnie dwa lub trzy kursy z tej samej dziedziny a mianowicie: kursy polonistyczne w Stanisławowie, przyrodnicze w Augustowie, geograficzno-przyrodnicze we Lwowie, oświaty pozaszkolnej w Puławach, rysunku i robót ręcznych w Warszawie, wychowania fizycznego w Pińsku, Rudniku nad Sanem, Szczebrzeszynie i Wymyślinie.

Prócz tego ze względu na nierównomierne przygotowanie słuchaczy przewiduje się na kursach języka niemieckiego w Białej i Lublinie oraz na kursie języka francuskiego w Warszawie dwie grupy o niższym i wyższym poziomie. Dla grup tych przewidziane są odrębne tematy. Odpowiedni podział słuchaczów winien być dokonany na zasadzie kollokwjum wstępnego, przeprowadzonego w pierwszych dniach kursu. Na kursie języka niemieckiego w Czarnkowie przewidziana jest wyłącznie grupa niższa.

W r. b. przewiduje się po raz pierwszy kurs ekonomiczny w Poznaniu.

Z kursów o charakterze praktycznym, przewidzianych w poniższym rozkładzie, nowym kursem będzie kurs ogrodniczy w Lubawie. Prócz tego odbędą się dwa kursy ogrodnicze w Ursynowie, kurs jedwabnictwa w Milanówku i gospodarstwa domowego w Lubrańcu (powiat włocławski).

Udział nauczycielstwa na kursie ekonomicznym oraz na kursach praktycznych jest szczególnie pożądany.

O kursie przeszkolenia higjenicznego w Warszawie będzie ogłoszony oddzielny komunikat.

II. Programy.

Zadaniem pracy na kursach jest nietylko opracowanie tych zagadnień, które łączą się bezpośrednio z nauczaniem w szkole powszechnej, lecz przedewszystkiem zapoznanie słuchaczy z właściwemi metodami pracy samodzielnej i wyrobienie możliwie trwałych zamiłowań do ciągłego samokształcenia.

Na zasadzie dotychczasowych doświadczeń przeprowadzono w roku bieżącym rewizję programów kursów wakacyjnych i wyodrębniono trzy zasadnicze grupy kursów: A, B i C. Literą A oznaczono w załączonym poniżej „Rozkładzie" tematy, przeznaczone dla nauczycieli, którzy odczuwają zasadnicze braki w swem przygotowaniu, utrudniające im nauczanie poszczególnych przedmiotów w szkole powszechnej.

Do grupy B należą organizowane również i w latach ubiegłych kursy, oznaczone w „Rozkładzie" literami W. K. N., mające na celu rozszerzenie zakresu wiedzy nauczycieli, a w związku z tem ułatwienie im przygotowania do egzaminu dla eksternów z programu Wyższych Kursów Nauczycielskich.

Ponadto dla nauczycieli, którzy ukończyli W. K. N. lub zdali odpowiednią część egzaminu dla eksternów W. K. N., zorganizowane zostają po raz pierwszy specjalne kursy o poziomie wyższym: polonistyczno-historyczny w Lublinie i geograficzno-fizyczny we Lwowie. Na kursy te, oznaczone w rozkładzie literą C, należy zwrócić uwagę zainteresowanych słuchaczy.

Oprócz wyżej wymienionych grup zachowano nadal przeznaczone dla wszystkich nauczycieli tematy kursów pedagogicznych, poruszające zagadnienia, związane z organizacją pracy dydaktycznej i wychowawczej w szkole, tematy praktyczne oraz tematy z zakresu nauki o Polsce współczesnej, oświaty pozaszkolnej i t. p.

Programy kursów oparte są na założeniu, że praca nauczyciela w szkole zależy nietylko od jego wykształcenia metodycznego, lecz przedewszystkiem od rozległości jego horyzontów myślowych i poziomu kultury. Dlatego też uwzględnione w nich zagadnienia wykraczają zazwyczaj poza zakres materjału naukowego, bezpośrednio związanego z programem szkoły powszechnej; zadaniem ich jest utrzymanie łączności nauczyciela ze współczesnem życiem kulturalnem i naukowem. Z tego samego względu położono w roku bieżącym dość duży nacisk na zagadnienia, charakteryzujące czasy najnowsze oraz na konieczność zapoznania nauczyciela z regjonem, na którym pracuje. Tematy kursów wakacyjnych mają jednak w dalszym ciągu charakter monograficzny i obejmują jedno lub dwa zagadnienia z danej dziedziny.

Na kursach obowiązują prelegentów programy, opracowane bądź zatwierdzone przez Ministerstwo. O ile program z jakichkolwiek powodów nie mógłby być zrealizowany i prelegent byłby zmuszony wprowadzić pewne zmiany, winien je należycie uzasadnić i uzyskać zatwierdzenie ze strony Kuratorjum. Przy ograniczeniu materjału, wskazanego przez program, należy jednak umożliwić słuchaczom samodzielne opracowanie pominiętych fragmentów przez podanie odpowiednich wyjaśnień, dotyczących metody pracy i bibljografji.

Wykłady doraźne (nadprogramowe) w roku 1931 przewidywane są w liczbie czterech godzin na każdym kursie wakacyjnym na temat: „Wychowanie obywatelsko-państwowe". W sprawie prelegentów Ministerstwo porozumie się z Kuratorjum. Kierownictwa kursów są obowiązane ułatwić prelegentowi wygłoszenie wykładów, zmieniając w razie potrzeby plan zajęć w dniu przybycia prelegenta, oraz troszcząc się o zapewnienie pomieszczenia.

Poza wspomnianemi godzinami wykładów o wychowaniu obywatel-

sko-państwowem dopuszczalne jest w razie potrzeby zorganizowanie nadprogramowo odczytu, względnie wykładu, najwyżej dwugodzinnego, na temat, związany z zasadniczym tematem kursu.

Sporty i ćwiczenia fizyczne należy wobec dobrych wyników z roku ubiegłego uwzględniać w miarę możności na wszystkich kursach wakacyjnych w godzinach pozalekcyjnych, o ile tylko zgłosi się odpowiednia liczba słuchaczy, oraz o ile warunki miejscowe na to pozwalają. W razie potrzeby dla większych kompletów słuchaczy można podobnie jak w roku ubiegłym angażować osobnego instruktora wychowania fizycznego, z wynagrodzeniem od godzin pracy. Udział w tych ćwiczeniach musi jednak mieć charakter całkowicie dobrowolny, by nie krępować swobody nauczycielstwa w godzinach pozalekcyjnych.

Należy zwrócić uwagę na konieczność unikania przeciążenia prelegentów i słuchaczy nadmierną pracą na kursach. Dlatego też należy bezwzględnie przestrzegać, aby ogólna liczba obowiązujących zajęć na kursach nie przekraczała 120, względnie jak na kursach artystyczno-technicznych i przyrodniczych, 144 godzin.

Wreszcie Ministerstwo kładzie specjalny nacisk na konieczną potrzebę zorganizowania na kursach życia towarzyskiego i rozrywek kulturalnych.

III. Przygotowanie kursu.

Przygotowania administracyjne i naukowe należy rozpocząć niezwłocznie, przed rozpoczęciem zaś kursów dokładnie upewnić się, czy kurs jest należycie we wszystko zaopatrzony. W szczególności także należy zawczasu wydać piśmienne zarządzenia do wszystkich zakładów w siedzibie kursu, podległych Kuratorjum, by w razie potrzeby wypożyczały kursowi pomoce naukowe pod osobistą odpowiedzialnością kierownika administracyjnego. Bardzo ważną rzeczą będzie należyte zaopatrzenie internatów przy kursach, w szczególności także postaranie się o łóżka.

Zechce również Kuratorjum zwrócić uwagę na zorganizowanie czytelni dla słuchaczy, ewentualnie wystaw podręczników i książek (z pomocą miejscowych czynników, względnie w porozumieniu z większemi firmami wydawniczemi), wogóle udostępnić nauczycielstwu zetknięcie się z książką, czasopismami i t. p.

S p r a w o z d a n i e z a k c j i p r z y g o t o w a w c z e j do organizacji kursów wakacyjnych zechce Kuratorjum nadesłać d o d n i a 20 c z e r w c a 1931 r. według stanu z dnia 15 czerwca i według wzoru, dołączonego do okólnika z dnia 29 kwietnia 1928 r. Nr. I-6377/28. W sprawozdaniu tem należy również zawiadomić o zamierzonym planie wizytacji kursów, oraz o nazwiskach zaangażowanych prelegentów.

IV. Słuchacze kursów.

Z a p i s y s ł u c h a c z y odbywać się będą za pośrednictwem Inspektoratów Szkolnych, podobnie jak w r. 1930, przy pomocy kart wpisowych wydanych nakładem Drukarni Państwowej. Karty te będą do nabycia w cenie 8 gr w księgarniach, posiadających prawo sprzedaży świa-

dectw i druków szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1929, nr. 3, poz. 33). Karty wpisowe winni nauczyciele wypełniać czytelnie (tylko atramentem) i możliwe dokładnie (zwłaszcza a d r e s). Maksymalną liczbę uczestników ustanawia się tak, jak dotychczas na 40 słuchaczy.

O d r o c z e n i a ć w i c z e ń w o j s k o w y c h nie będą przysługiwały ani słuchaczom ani prelegentom.

W p i s o w e na kursy wynosi 20 złotych. Wpisowe to składa nauczyciel wraz z trzema znaczkami po 25 groszy u przełożonego Inspektora Szkolnego, który prześle tę kwotę wraz z kartą wpisową Inspektorowi Szkolnemu w siedzibie kursu. Inspektor Szkolny w siedzibie kursu zawiadomi możliwie niezwłocznie na odcinku karty wpisowej bezpośrednio nauczyciela, czy został na kurs przyjęty i udzieli mu przewidzianych na odcinku wyjaśnień. Przychylna odpowiedź na odcinku karty wpisowej jest zarazem kartą wstępu na kurs dla kandydata.

V. Terminy.

T e r m i n z a p i s ó w upływa dla wszystkich słuchaczy z dniem 1 czerwca 1931 r.

Terminy rozpoczęcia i zakończenia kursów podane są w załączonym „Rozkładzie". Większość kursów przewidywana jest w I terminie (od 2 do 30 lipca).

VI. Prelegenci.

Przypominam o konieczności starannego doboru prelegentów na wszystkie kursy. Kuratorja, które natrafią pod tym względem na trudności, powinny niezwłocznie telegraficznie lub telefonicznie porozumieć się z Ministerstwem. Kuratorja, które dotychczas nie zawiadomiły Ministerstwa o projektowanych prelegentach, winny to uczynić możliwie najrychlej.

Norma płac prelegentów pozostaje bez zmiany, jak w roku ubiegłym. Również pozostają bez zmiany instrukcje i regulaminy w sprawie kursów wakacyjnych, przesłane Kuratorjum przy piśmie Ministerstwa z dnia 16 maja 1930 r. nr. II-8678/30.

VII. Wyniki kursów.

Z pracy na kursie należy tym słuchaczom, którzy regularnie na kurs uczęszczali, wydawać zaświadczenia w y ł ą c z n i e na formularzach, które będą do nabycia w księgarniach, podobnie jak karty wpisowe. Pożądane jest umieszczenie w zaświadczeniu dokładnego tytułu kursu. Ocen końcowych nie należy wpisywać w zaświadczeniach na kursach dla nauczycieli kwalifikowanych, z wyjątkiem kursu oznaczonego w rozkładzie jako końcowy. Na kursie końcowym pierwszeństwo w przyjęciu mają absolwenci kursów początkowych z lat ubiegłych; warunkiem przyjęcia jest ponadto kollokwjum wstępne; kurs taki kończy się egzaminem, dającym uprawnienia, wspomniane w punkcie I niniejszego okólnika. Zaświadczenia egzaminacyjne zostaną wydane nakładem Drukarni Państwowej.

Przypominam, że dowody pracy na kursach wakacyjnych należy brać pod uwagę przy egzaminach wstępnych na Wyższe Kursy Nauczycielskie, przy egzaminach eksternów W. K. N., wreszcie także (przy równych innych warunkach) przy rozstrzyganiu konkursów na posady nauczycieli i kierowników szkół. Zwłaszcza przy obsadzaniu posad, związanych z ogrodem i gruntem szkolnym, należy zwracać uwagę, czy kandydat posiada wiadomości, potrzebne do należytego spożytkowania ogrodu, czy gruntu przy szkole. Zaświadczenie z odpowiedniego kursu wakacyjnego może być jednym z wystarczających dowodów.

Po ukończeniu kursu i zbadaniu sprawozdań prelegentów zechce Kuratorjum na podstawie punktu 6 wspomnianego sprawozdania zawiadomić zainteresowane Kuratorja Okręgów Szkolnych o nazwiskach słuchaczy, którzy istotnie odznaczyli się wybitnie w ciągu pracy na kursie.

Przy opracowywaniu sprawozdań dla Ministerstwa zechcą Kuratorja zastanowić się nad wnioskami, dotyczącemi dalszego ulepszania organizacji kursów wakacyjnych, do czego doświadczenia lat ubiegłych i roku obecnego mogą być podstawą. W szczególności Ministerstwo oczekuje opinji Kuratorjów co do wartości dydaktycznej i wychowawczej Ognisk (traktowanych przez Ministerstwo jako próba).

VIII. Sprawodzania.

Sprawozdania z kursów wakacyjnych należy nadesłać do Ministerstwa w terminie do dnia 15 października 1931 r. na przepisanych formularzach.

Podsekretarz Stanu:
(—) **K. Pieracki.**

Załącznik do N-ru II-3982/31.

ROZKŁAD

państwowych kursów wakacyjnych dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych w roku 1931.

Uwagi:

1. Termin I trwa od 2 lipca do 30 lipca; II od 14 lipca do 11 sierpnia; III od 3 sierpnia do 29 sierpnia.

2. Kursy oznaczone literą A są przeznaczone dla nauczycieli, odczuwających zasadnicze braki w swem przygotowaniu.

Kursy, których temat jest fragmentem programu Wyższego Kursu Nauczycielskiego, są oznaczone literami: W. K. N.

Literą C oznaczono kursy o poziomie wyższym przeznaczone dla nauczycieli, którzy ukończyli odpowiednią grupę W. K. N. lub zdali odpowiednią część egzaminu dla eksternów z W. K. N.

3. Gwiazdka przy temacie oznacza, że szczegółowy program kursu wydrukowany jest w wydawnictwie Ministerstwa p. t. „Kursy wakacyjne dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych. Przykłady programów", Warszawa, 1928.

4. Ewentualne zmiany będą osobno ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi

OKRĄG SZKOLNY KRAKOWSKI.

Biała ad Bielsko I. Insp. Szk. ul. Strzelnicza. Kurs w szk. powsz. Internat dla panów w szk. św. Jadwigi, ul. Kolejowa, dla pań w klasztorze SS. św. Hildegardy, ul. Żywiecka. Pożądane przywiezienie ubrania i obuwia do wycieczek. Okolica górzysta, piękne wycieczki. Stacja w miejscu.	**Języka niemieckiego. W. K. N. i A.** Wstęp do nauki języka niemieckiego (wybrane zagadnienia z gramatyki i lektura). (A.). Gramatyka ze specjalnem uwzględnieniem odmienni i lektura wraz z omówieniem wybranych zagadnień z lektury niemieckiej. Wskazówki metodyczne. (W. K. N.). Uwagi. Dwa oddziały: dla słabo władających językiem i dla wprawniejszych. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: J. Jakóbiec i S. Leonhard; Pierwsza, druga i trzecia książka do nauki jęz. niemieckiego dla szkół powszechnych i średnich. K. Zagajewski: Podręcznik do nauki języka niemieckiego, cz. I, II i III. J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej. J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego. Ponadto dla grupy wyższej pożądane przejrzenie odmienni z gramatyki jęz. niem. Jahnera lub Ippoldta, z których jedną należałoby przywieźć na kurs.
Bucze Harcerskie koło Skoczowa, pow. cieszyński. (Od 7. VII. do 4. VIII). Stacja w Skoczowie. Warunki klimatyczne b. dobre, okolica lesista, kąpiele rzeczne. Zgłoszenia do Kuratorjum Okr. Szk. Krakowskiego. **Szczegóły w oddzielnym komunikacie** w tymże numerze Dz. Urz.	**Harcerski.** Harcerstwo jako czynnik wychowania. Metodyka pracy harcerskiej i jej zastosowanie w szkole. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: E. Piasecki: Harce młodzieży polskiej. Philipps: System zastępowy (tłum. Sedlaczek).
Kraków I. Insp. Szk. ul. Podzamcze L. 1. Kurs na Wawelu, budynek Nr. 9, tamże internat.	**Polonistyczno-historyczny W. K. N.** Epoka romantyczna w literaturze polskiej. Powstawanie nowych państw w końcu XVIII i XIX w., analogja z budownictwem Polski w r. 1918 (Ameryka, Grecja, Belgja, Włochy, Rzesza Niemiecka, Serbja). Dzieje Polski w wieku XIX. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Br. Chlebowski: Literatura polska (1795—1905). Kridl: Literatura polska, cz. I — IV. Chrzanowski: Z epoki romantyzmu. A. Szelągowski: Historja nowoczesna, oraz najważniejszych utworów z epoki romantycznej.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Kraków I. Insp. Szk. ul. Podzamcze L. 1. Kurs w 24 szkole powsz. im Jana Kochanowskiego, ul. Loretańska L. 18.	**Geograficzno-krajoznawczy.** Wycieczki mineralogiczno-geologiczne i botaniczne w okolice Krakowa z uwzględnieniem metodyki prowadzenia wycieczek. Zwiedzanie zabytków Krakowa. Uwagi. Pożądane przeczytanie i przywiezienie następujących książek: Gadomski: Jura Krakowska. Udziela: Krakowiacy. Bobilewicz: Przewodnik po Krakowie. Bąkowski: Przewodnik po okolicach Krakowa. Można przywieźć ze sobą pewne materjały (np. próby skał, rośliny) trudne do rozpoznania; będą one przedmiotem omówień na kursie.
Kraków I. Insp. Szk. ul. Podzamcze L. 1. Siedziba kursu: Uniwersytet Jagielloński. Internat w szkole powszechnej lub w internacie SS. Nazaretanek. Utrzymanie dzienne koło 4 zł.	**Katechetyczny** (dla katechetek szkół powsz.). Metodyczne nauczanie religji z uwzględnieniem podłoża psychologicznego i pedagog. Nadto parę wykładów naukowych z zakresu Historji Kościoła. Uwagi. Pożądane przywiezienie książki ks. Kosińskiego: Metodyka nauczania religji czyli katechetyka.
Myślenice I. Insp. Szk.: Rynek. Siedziba kursu w szkole powsz. im. św. Jadwigi. Dojazd autobusami z Krakowa (opłata 4 zł). Okolica piękna, górzysta, położona nad Rabą. Kąpiel, plaża.	**Fizyko-matematyczny W. K. N.** Nauka o prądzie elektrycznym (galwanicznym i indukcyjnym). Metody rozwiązywania zagadnień algebraicznych. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Natanson i Zakrzewski: Nauka fizyki, cz. III lub Kalinowski: Fizyka, cz. III oraz Ruziewicz i Żyliński: Algebra, cz. II i III.
Nowy Sącz I. Insp. Szk.: ul. Jagiellońska. Siedziba kursu w szk. powsz. im. A. Mickiewicza. Tam można dostać śniadania i kolacje. Obiady w kuchni św. Zyty. Okolica górzysta nad Dunajcem.	**Śpiewu A.** Ćwiczenia teoretyczne, praktyczne i metodyczne, niezbędne do prowadzenia nauki śpiewu w nższych oddziałach szkół powszechnych. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą skrzypiec.
Stary Sacz I. Insp. Szk. w Nowym Sączu. Internat w szkole powsz. m. ul. Poniatowskiego. Okolica górzysta.	**Robót ręcznych W. K. N.** Tektura i introligatorstwo. Uwagi. Wszystkie potrzebne narzędzia znajdują się w pracowni. Należy przwieźć ze sobą komplet rpzyrządów do kreśleń.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
	OKRĄG SZKOLNY POZNAŃSKI.
Bucze Harcerskie koło Skoczowa, powiat cieszyński. (Od 7. VII. do 4. VIII). Stacja w Skoczowie. Warunki klimatyczne b. dobre, okolica lesista, kąpiele rzeczne. **Szczegóły w oddzielnym komunikacie** w tymże numerze Dz. Urz.	**Harcerski.** Harcerstwo jako czynnik wychowania. Psychologiczne i socjologiczne podstawy wychowania harcerskiego. Metodyka pracy harcerskiej i jej zastosowanie w szkole powszechnej. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: E. Piasecki· Harce młodzieży polskiej. Philipss: System zastępowy (tłum. Sedlaczek).
Chełm Lub. I. Insp. Szk. — ul. Piłsudskiego 11. Kurs w państw. sem. naucz. żeńskiem; ul. Seminaryjska, tamże internat z całkowitem utrzymaniem na dogodnych warunkach.	**Pedagogiczny i literatury dziecięcej W. K. N.** Myślenie dziecka. Literatura dziecięca i bibljotekarstwo w zastosowaniu do potrzeb nauczyciela szkoły powszechnej. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Piaget: Mowa i myślenie dziecka. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Librachowa: Rozumowanie dziecka. Rowid: Psychologja pedagogiczna. Librachowa: Charakterystyki szkolnej (Praca Szkolna, Nr. 6 z 1928 r.) oraz parę najważniejszych utworów dla dzieci i młodzieży.
Lublin I. Insp. Szk. — ul. Narutowicza 12, kurs w państw. sem. naucz. męsk., Narutowicza 2; utrzymanie internackie dla chętnych. Pomoce naukowe na miejscu. Wycieczki.	**Fizyko-matematyczny W. K. N.** Ćwiczenia praktyczne z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej. Teorja mierzenia wielkości geometrycznych. Teorja liczb niewymiernych. Odcinki proporcjonalne. Nauka o wielomianach. Elementarne metody rozwiązania równań z jedną niewiadomą. Uwagi. Pożądane przywiezienie programu szkoły powszechnej i jednego z podręczników fizyki, dozwolonych do użytku w sem. naucz. Wójtowicz: Zarys geometrji elementarnej. Ruziewicz i Żyliński: Algebra dla wyższych klas szkół średnich.
Lublin I. Wykłady i internat w państwowem sem. naucz. żeńskiem, pl. Katedralny. Bogata bibljoteka. Projektowane wycieczki.	**Języka niemieckiego W. K. N. i A.** Grupa niższa: Wstęp do nauki języka niemieckiego (wybrane zagadnienia z gramatyki i lektura. A. Grupa wyższa: Gramatyka ze specjalnem uwzględnieniem składni oraz lektura wraz z omówieniem wybranych zagadnień z kultury niemieckiej. Metodyka nauczania języka niemieckiego w szkole powszechnej. W. K. N. Uwagi. Dwie grupy w zależności od przygotowania naukowego w języku niemieckim kandydatów. Pożądane przywiezienie na obie grupy książek: Jakóbiec i Leonhard: Pierwsza, druga i trzecia książka do nauki języka niemieckiego dla szkól powszechnych i średnich. Zagajewski: Podręcznik języka niemieckiego, cz. I—III. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego,

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
	w szkole powszechnej. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki jęz. niemieckiego. Ponadto dla grupy wyższej pożądane przejrzenie działu składni i gramatyki jęz. niem. Jahnera lub Ippoldta, z których jedną należy przywieźć na kurs.
Lublin I. Wykłady i internat w państwowem gimn. im. Hetm. Zamoyskiego, ul. Ogrodowa 10. Bibljoteki. Projektowane dwie wycieczki w okolice Lublina.	**Polonistyczno-historyczny. C.** Najwybitniejsi przedstawiciele polskiej literatury politycznej i filozofji narodowej. Zagadnienie ustroju dzisiejszej Polski w świetle przyczyn upadku dawnej Rzeczypospolitej. Uwagi. Kurs dla nauczycieli, którzy ukończyli grupę humanistyczną W. K. N. lub zdali odpowiednie egzaminy dla eksternów z W. K. N. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Kosiński: Pisarze polityczni i historyczni do w. XIX, cz. I i II. Polska filozofja narodowa, praca zbiorowa pod redakcją M. Straszewskiego. St. Kutrzeba: Historja ustroju Polski, cz. I. Korona.
Puławy I. Insp. Szk. — Królewska 14, st. kol. w/m.; wykłady, noclegi i dla chętnych wspólna kuchnia w państw. gimn. im. Ks. A. Czartoryskiego, ul. Zyrzyńska. Wycieczki terenoznawcze i krajoznawcze. Kąpiele w Wiśle.	**Geograficzny W. K. N.** Wybrane zagadnienia z geografji Polski. Nauka o mapie. Kartografja dla celów szkolnych. Uwagi. Pożądane przywiezienie na kurs „Atlasu powszechnego" Romera oraz przyrządów do kreśleń.
Puławy I. Wykłady w państw. gimn., tamże internat dla kobiet, dla mężczyzn — w szkole powsz. Projektowane wycieczki, mające na celu zapoznania z ruchem oświat.-społecznym na wsi.	**Oświaty pozaszkolnej (3 kursy).** **1. Kurs świetlicowy.** Podstawy pracy oświatowej na wsi: a) Badanie środowiska wiejskiego ze specjalnem uwzględnieniem regjonu, na którym znajduje się kurs. b) Psychologja wieku młodzieńczego i dorosłych o niskim poziomie kultury. c) Organizacja i formy pracy oświatowej na wsi ze specjalnem uwzględnieniem metody i organizacji pracy świetlicowej. **2. Kurs systematycznego kształcenia dorosłych.** Podstawy pracy oświatowej na wsi: a) jak wyżej, b) jak wyżej, c) organizacja i formy pracy oświatowej na wsi ze specjalnem uwzględnieniem metodyki kształcenia dorosłych. **3. Kurs pracy społeczno-oświatowej wśród kobiet.** Podstawy pracy oświatowej na wsi: a) jak wyżej, b) jak wyżej z uwzględnieniem psychologji dziewcząt i kobiet wiejskich, c) podstawy, zadania i główne kierunki pracy społeczno-oświatowej wśród kobiet wiejskich.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
	Uwagi. Pożądane zapoznanie się i przywiezienie ze sobą książek: Kultura wsi (Biuletyn XIII konferencji oświatowej, wyd. Min. W. R. i O. P.). Green G.: Psychoanaliza w szkole. Wybrane zagadnienia oświatowe, wyd. Instyt. Oświaty Dorosłych.
Siedlce I. Insp. Szk. — ul. Kościuszki 3. Wykłady i utrzymanie internackie w państw. sem. naucz.	**Robót ręcznych i rysunku W. K. N.** Drzewo i rysunek. Uwagi. Słuchacze winni zaopatrzyć się w komplet przyborów do kreślenia, blok Nr. 5, notatnik, stołek składany (polowy) oraz farby wodne i kredki.
Szczebrzeszyn I. Insp. Szk. w Zamościu, ul. Żeromskiego 2. Kurs wraz z utrzymaniem w państw. sem. naucz. Dojazd z dworca do semin. autobusami. Koszty utrzymania na kursie minimalne wobec zapewnienia pomocy ze strony P. Urz. Wych. Fiz. Kurs mieszany. Pomoce i tereny sport. Przewidziane 2 wycieczki.	**Ćwiczenia cielesne W. K. N. lub A.** Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci w wieku szkolnym do lat 10 (dla 1—4 oddział), gry i zabawy ruchowe. (Wiadomości ogólne z anatomji, fizjologji i higjeny. Wiadomości teoretyczne z zakresu wychowania fizycznego. Wskazówki do prowadzenia zajęć praktycznych, lekcje próbne, gry i zabawy praktyczne). Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Sikorski: Gimnastyka. Sikorski: Gry i zabawy ruchowe. Piasecki: Wychowanie fizyczne. Wymagany przepisany strój ćwiczebny.
Zamość I. Insp. Szk. j. w., st. kol. w miejscu. Kurs w państw. sem. naucz., ul. Akademicka 3. Tamże całkowite utrzymanie internackie. Wycieczki.	**Pedagogiczny dla kierowników** 5, 6 i 7 klasowych publicznych szkół powszechnych. Wybrane zagadnienia z dziedziny obowiązków kierownika szkoły powszechnej wyższego stopnia organizacyjnego w zakresie pracy wychowawczej, dydaktycznej i organizacyjno-administracyjnej. Uwagi. Pierwszeństwo w przyjęciu na kurs posiadają stali kierownicy szkół 7 klas. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Znaniecki: Socjologja wychowania. Nawroczyński: Uczeń a klasa. Dougall: Psychologja grupy. Klebanowski: Zasady kierowania szkołą. Stypiński i Marszałek: Prawo nauczyciela.

OKRĄG SZKOLNY LWOWSKI.

Brody I. Rada Szk. Pow. (Insp. Szk.) w Brodach. Stacja kolejowa w miejscu. Internat przygotowany. Ćwiczenia odbędą się w miejscowej pracowni.	**Fizyko-matematyczny W. K. N.** Nauka o cieple. (Temperatura. Ilość ciepła. Zmiany stanu skupienia. Mechaniczny równoważnik ciepła. Maszyny kaloryczne. Przenoszenie energji cieplnej. Meteorologja). Metody przedstawiania utworów przestrzennych na płaszczyźnie (rzutowanie prostopadłe i ukośne). Uwagi. Kurs przeznaczony przedewszystkiem dla nauczycielstwa prowadzącego naukę

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	K u r s U w a g i
	matematyki i fizyki w wyższych oddziałach szkoły powszechnej. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Natanson i Zakrzewski: Nauka fizyki, tom I i II. Michalski: Przyroda martwa, cz. I, zeszyt I, część II, zeszyt I.
Brzeżany I. Rada Szk. Pow. w Brzeżanach. Stacja kolejowa w miejscu. Internat dla zamiejscowych. Kuchnia wspólna. Pod miastem wzgórza i jezioro. Sport wodny. Wycieczki.	**Pedagogiczny.** Organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej w szkołach niżej zorganizowanych. U w a g i. Pożądane przywiezienie ze sobą programów szkoły powszechnej. Hamaide Am.: Metoda Decroly. Jeleńska: Metodyka pierwszych lat nauczania. Wetekamp W.: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół niżej zorganizowanych.
Kuty I. Rada Szk. Pow. w Kosowie. Dojazd od stacji kolejowej autobusem do Kut. Miejscowość b. piękna, góry, las. Wycieczki. Internat w miejscowej szkole powsz.	**Przyrodniczo-geograficzny W. K. N.** Fizjologja roślin, oparta na doświadczeniach i obserwacjach ekologicznych na wycieczkach. Opracowanie praktyczne i pogłębienie zagadnień geograficznych z terenoznawstwa, kartografji (plan i mapa) oraz geografji astronomicznej w zakresie programu szkoły powszechnej. U w a g i Pożądane zapoznanie się z botaniką Arct — Golczewskiej — Kołodziejczyków (rozdziały z fizjologji roślin).
Lwów I. Zgłoszenia do Rady Szk. Miejskiej we Lwowie pl. św. Ducha 3. Internaty dla wcześnie zgłaszających się uczestników-(czek) będą przygotowane. Wycieczki do muzeów, na wystawy, do bibljoteki i w okolice.	**Historyczny W. K. N.** Dzieje miast i ludności miejskiej w Polsce od czasów najdawniejszych do nowoczesnych. Dzieje miasta jako punkt wyjścia przy nauczaniu historji w szkole powszechnej. * Zarys historji ustroju Polski. U w a g i: Pożądane przywiezienie książek: St. Kutrzeba: Historja ustroju Polski, t. I, Korona. Ptaśnik: Miasta w Polsce. Program historji w szkole powszechnej.
Lwów I. Jak wyżej.	**Pedagogiczny W. K. N.** Rozwój zainteresowań u dzieci i metody aktywne w nauczaniu. Organizacja życia społecznego dzieci w szkole. U w a g i: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Devey: Szkoła i dziecko. Dougall: Psychologja grupy. Znaniecki: Socjologja wychowania.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Lwów I. Jak wyżej.	**Przyrodniczo-geograficzny W. K. N.** Fizjologja roślin oparta na doświadczeniach i obserwacjach ekologicznych i na wycieczkach. Zagadnienia geografji ogólnej, opracowane na terenie regjonu (Lwów i okolice). Uwagi. Należy przywieźć program przyrody i geografji w szkole powszechnej oraz książki wymienione w uwagach przy kursie w Kutach.
Lwów I. Jak wyżej. Zwiedzanie elektrowni i obserwatorjum astronomicznego.	**Geograficzno-fizyczny C.** Rozważania, wprowadzające w teorję elektryczności. Elektroliza. Prąd polaryzacyjny. Prąd elektryczny w gazach rozrzedzonych, promienie katodowe, kanałowe i Roentgena. Zasady teorji jonów. Jonizacja gazów i par. Zasady teorji elektronów. Wybrane zagadnienia z kosmografji. Uwagi. Pożądane zaznajomienie się i przywiezienie ze sobą jednej z następujących książek: Natanson i Zakrzewski: Nauka fizyki tom III. Kalinowski: Fizyka tom III. Witkowski i Zakrzewski: Zarys fizyki. Malec: Harce elektronów. Dr. J. Gadomski i dr. E. Rybka: Kosmografja, podręcznik dla szkół średnich. Kurs przeznaczony dla słuchaczy, którzy ukończyli grupę geogr. przyr. W. K. N. lub zdali odpowiednią część egzaminu z W. K. N.
Lwów I. Jak wyżej. Zwiedzanie radjostacji lwowskiej. Koszta zużycia materjału wyniosą dla każdego uczestnika 20 do 30 złotych.	**Radjotechniczny.** Zasadnicze wiadomości z elektrotechniki. Fale elektromagnetyczne. Nadawcze stacje radjotelegraficzne iskrowe. Odbiór fal gasnących. Systemy radjotelegraficzne, dające fale niegasnące. Lampy katodowe. Radjotelefonia i radjofonia. Odbiorniki lampowe. Ćwiczenia pomiarowe i montażowe. Zajęcie praktyczne w pracowni radjotechnicznej. Uwagi. Jako przygotowanie się do kursu wskazane jest zaznajomienie się z treścią podręczników następujących: Stan. Malec: Harce elektronów. Dr. Miecz. Jezierski: Radjofonja i radjotelegrafja.
Rudnik nad Sanem I. Rada Szk. Pow. w Nisku. Kurs w państw. sem. naucz., Internat na miejscu. Kuchnia wspólna. Las sosnowy. San, staw. Stacja kolejowa w miejscu.	**Wychowania fizycznego W. K. N. i A.** Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci w wieku szkolnym do lat 10 (dla 1—4 oddziału). Gry i zabawy ruchowe. Uwagi. Pożądane przejrzenie przed kursem i przywiezienie książek: W. Sikorski: Gimnastyka cz. I i II, Lwów. Wyd. Ossolińskich. Piasecki: Wychowanie fizyczne. Wymagany przepisany strój ćwiczebny: pantofle gimn., spodenki krótkie czarne lub granatowe koszulka biała lub bluzka i kostjum kąpielowy do pływania.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Rudnik nad Sanem I. Rada Szk. Pow. w Nisku. Kurs w państw. sem. naucz., Internat na miejscu. Kuchnia wspólna. Las sosnowy. San, staw. Stacja kolejowa w miejscu.	**Wychowania fizycznego W. K. N.** Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci starszych, ponad lat 10 (dla 5—7 oddziałów), gry i zabawy ruchowe. Uwagi:. Kurs przeznaczony dla nauczycielstwa, które już brało udział na kursie wychowania fizycznego w Samborze, Rudniku lub gdzieindziej. Podręczniki j. w. Konieczny kostjum ćwiczebny.
Sambor I. Rada Szk. Pow. w Samborze. Stacja kolejowa w miejscu. Internat i kuchnia przygotowane. Kąpiele rzeczne.	**Polonistyczny A.** Wybrane zagadnienia z gramatyki języka polskiego. Literatura polska w wieku XIX i XX. Omówienie najwybitniejszych utworów tego okresu. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Klemensiewicz—Majewiczówna, Lehr—Sławiński: Gramatyka polska w szkole powszechnej, Lwów. 1929. Szober: Podręcznik do nauki jęz. polsk. w seminarjach nauczycielskich. Program języka polskiego w szkole w powszechnej. Chlebowski: Literatura polska (1795—1905). Feldman: Polska literatura współczesna. Kilka najwybitniejszych utworów z tego okresu.
Stanisławów I. Internaty przygotowane. Miejsce należy zawczasu zamówić. W zgłoszeniu do Rady Szk. Powiatowej w Stanisławowie należy wymienić grupę wybraną.	**Polonistyczny — Grupa I. W. K. N.** Najwybitniejsi przedstawiciele polskiej literatury politycznej i filozofji narodowej. Znaczenie t. zw. części mowy i syntaktyczne użycie form gramatycznych (semantyka ogólna kategoryj gramatycznych wraz z metodyką ćwiczeń słowotwórczych i słownikowych w szkole powszechnej). Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Kosiński: Pisarze polityczni i histroyczni do w XIX. Polska filozofja narodowa, praca zbiorowa pod redakcją M. Straszewskiego. Z. Klemensiewicz: Język polski, cz. I. Znaczenie i życie wyrazów, Lwów. Szober: Podręcznik do nauki języka polskiego w seminarjach nauczycielskich.
Stanisławów I. Jak wyżej.	**Polonistyczny — Grupa II. W. K. N.** Powieść polska w wieku XIX i XX. Stylistyka polska wraz z metodyką ćwiczeń stylistycznych w szkole powszechnej. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Br. Chlebowski: Literatura polska (1795—1905). Feldman: Polska literatura współczesna. T. Czapczyński: Metodyka ćwiczeń stylistycznych, Lwów, 1929.
Stanisławów I. Jak wyżej.	**Polonistyczny — Grupa III. W. K. N.** Poezja polska w drugiej połowie XIX wieku i w wieku XX. Składnia zdania pojedyńczego i złożonego wraz z metodyką jej nauczania w szkole powszechnej.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
	Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Literatura j. w. na grupie II oraz S. Szober: Podręcznik do nauki języka polskiego w seminarjach nauczycielskich.
Turka nad Stryjem I. Rada Szk. Pow. w Turce n. Str. Stacja kolej. w miejscu. Internat przygotowany. Wycieczki w góry.	**Pedagogiczny.** Praktyczne zagadnienia organizacyjne i administracyjne z punktu widzenia potrzeb początkującego nauczyciela. Wieś jako osnowa pracy na stopniu elementarnym (w I i II oddziale). Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Jeleńska: Metodyka pierwszych lat nauczania. Wetekamp W.: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Devey: Szkoła i dziecko: Elementarz i wypisy używane przez nauczyciela w szkole.

OKRĄG SZKOLNY ŁÓDZKI.

Tomaszów Mazowiecki I. Insp. Szk. w Brzezinach, ul. Piłsudskiego 18. Kurs i internat w państw. sem. naucz. męsk. im. T. Rejtana. Odległość od stacji kolejowej do lokalu kursu 3 km. Warunki klimatyczne dobre (okolica lesista, rzeka i przystań wioślarska), piękne wycieczki.	**Śpiewu. W. K. N.** Ćwiczenia teoretyczne, praktyczne i metodyczne, niezbędne do prowadzenia nauki śpiewu w wyższych oddziałach szkół powszechnych. Uwagi: Dla osób, które już mają przygotowanie teoretyczne do nauczania w zakresie 4 klas szkoły powszechnej. Pożądane przywiezienie skrzypiec.
Kalisz III. Insp. Szk. Gmach Starostwa, Plac św. Józefa. Kurs w publ. szk. powsz. im. Konstytucji 3-go Maja, ul. 3-go Maja. Wskazane jest przywiezienie pościeli.	**Wychowania fizycznego.** Ćwiczenia cielesne, gry i zabawy. Uwagi. Dla kobiet. Pożądane przywiezienie książek: Piasecki: Wychowanie fizyczne, Warszawa, 1930. Sikorski: Gimnastyka i Sikorski: Gry i zabawy ruchowe. Należy przywieźć kostjum gimnastyczny i kąpielowy do pływania.
Kalisz I. Jak wyżej.	**Wychowania fizycznego. W. K. N.** Ćwiczenia cielesne, gry i zabawy. Uwagi. Dla mężczyzn. Podręczniki j. w. Niezbędny kostjum gimnastyczny i kąpielowy do pływania.
Zgierz II. Insp. Szk. pow. łódzkiego w Łodzi, ul. Południowa 4. Kurs w publ. szk. powsz. Nr. 1 im. Pawińskiego, ul. Łęczycka. Internat dla panów i pań tamże.	**Pedagogiczny dla kierowników publ. szkół powszechnych.** Praktyczne zagadnienia organizacyjne i administracyjne z punktu widzenia potrzeb kierownika szkoły. Uwagi. Przedewszystkiem dla kierowników publ. szkół powsz. Okr. Szk. Łódzkiego. Należy przywieźć na kurs: komplet programów

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	K u r s U w a g i
	szkolnych z obowiązującemi zmianami, Nr. 8 i 9 Dziennika Urz. Kur. Okr. Szk. Łódzkiego z r. 1930; S. Klebanowski: „Zasady kierowania szkołą"; F. Śliwiński: „Organizacja szkolnictwa". Pożądane również: Colvin i Bagley: „Postępowanie człowieka"; Nawroczyński: „Swoboda i przymus w nauczaniu"; Przanowski, Szczawińska, Wójcik: „Samorząd w szkole powszechnej".
Zgierz II. Insp. Szk. j. w. Kurs w lokalu szkoły powsz. Nr. 1, ul. Łęczycka. Internat zapewniony.	**Oświaty pozaszkolnej.** Podstawy pracy oświatowej na wsi: a) Badanie środowiska wiejskiego ze specjalnem uwzględnieniem regjonu, na którym znajduje się kurs, b) Psychologja wieku młodzieńczego i dorosłych o niskim poziomie kultury, c) Organizacja i formy pracy oświatowej na wsi ze specjalnem uwzględnieniem **czytelnictwa i bibljotekarstwa.** U w a g i. Por. uwagi przy kursie ośw. pozaszkolnej w Puławach..

OKRĄG SZKOLNY POLESKI.

Brześć n/Bugiem I. Insp. Szk. — ul. Sienkiewicza Nr. 22. Zajęcia w gmachu gimn. państw. im. R. Traugutta, ul. Mickiewicza Nr. 16. Internat w szk. powsz., ul. Długa Nr. 8. Bibljoteka Okręgowa i Centralna Pracownia Przyrodnicza w miejscu. Wycieczki do Twierdzy, Kodnia i innych miejscowości w okolicy.	**Fizyko-matematyczny. W. K. N.** 1) Pole grawitacyjne, elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne. Energja promienista i jej przejawy. 2) O działaniach arytmetycznych. Definicje i własności działań na liczbach naturalnych. Rozszerzenie pojęcia tych działań na liczby bezwzględne (ułamkowe i niewymierne) oraz na liczby względne. Zasada zachowania formalnych własności działań. U w a g i. Pożądane przywiezienie podręczników np.: 1) Kalinowski: „Fizyka cz. III". 2) Mihułowicz: Podręcznik arytmetyki i algebry dla kl. IV i V gimn. Wyd. VII i V. Pożądane posiadanie programu nauczania w szkle powszechnej.
Brześć n/Bugiem I. Insp. Szk. ul. Sienkiewicza 22. Zajęcia w gmachu Państw. Kursów Naucz., ul. Sienkiewicza 30. Internat żeński w gmachu Państw. Kursów Naucz. Internat męski w publ. szk. powsz. przy ul. Krzywej. Bibljoteka Okręgowa i Bibljoteka Pedagogiczna przy P. K. N. w miejscu. Wycieczki do Twierdzy, Kodnia i innych miejscowości w okolicy.	**Pedagogiczny. W. K. N.** (Dwa kursy równoległe). Wybrane zagadnienia z nauki o dziecku. Jego stosunek do świata rzeczywistego i urojonego. Myślenie dziecka a dorosłego. Psychiczne podstawy postępowania człowieka dorosłego i dziecka. Sposoby prowadzenia obserwacji nad dziećmi. Organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej w niższych oddziałach szkoły powszechnej. U w a g i. Pożądane przywiezienie roczników „Szkoly Powszechnej" z trzech ostatnich lat oraz znajomość książki: „Problemy wychowania współczesnego". Ziemnowicza, Stevenson: „Metoda projektów w nauczaniu" i „Metodyka pierwszych lat nauczania" Jeleńskiej.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Brześć n/Bugiem I. Insp. Szk. ul. Sienkiewicza Nr. 22. Zajęcie w gmachu gimn. państw. im. R. Traugutta, ul. Mickiewicza Nr. 16. Internat w publ. szk. powszechnej, ul. Długa Nr. 8. Bibljoteka Okręgowa i Pracownia Robót Ręcznych w miejscu. Wycieczki do Twierdzy, Kodnia i innych miejscowości w okolicy.	**Rysunków i robót ręcznych. W. K. N.** Rysunek odręczny form przestrzennych z natury i z pamięci. Niezbędne wiadomości z perspektywy centralnej, równoległej i z teorji światłocieni. Komponowanie form plastycznych. Rysunek techniczny. Wyrób pomocy naukowych w zakresie potrzeb szkoły powszechnej. Metodyka nauczania robót ręcznych i rysunków w szkole powszechnej. Uwagi. Konieczne przygotowanie w zakresie programu kursu wakacyjnego robót ręcznych dla nauczycieli niekwalifikowanych. Należy przywieźć komplet przyrządów do kreślenia.
Pińsk I. Insp. Szk. ul. Bernardyńska. Wykłady i internat w gmachu gimn. państw. W gimnazjum sala gimnastyczna i boisko sportowe. Na miejscu tereny wodne do pływania i wiosłowania i parostatkami.	**Ćwiczeń cielesnych. W. K. N. i A.** Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci w wieku szkolnym do lat 10 (dla 1—4 oddziału), gry i zabawy ruchowe. Uwagi. Kurs uwzględni różne warunki i możliwości prowadzenia wychowania fizycznego w szkole powszechnej. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Piasecki: Wychowanie fizyczne, Warszawa, 1930. Sikorski: Gimnastyka i Sikorski: Gry i zabawy ruchowe. Wymagany przepisany strój ćwiczebny.

OKRĄG SZKOLNY POMORSKI.

Grudziądz I. Insp. Szk. w miejscu. Wykłady i ćwiczenia w sem. nauczycielskiem ul. Lipowa. Słuchacze mogą znaleźć pomieszczenie w internacie sam. z całodziennem utrzymaniem za cenę około 3 zł 50 gr dziennie Okolica piękna, zdrowa, nadaje się do wycieczek turystycznych, kąpiele, tereny sportowe.	**Pedagogiczny dla kierowników publ. szkół powszechnych.** I. Organizacja pracy wychowawczej i dydaktycznej w niższych oddziałach szkoły powszechnej. II. Zagadnienia administracji szkolnej z punktu widzenia: a) początkującego nauczyciela, b) kierownika szkoły. Uwagi. Należy przywieźć ze sobą programy nauki w szkołach powszechnych i podręczniki szkolne do języka polskiego i rachunków dla oddziałów 1, 2, 3 i 4 oraz Jeleńskiej: Metodykę pierwszych lat nauczania. Devey: Szkoła a dziecko. Ziemnowicz: Problemy współczesnego wychowania. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu. Punkt II należy rozumieć jako dwa tematy, z których słuchacz może wybrać tylko jeden.

Informacje organizacyjne. Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu.	Kurs Uwagi
Kościerzyna I. Insp. Szk. w miejscu. Dojazd koleją w stronę Gdańska, przesiadanie w Smętowie do pociągu przechodzącego przez Starogard, Skarszewy do Kościerzyny, ew. linją Laskowice—Chojnice, Kościerzyna, ew. Gdynia—Kartuzy—Kościerzyna. Wykłady w sem. naucz. Słuchacze mogą znaleźć wygodne pomieszczenie i całkowite wyżywienie w internacie za cenę około 3 zł 50 gr dziennie. Najbliższa okolica (pojezierze) b. piękna, lesista, zdrowa, nadaje się do turystyki, sportu wodnego.	**Przyrodniczy. W. K. N.** a) Las jako asocjacja. Zagadnienia ekologiczne i związane z niemi zjawiska fizjologiczne. Owady i ptaki leśne; znaczenie w ich w gospodarstwie lasu. b) Woda. Własności fizyczne i chemiczne wody w związku z życiem organizmów. Rośliny wodne i ich przystosowanie morfologiczne i anatomiczne; zwierzęta wodne ze szczególnem uwzględnieniem przystosowań; zbiorowisko wód słodkich i polskie morze. Uwagi. Tematy powyższe przewidziane są łącznie na 120 godzin wykładów i ćwiczeń. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Gayówna: Sosna. Kulesza Witold: Klucze do oznaczania drzew i krzewów dzikich i hodowanych. Szafer Wład.: Ochrona przyrody ze szczególnem uwzględnieniem ochrony roślin. Sokołowski Jan: Ochrona ptaków. Sokołowski Marjan: Ochrona przyrody w szkole. Sokołowski Stanisław: Budowa roślin drzewiastych. Demel Kazimierz: Biologja morza. Bowkiewicz Jan: Życie wód słodkich.
Lubawa I. Dojazd koleją: a) via Brodnica, Nowemiasto, Zajączkowo-Lubawa; b) via Działdowo-Zajączkowo-Lubawa. Wykłady, ćwiczenia i kwatery w sem. naucz. w Lubawie. Mieszkanie w internacie z całodziennem utrzymaniem od 3—3,50 zł dziennie od osoby. Sem. naucz. w Lubawie posiada obszerny teren ogrodowy, owocowy i warzywny, inspekty, cieplarnię, dobrze urządzoną pracownię biologiczną i pasiekę.	**Ogrodniczo-pszczelniczy.** Uwagi. Kurs ma na celu: 1) dać nauczycielstwu możność przeszkolenia ogrodniczego, 2) pozyskać pracowników do rozwijania akcji zakładania i racjonalnego prowadzenia ogrodów szkolnych.
Toruń I. Wykłady w obu semin. naucz. przy ul. Sienkiewicza Nr. 38 i 46. Kwatery dla pań: w sem. naucz. żeńskiem, ul. Sienkiewicza 46. Kwatery dla panów- w sem. naucz. męskiem ul. Sienkiewicza 38. Kierownictwo może polecić ponadto tanie kwatery w do-	**Wakacyjne Ognisko Humanistyczne W. K. N.** 1) Literatura Wieku Złotego. 2) Ruch umysłowy w XVIII wieku w Polsce i literatura w tym okresie. 3) Epoka romantyczna w literaturze polskiej. 4) Literatura po roku 1863 do okresu Młodej Polski. 5) Najnowsza literatura polska od modernizmu do dnia dzisiejszego. 6) Głosownia opisowa z uwzględnieniem zasad ortofonji i ortografji. *

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
mach prywatnych z całodziennem utrzymaniem lub bez utrzymania. Mieszkanie w internacie seminarjum wraz z całodziennem utrzymaniem kosztuje dziennie 3 zł 50 gr od osoby. Toruń ma piękną przeszłość historyczną; liczne stare średniowieczne budowle nadają miastu szczególniejszy urok. Obszerne parki nad Wisłą, nowoczesne dzielnice pełne ogrodów i wzorowo utrzymanych ulic Okolica zdrowa, lesista. Wycieczki statkiem po Wiśle. Sport wodny. Kąpiele. Obszerne tereny sportowe. Przewiduje się szereg wycieczek naukowych i towarzyskich.	7) Budowa wyrazów i t. zw. życie wyrazów wraz z metodyką ćwiczeń słowotwórczych i słownikowych w szkole powszechnej. 8) Odmiana imion i czasowników z uwzględnieniem fleksji staropolskiej. * 9) Stylistyka polska wraz z metodyką ćwiczeń stylistycznych w szkole powszechnej. 10) Składnia zdania pojedyńczego i złożonego wraz z metodyką jej nauczania w szkole powszechnej. **II. Tematy historyczne.** 1) Ekspansja Polski w wieku XVI i XVII. 2) Rewolucja francuska i epoka napoleońska ze specjalnem uwzględnieniem dróg polityki polski w roku 1918. Dzieje Polski w XIX wieku. 3) Powstawanie nowych państw z końcem XVIII i XIX wieku, analogja z budownictwem Polski w roku 1918. Dzieje Polski w XIX wieku. 4) Polska współczesna ze szczególnem uwzględnienim jej stanu kulturalnego. III. **Tematy pedagogiczne.** 1) Praktyczne zagadnienia organizacyjne i administracyjne z punktu widzenia potrzeb kierownika szkoły. 2) Charakterystyka typów dziecięcych w świetle literatury dla dzieci i młodzieży. 3) Literatura dziecięca i bibljotekarstwo. * 4) Drogi poznawania dziecka. 5) Kultura estetyczna w szkole z uwzględnieniem wartości nauki rysunku dla przedmiotów humanistycznych w szkole powszechnej (z ćwiczeniami). 6) Organizacja życia społecznego dzieci w szkole. IV. **Ośrodek wychowania fizycznego.** Gimnastyka dla pań (codziennie 25 min. ćwiczenia przed pierwszem śniadaniem). Gimnastyka dla panów (codziennie — j. w.). Gry sportowe, siatkówka, nauka pływania, plażowanie, strzelanie z łuku — 3 razy tygodniowo w godzinach wolnych od wykładów. Ośrodkiem kieruje fachowy instruktor W. F.

UWAGI: Tematy są obliczone na 60 godzin pracy na kursie. Słuchacze mogą zapisać się **najwyżej** na dwa tematy.
Ze względów organizacyjnych utworzono następujące dwie grupy tematów M. i N. (tytuły tematów podano w skróceniu).

L. p.	Grupa M.	L. p.	Grupa N.
1	Literatura Wieku Złotego.	1	Ruch umysłowy w XVIII wieku w Polsce.
2	Epoka romantyczna.	2	Literatura polska po roku 1863.
3	Najnowsza literatura.	3	Literatura dziecięca i bibljotekarstwo.
4	Stylistyka polska.	4	Odmiana imion i czasowników.
5	Budowa wyrazów.	5	Składnia.
6	Głosownia opisowa.	6	Ekspansja Polski w wieku XVI i XVII.
7	Rewolucja francuska i epoka napoleońska.	7	Powstawanie nowych państw w Europie.
8	Charakterystyka typów dziecięcych.	8	Polska współczesna.
9	Drogi poznawania dziecka.	9	Kultura estetyczna w szkole.
10	Organizacja pracy wychow. i dydaktycznej.	10	Organizacja życia społecznego dzieci w szkole.

Słuchacz (ka) może wybrać sobie z każdej grupy tylko jeden temat. Każdy temat jednej grupy (M) można, stosownie do własnych zainteresowań, względnie potrzeb, łączyć z jednym dowolnie wybranym tematem grupy drugiej (N). Wybór dwóch tematów tej samej grupy jest niedopuszczalny. Wybrane tematy należy wyszczególnić na karcie wpisowej w rubryce: „Uwagi“, względnie na marginesie. Osoby, pragnące korzystać z ośrodka wychowania fizycznego, winny to również zaznaczyć w karcie wpisowej. Wobec możliwego przepełnienia na poszczególnych wykładach pożądane jest wymienienie innych jeszcze tematów, interesujących słuchacza, celem umożliwienia kierownictwu Ogniska zapisanie słuchacza na inny wykład w miarę wolnego miejsca.

Pierwszeństwo w przyjęciu mają słuchacze, którzy uczestniczyli w pracach Ogniska w roku 1930 i pragną w dalszym ciągu swoje studja kontynuować. Kierownictwo Wakacyjnego Ogniska Humanistycznego w Toruniu wydaje podobnie jak w roku 1930, drukowany ilustrowany prospekt podający szczegółowe zestawienie tematów, informacje administracyjne i wykaz lektur i podręczników, które uczestnicy kursów winni przywieźć ze sobą. Prospekt przesyła się za nadesłaniem dwóch znaczków pocztowych po 25 gr.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi

OKRĄG SZKOLNY POZNAŃSKI.

Bydgoszcz I.

Insp. Szk. ul. Paderewskiego 13. Wykłady w państw. seminarjum naucz. Pomieszczenie i utrzymanie tamże.

Okolica ciekawa pod względem morfologicznym; w pobliżu duże lasy. Ewent. trzydniowa wycieczka nad morze oraz statkami, koleją i pieszo w okolicę. Zniżki do teatru miejskiego.

Geograficzno-historyczny. A.

Wybrane zagadnienia z historji Polski.

Wybrane zagadnienia z geografji Polski.

Uwagi. Dla nauczycielstwa odczuwającego zasadnicze braki w swem wykształceniu, nie zamierzającego się specjalizować w geografji i historji. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: P Sosnowski: Geografja Polski. Wł. Smoleński: Dzieje narodu polskiego lub A. Lewicki: Zarys historji Polski.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Bydgoszcz I. Jak wyżej.	**Religijno-pedagogiczny. W. K. N.** Metodyka nauczania religji w szkole powszechnej. Drogi poznawania dziecka. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: ks. Kosiński: Metodyka nauczania religji, czyli katechetyka. Jaroszyński: Metodyka badań psychologicznych. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna.
Czarnków I. Stacja kolejowa w miejscu. Insp. Szk. ul. Dworcowa. Kurs w sem. naucz. Pomieszczenie i utrzymanie tamże. Piękna górzysta i lesista okolica, kąpiele w Noteci. Letnisko. Wycieczki w okolicę.	**Języka niemieckiego. A.** Wstęp do nauki języka niemieckiego. (Wybrane zagadnienia z gramtyki i lektury). Uwagi. Dla nauczycieli odczuwających zasadnicze braki w swem wykształceniu, nie zamierzających się jednak specjalizować w języku niemieckim. Należy przywieźć ze sobą książki: J. Jakóbiec i S. Leonhard: Pierwsza, druga i trzecia książka do nauki języka niemieckiego dla szkół powszechnych i średnich. K. Zagajewski: Podręcznik języka niemieckiego, cz. I, II i III. J. Piątek: Jak uczyć języka niemieckiego w szkole powszechnej. J. Jakóbiec: Przewodnik i wzory metodyczne do nauki języka niemieckiego.
Inowrocław I. Insp. Szk. al. Sienkiewicza 8. Wykłady, pomieszczenie i utrzymanie w państw. semin. naucz. Dobrze urządzony zakład kąpieli solankowych. Dla kursistów zniżki. Wycieczki do Bydgoszczy, do Kruszwicy i nad Gopło, oraz do okolicznych fabryk.	**Pedagogiczny. W. K. N.** Współczesne próby reformy nauczania i wychowania w szkole. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu. Ziemnowicz: Problemy wychowania współczesnego. Nawroczyński: Zasady nauczania. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna.
Leszno I. Stacja kolejowa w miejscu. Insp. Szk. ul. Wolności 17. Wykłady i pomieszczenie w państw. sem. naucz. męsk. i żeńskiem. W okolicy lasy i jeziora. Dobrze urządzone pracownie.	**Roboty ręczne i rysunki. W. K. N.** Tektura i introligatorstwo; rysunek. Uwagi. Należy przywieźć ze sobą przybory do rysunków i malowania oraz komplet przyrządów do kreślenia.
Leszno I. Jak wyżej.	**Fizyko-chemiczny. W. K. N. i A.** Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z chemji w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej w zakresie chemji. Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej w zakresie fizyki.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
	Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą programów szkoły powszechnej oraz jednego z podręczników fizyki i chemji dozwolonych do użytku w sem. naucz.
Poznań I. Insp. Szk. ul. Wały Zygmunta Starego 9. Wykłady w państw. sem. męsk. Pomieszczenie i utrzymanie wspólne zapewnione. Zwiedzanie zabytków miasta. Wycieczki do bliższych miejsc zabytkowych. Zwiedzanie instytucyj gospodarczych i zakładów przemysłowych. Kąpiele w Warcie. Zniżki do teatrów.	**Ekonomiczny z nauką o Polsce współczesnej.** Propedeutyka ekonomiczna. (Charakter i tendencje współczesnego życia gospodarczego). O Polsce współczesnej ze szczególnem uwzględnieniem jej stanu kulturalnego. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą jednego z podręczników do nauki o Polsce współczesnej, dozwolonych do użytku w sem. naucz., oraz: Karol Gide: Zasady ekonomji politycznej. Dr. Roger Battaglia: O programie gospodarczym Polski i warunkach rozwoju poszczególnych gałęzi wytwórczości. Stanisław Srokowski: Geografja gospodarcza Polski.
Sieraków. (Pow. Międzychód, od 7. VII. do 4. VIII). Stacja kolejowa na miejscu. Insp. Szk. w Międzychodzie. Zgłoszenia do Kuratorjum Okr. Szkolnego Poznańskiego. Informacyi udziela Komenda Chorągwi Poznańskiej (Poznań, ul. Predry 7). Lasy Kąpiele w Warcie. **Szczegóły w oddzielnym komunikacie** w tymże numerze Dziennika Urzęd.	**Harcerski.** Harcerstwo jako czynnik wychowania. Metodyka pracy harcerskiej i jej zastosowanie w szkole. Uwagi. Instrukcja dla kandydatów zostanie ogłoszona oddzielnie w Dziennikach Urzędowych K. O. S. Poznańskiego i Pomorskiego. Pożądane przywiezienie ze sobą następujących książek: E. Piasecki: Harce młodzieży polskiej. Philipps: System zastępowy.

OKRĄG SZKOLNY WARSZAWSKI.

Województwo Białostockie. **Augustów I.** Insp. Szk., ul. Zygmuntowska 20. Kurs i internat w seminarjum (1 klm. od miasta), na skraju lasu, w pobliżu jeziora. Wycieczki w okolice, sport wodny. Bardzo piękna okolica. Stacja kolejowa w miejscu.	**Przyrodniczy W. K. N.** Las jako asocjacja. Zagadnienia ekologiczne i związane z niemi zjawiska fizjologiczne. Owady i ptaki leśne, znaczenie ich w gospodarstwie lasu. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Gayówna: Sosna. Kulesza Witold: Klucze do oznaczenia drzew i krzewów dzikich i hodowanych. Szafer Władysław: Ochrona przyrody ze szczególnem uwzględnieniem ochrony roślin. Sokołowski Jan: Ochrona ptaków. Sokołowski Marjan: Ochrona przyrody w szkole. Sokołowski Stanisław: Budowa roślin drzewiastych.
Augustów I. Jak wyżej.	**Przyrodniczy W. K. N.** Woda. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Demel Kazimierz: Biologja morza. Bowkiewicz Jan: Życie wód słodkich.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Białystok I. Insp. Szk., ul. Warszawska, Kurs i internat w sem. naucz. Przy sem. duży, ładny ogród.	**Pedagogiczny. W. K. N.** Praktyczne zagadnienia organizacyjne i administracyjne z punktu widzenia potrzeb początkującego nauczyciela. Rozwój zainteresowań u dzieci i metody aktywne w nauczaniu. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Jeleńskiej: Metodyka pierwszych lat nauczania. Claparede: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Devey: Szkoła i dziecko. I. Stypiński i Marszałek: Prawo nauczyciela. Elementarz i Wypisy używane przez nauczyciela w szkole.
Grodno I. Insp. Szk., ul. Orzeszkowej Nr. 5. Wykłady w szk. powsz. Nr. 2 ul. Piłsudskiego Nr. 4. Internat w sem. męsk. (ul. Mostowa). Miejscowość zdrowotna. Miasto posiada dużo zabytków historycznych. Kąpiele w Niemnie.	**Humanistyczny. W. K. N.** Literaturt polska po roku 1863 do okresu Młodej Polski. Literatura historyczna dla młodzieży i sposób jej zużytkowania. Przegląd poglądowych pomocy historycznych w nauczaniu i rodzaje ich zastosowania. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą poniżej wymienionych książek: Zygmunt Szwejkowski: Pozytwizm polski. Próba oceny. Marjan Szwejkowski: Literatura współczesna dla użytku szkół średnich. Pozytywizm. Zeszyt Encyklopedji wychowawczej, Rok 1923. Konstanty Wojciechowski: Bolesław Prus., Wyd. 2, Rok 1925. Zygmunt Szwejkowski: Lalka Bolesława Prusa. Konstanty Wojciechowski: Henryk Sienkiewicz, Wyd. 3. Józef Tretiak: Adam Asnyk jako wyraz swojej epoki. Pohoska: Dydaktyka historji. Kilka najwybitniejszych utworów z tego okresu. Kilka powieści historycznych dla młodzieży.
Województwo Warszawskie **Lubraniec I.** Insp. Szk. we Włocławku. Odległość 20 klm. od st. Włocławek. Komunikacja z Włocławka autobusowa. Od stacji kolei wąskotorowej Lubraniec, miasto 0,7 km. Wykłady i internat w miejscowej szkole powszechnej. Projektowane wycieczki, kąpiele, sport wodny.	**Gospodarstwa domowego.** Uwagi: Konieczne przywiezienie ze sobą fartuchów dla zajęć praktycznych.
Milanówek I. Stacja w miejscu. Insp. Szk. w Grodzisku Mazow. Wykłady w lokalu Centralnej Doświadczalnej Stacji Jedwabniczej. Internat w miejscowej publ. szkole pwoszechnej. Piękna miejscowość letniskowa. Projektowane wycieczki do Warszawy.	**Jedwabnictwa i hodowli morwy.** Uwagi: Kurs dla nauczycieli szkół powszechnych, szkół ćwiczeń i seminarjów nauczycielskich.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	K u r s U w a g i
Płock I. Insp. Szk., Plac Kanoniczny. Wykłady i internat w szk. powszechnej Nr. 1. Miejscowość ładna, warunki zdrowotne. Projektowane wycieczki po mieście i okolicy. Sport wodny. Komunikacja koleją (stacja Radziwie) i statkiem.	**Śpiewu. W. K. N.** Harmonja i formy muzyczne. U w a g i: Kurs dla nauczycieli mających przygotowanie z muzyki i śpiewu w zakresie seminarjum nauczycielskiego. Konieczne przywiezienie skrzypiec.
Siennica I. 8 klm. od stacji kolejowej Mińsk Mazowiecki. Dojazd do Siennicy autobusem. Insp. szk. w Mińsku Mazowieckiem. Wykłady i internat w sem. naucz. Miejscowość zdrowotna, przy seminarjum ogród, w pobliżu las. Projektuje się wycieczki.	**Pedagogiczny.** Organizacja nauzania w niższych oddziałach szkoły powszechnej. Rozwój zainteresowań u dzieci i metody aktywne wnauczaniu. U w a g i: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Programy szkół powszechnych. Jeleńska: Metodyka pierwszych lat nauczania. Devey: Szkoła i dziecko. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna.
Siennica I. Jak wyżej.	**Pedagogiczny.** Wybrane zagadnienia z dziedziny wychowania przedszkolnego. U w a g i: Kurs dla wychowawczyń przedszkoli. Pożądane przejrzenie i przywiezienie ze sobą książek: Strzemecka i Weryho: Metoda wychowania przedszkolnego. Montessori: Domy dziecięce. Zienkowski: Psychologja dziecięctwa.
Ursynów. Pow. warszawski. (Od 3. VII. do 17. VII. i od 23. VII. do 6. VIII. włącznie). Zapisy należy przesyłać do Insp. Szk. pow. warsz. w Warszawie, Plac 3-ch Krzyży Nr. 8. Dojazd w Warszawie tramwajami Nr. 1, 12, 19 do przystanku Wierzbno, skąd odległość do Ursynowa wynosi około 3-ch klm. Wykłady i internat w sem. naucz. Przy semianarjum park.	**Ogrodniczy dla kierowników ogródków szkolnych.** U w a g i: 2 kursy dwutygodniowe zorganizowane przy współudziale Towarzystwa Popierania Ogrodów Szkolnych.
Warszawa miasto I. Insp. Szk. ul. Nowowiejska Nr. 43. Wykłady i ćwiczenia ul. Jezuicka Nr. 4. (Muzeum Pedagogiczne). Adres internatu wskaże Insp. Szk. Dobrze wyposażone bibljoteki i pracownie Projektowane wspólne zwiedzanie miasta. Teatr, muzea i t. d.	**Wakacyjne Ognisko Fizyko-matematyczne W.K.N.** I. Tematy z fizyki. 1) Nauka o cieple. (Temperatura. Ilość ciepła. Zmiany stanu skupienia. Mechaniczny równoważnik ciepła. Maszyny kaloryczne, przenoszenie energji cieplnej. Meteorologja). 2) Nauka o prądzie elektrycznym (galwanicznym i indukcyjnym). 3) Nauka o prądzie elektrycznym (o chemicznem, cieplnem i magnetycznem działaniu prądu).

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
	4) Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej w zakresie fizyki. Uwagi: W temacie Nr. 2 materjał laboratoryjny na poziomie szk. powszechnej. Temat Nr. 3 przeznaczony jest tylko dla tych nauczycieli, którzy opracowali na kursie temat Nr. 2, z uwzględnieniem wymagań, stawianych eksternom W. K. N. II. Tematy z chemji. 1) Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z chemji w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni. 2) Tlenowa teorja spalania w powietrzu, rdzewienie i oddychanie, synteza substancyj organicznych w roślinie. III. Tematy z matematyki. 1) Idea stopniowego rozszerzenia zakresu pojęcia liczby z uwagami metodycznemi do programu arytmetyki w szkole powszechnej. 2) O działaniach arymetycznych. Definicja i własności działań na liczbach naturalnych. Rozszerzenie pojęcia tych działań na liczby bezwzględne (ułamkowe i niewymierne). Działania na liczbach rzeczywistych względnych. W miarę rozważań przegląd i uzasadnienie działań arytmetycznych według programu wyższych oddziałów szkoły powszechnej. 3) Metody przedstawienia utworów przestrzennych na płaszczyźnie (rzutowanie prostopadłe i ukośne).

UWAGI: Tematy są obliczone na 60 godzin pracy na kursie. Słuchacze mogą się zapisywać najwyżej na dwa tematy. Ze względów organizacyjnych utworzono następujące dwie grupy M. i N., tytuły tematów podano w skróceniu.

L. p.	Grupa M.	L, p.	Grupa N.
1	Nauka o cieple.	1	Tlenowa teorja spalania.
2	Nauka o prądzie elektrycznym (galw. i indukc.).	2	Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z chemji.
3	Nauka o prądzie elektrycznym (o chemiczn., cieplnem i magn. działaniu prądu).	3	Idea stopniowego rozszerzenia zakresu pojęcia liczby.
4	Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki.	4	Metody przedstawienia utworów przestrzennych w płaszczyźnie.
5	O działaniach arytmetycznych.		

Słuchacz (ka) może wybrać sobie z każdej grupy tylko jeden temat. Każdy temat jednej grupy (M.) można stosownie do własnych zainteresowań, względnie potrzeb, łączyć z jednym dowolnie wybranym tematem grupy drugiej (N.). Dwóch tematów z tej samej grupy łączyć nie należy. Tematy wybrane należy wyszcze-

gólnić na karcie wpisowej w rubryce „Uwagi", względnie na marginesie. Wobec możliwego przepełnienia na poszczególnych wykładach pożądane jest wymienienie innych jeszcze tematów, interesujących słuchacza, celem umożliwienia kierownictwu Ogniska zapisania słuchacza na inny wykład w miarę wolnego miejsca.

Pożądane przywiezienie książek:

Do tematu I — -. Kalinowski: Fizyka. Michalski Wład.: Przyroda martwa, cz. I zeszyt I i cz. II zeszyt I. Mihułowicz: Ćwiczenia z fizyki kl. II i III.

Do tematu I — 2 i 3. Kalinowski: Fizyka, część III. Michalski Wł.: Przyroda martwa, część II, zeszyt II.

Do tematu I — 4. Gregory i Simmons: Podręcznik do ćwiczeń praktycznych z fizyki. Michalski Wład.: Pracownia fizyczna i chemiczna. Michalski Wład.: Przyroda martwa, cz. I, zeszyt I i II. Zillinger Waldemar: Zbiór ćwiczeń i zadań z fizyki cz. I.

Do tematu II — 1. Czartkowski: Ćwiczenia z fizjologji roślin. Miłobędzki: Szkoła chemji analitycznej.

Do tematu II — 2. B. Duchowicz: Jak urządzić w dzisiejszych czasach pracownię chemiczną dla uczniów.

Do tematu III — 1 i 2. S. Ruziewicz i E. Żyliński: Algebra cz. I i II. L. Zarzecki: Nauczanie matematyki początkowej, tom II. Jeleńska L.: Metodyka pierwszych lat nauczania.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Warszawa miasto I. Insp. Szk. ul. Nowowiejska Nr. 43. Adres kursu i internatu wskaże Insp. Szk.	**Języka francuskiego. W. K. N. i A.** Grupa I: A. Wstęp do nauki języka francuskiego. (Wybrane zagadnienia z gramatyki i lektura). Grupa II. W. K. N. Gramatyka ze specjalnym uwzględnieniem odmienni i lektura wraz z omówieniem wybranych zagadnień z kultury francuskiej. Wskazówki metodyczne. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą na oba kursy książek: Kwiatkowski: Gramatyka, cz. I i II. Histoire de Charles XII Voltaire'a. Wyd. „Eos" w Poznaniu, skład główny Dom Książki Polskiej w Warszawie. B. Kielski: Leçons de français, cz. I—II. Ponadto na grupę wyższą: B. Kielski i L. Pionnier: En France, cz. II.
Warszawo miasto I. Insp. Szk. ul. Nowowiejska Nr. 43. Adres kursu i internatu wskaże Insp. Szk.	**Pedagogiczny dla kierowników publ. szkół pow.** Praktyczne zagadnienia organizacyjne i administracyjne z punktu widzenia potrzeb kierownika szkoły. Organizacja życia społecznego dzieci w szkole W. K. N. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Znaniecki: Socjologja wychowania. Nawroczyński: Uczeń a klasa. Dougall: Psychologja grupy. J. Stypiński i Marszałek: Prawo nauczyciela. Klebanowski: Zasady kierowania szkołą.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Warszawa miasto I. Insp. Szk. ul. Nowowiejska Nr. 43, kurs w gmachu Instytutu Robót Ręcznych, ul. Górczerwska Nr. 8. Dobrze wyposażone pracownie.	**Rysunków i robót ręcznych W. K. N.** Rysunek i roboty z drzewa. Uwagi: Pożądane przejrzenie przed kursem i przywiezienie książek: Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy. Bobieńska: Pierwsze lata nauczania rysunków w szkole powszechnej. Bojarski: Technologja pracy ręcznej. Konieczne przywiezienie z sobą przyborów do rysunków i malowania oraz kompletu przyrządów do kreślenia.
Warszawa miasto I. Adres kursu i internatu jak wyżej.	**Robót ręcznych i rysunków W. K. N.** Szkło i metal oraz rysunek. Uwagi. Pożądane jest przejrzenie przed kursem książek: Inż. Edward Herzberg: Zarys technologji metali, cz. I i II. T. Pietrzykowski: Nauczanie robót z metalu. Czyżyczki i Huber: Jak wykonać samemu pomoce naukowe. Należy przywieźć z sobą cyrkiel, linję, trójkąt, blok, notatnik.
Warszawa miasto I. (Od 6. VII. do 25. VII.) Zapisy na kartach wpisowych do Dyrekcji państw. Szk. Higjeny w Warszawie (Mokotów, Chocimska 24). Szczegóły w oddzielnym komunikacie.	**Przeszkolenia higjenicznego.**
Wymyślin I. Insp. Szk. w Lipnie. Wymyślin o 1 km. od stacji „Wioska", kolejki wąskotorowej na linji Sierpc — Lubicz. Kurs i internat w sem. naucz. Miejscowość malownicza, jezioro, kąpiele, sport wodny.	**Wychowania fizycznego.** Grupa I: W. K. N. i A. Gimnastyka w zastosowaniu do nauczania dzieci w wieku szkolnym do lat 10-ciu (dla oddziału I—IV), gry i zabawy ruchowe. Grupa II: W. K. N. Gimnastyka w zastosowaniu do dzieci starszych ponad lat 10 (dla V—VII oddziału), gry i zabawy ruchowe, (Pogłębienie wiadomości z zakresu teorji i historji wychowania fizycznego, metodyka i systematyka ćwiczeń gimnastycznych, gry drużynowe, instruowanie pływania). Uwagi. Obie grupy dla mężczyzn i kobiet. Można zgłaszać się o przyjęcie tylko na jedną z podanych grup, co musi być uwidocznione na karcie wpisowej w rubryce „uwagi". Konieczne zaopatrzenie się w strój ćwiczebny oraz w podręczniki: Sikorski: Gimnastyka. W. Sikorski: Gry i zabawy ruchowe. Piasecki: Wychowanie fizyczne.

OKRĄG SZKOLNY WILEŃSKI.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Święcany I. Dojazd koleją do Nowo-Święcian, stąd kolejką lub autobusem do Staro-Swięcian, siedziby Inspektoratu i kursu. Wykłady, bibljoteka i internat w sem. naucz.	**Język litewski.** Gramatyka ze specjalnem uwzględnieniem fonetyki, ortofonji i ortografji oraz lektura wraz z omówieniem wybranych zagadnień z kultury litewskiej. Metodyka muzyczna tego języka w szkole powszechnej. Uwagi. Dla nauczycieli, znających już praktycznie język litewski.
Troki I. (Od 7. VII. do 4. VIII). Dojazd do stacji kolejowej Landwarów, a następnie autobusem 9 km. **Zgłoszenia drogą służbową do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego** (Instruktor Harcerstwa) Wilno, Wolana 10. Miejscowość piękna, pośród jezior i lasów. Wycieczki do Wilna i po okolicy. **Szczegóły w oddzielnym komunikacie** w tymże numerze Dziennika Urzęd.	**Harcerski.** Harcerstwo jako czynnik wychowania. Metodyka pracy harcerskiej i jej zastosowanie w szkole. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Philipps: System zastępowy. Piasecki: Harce młodzieży polskiej, oraz powtorzenie psychologji wieku dziecięcego i geografji Polski, dotyczącej ziem północno-wschodnich.
Troki I. Insp. Szk. pow. wileńsko-trockiego w Wilnie, ul. Gdańska 6. Dojazd do stacji kolejowej Landwarów; stąd do Troki 9 km. autobusem. Wykłady w sem. naucz., pomieszczenie w internacie. Wycieczki: Wilno i okolice; na miejscu rozległe jeziora, sport wodny.	**Pedagogiczny. A.** Zarys faz rozwoju psychicznego dziecka w wieku szkolnym; ich znaczenie dla nauczania i wychowania. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą następujących książek: Piaget: Mowa i myślenie dziecka. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna.
Wilno I. Insp. Szk. ul. Gdańska 6. Kurs w szk. powsz. Nr. 7 przy ul. Szeptyckiego. Internat dla pań w szkole przy ul. Szeptyckiego — dla panów przy męsk. sem. naucz., ul. Ostrobramska Nr. 25. Wycieczki: dokładne poznanie zabytków Wilna; bliższe wycieczki do Werek statkiem, do Trok, Zielonych Jezior autobusem, dalsze: nad jeziora Narocz i Madzioł, ewentualnie w Nowogródczyznę. Pożądany strój wycieczkowy.	**Historyczno-etnograficzny.** Historja Wileńszczyzny. Dzieje jej kultury i sztuki, jej etnografja i wartości etnologiczne. Uwagi. Słuchacze będą mogli korzystać z biblioteki przy Kuratorjum oraz z bibljoteki W. K. N., miejskiej, uniwersyteckiej, T-wa Przyjaciół Nauk, Archiwum Państwowego; ćwiczenia odbywać się będą w Muzeum Etnograficznem. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: J. Kłos: Wilno, przewodnik krajoznawczy; L. Janowski: Wszechnica wileńska 1518—1842, Wilno 1921; Ludwik Tur: Uniwersytet Wileński i jego znaczenie, Lwów 1903; Wilno i Ziemia Wileńska, zarys monograficzny, wydawnictwo zbiorowe, Wilno, 1930.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Wlino II. Jak wyżej.	**Informacyjny dla nowowstępujących nauczycieli.** Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: Wilno i Ziemia Wileńska, zarys monograficzny, wydawnictwo zbiorowe, Wilno 1930; Dr. Hirschberg: Szkolnictwo na Ziemiach Północno-Wschodnich.
Wlino II. Jak wyżej.	**Polonistyczno- historyczny. W. K. N.** Najwybitniejsi przedstawiciele polskiej literatury politycznej i filozofji narodowej. Wiek oświecenia w Europie i w Polsce. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą książek: K. Kosiński: Pisarze polityczni i historyczni, cz. I i II do w. XIX. W. Smoleński: Przewrót umysłowy w wieku XVIII. Zakrzewski: Historja powszechna, cz. III. Polska filozofja narodowa, praca zbiorowa pod redakcją M. Straszewskiego.
Wilno I. Jak wyżej. Słuchacze będą mogli korzystać z bibljoteki przy Kuratorjum, miejskiej, uniwersyteckiej, T-wa Przyjaciół nauk.	**Polonistyczno-historyczny. A.** Literatura polska w wieku XIX XX. (Omówienie najwybitniejszych utworów tego okresu). Wybrane zagadnienia z historji Polski. Uwagi: Pożądane przywiezienie ze sobą opracowań: B. Chlebowski: Literatura polska (1795—1905). Feldmann: Literatura współczesna. Wł. Smoleński: Dzieje narodu polskiego lub A. Lewicki: Zarys historji Polski, oraz najważniejszych utworów literackich XIX i XX wieku.
Wilno I. Insp. Szk. ul. Gdańska Nr. 6. Kurs w szk. powsz. Nr. 7 (róg ul. Rydza Śmigłego i Szeptyckiego). Internat dla pań w szkole powsz. Nr. 7, dla panów w seminarjum męsk.	**Wychowania fizycznego. W. K. N. i A.** Ćwiczenia cielesne w zastosowaniu do nauczania dzieci do lat 10 (I—IV oddz. szk. powsz.) ze szczególnem uwzględnieniem metody bezpośredniej celowości ruchu. Uwagi. Lektura jak w uwagach przy kursie wych. fiz. w Rudniku nad Sanem (Okr. Szk. Lwowski). Wymagany strój ćwiczebny i kostjum kąpielowy do pływania.

OKRĄG SZKOLNY WOŁYŃSKI.

Dubno III. Insp. Szk. w Dubnie. Kurs w gimn. państw. w Dubnie. Utrzymanie 80—90 zł. Dojazd koleją na miejsce.	**Języka ukraińskiego** (początkowy). Uwagi. Dla nacuzycieli, nie posiadających znajomości języka ukraińskiego. Pożądane przywiezienie na kurs książek: W. Połtaweć: „Zirka". Bukwar i persa czytanka dla szkił. (Wyd. „Nasz Kraj", Warszawa 1924). Ćwiczenia gramatyczne Popowicza, cz. I.
Kowel I. Insp. Szk. w miejscu. Siedziba kursu i internatu: szkoła powsz. im. Prez. Ign. Mościckiego. Utrzymanie 80—90 zł. za okres 4 tygodn.	**Języka ukraińskiego** (końcowy). Uwagi. Dla słuchaczy, znających praktycznie język ukraiński. Pożądane przywiezienie na kurs książek jak na kurs w Dubnie oraz: Narodna szkoła cz. II, III. IV. Prawidła pisowni ruskiej. W. Kocowskyj i J. Ogonowskyj: Metodyczna gramatyka ruśkoj mowy (U Lwowi r. 1923).

Miejscowość. Termin. Po informacje i z zapisami Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Krzemieniec I. Insp. Szk. w Krzemieńcu. Siedziba kursu w gimn. lic. Dojazd koleją na miejsce. Utrzymanie w internacie Liceum. Pomieszczenie w internacie i w lokalu szk. powsz. Kwota za utrzymanie około 75 zł. za okres 4-tyg. Warunki klim. b. dobre. Tereny sportowe (boisko, tenis), wycieczki w okolicę (Wiśniowiec, Poczajów). Słuchacze kursów biorą bezpłatnie udział w audycjach muzyczno-wokalnych, organizowanych przez Muzyczne Ognisko Wakacyjne Liceum Krzemienieckiego.	**Biologiczno-chemiczny. W. K. N. i A.** Organizacja pracy w zakresie przyrody ożywionej w szk. powsz. o różnym poziomie wyposażenia. Praktyczne zaznajomienie się ze sposobem prowadzenia hodowli. Organizacja szkolnego muzeum przyrodniczego. Dobór pomocy naukowych. Wyzyskanie ogrodu szkolnego dla celów przyrodniczych. Tlenowa teorja spalania w powietrzu, rdzawienie i oddychanie. Synteza substancji organicznych w roślinie. Uwagi. Pożądane przywiezienie ze sobą książki: Czartkowski: Ćwiczenia z fizjologji roślin.
Krzemieniec. Terminy podane obok. Stacja kolejowa na miejscu. Słuchacze kursów M. O. W. mogą otrzymać mieszkanie i utrzymanie w internatach Liceum za opłatą 90 zł. za 5 tygodni. Słuchacze winni przywieźć ze sobą pościel (kołdrę lub koc, poduszkę, bieliznę pościelową i siennik). Za dodatkową naukę na instrumencie słuchacze kursów śpiewu płacą 20 zł. Dla słuchaczy zorganizowanych będzie kilkanaście bezpłatnych audycyj - koncertów. Podczas trwania kursów projektowane jest zwiedzanie zabytków Krzemieńca i pięknych okolic, oraz zorganizowane będą wycieczki do Poczajowa i Wiśniowca. Karty wpisowe należy przesyłać do Dyrekcji Muzycznego Ogniska Wakacyjnego w Warszawie, ul. Żórawia 16 m. 7.	**Muzyczne Ognisko Wakacyjne Liceum Krzemienieckiego.** W ramach Ogniska odbędą się kursy: **Śpiewu** (niższy) W. K. N. od 2. VII. do 6. VIII. Uwagi. Dwie grupy. Kurs 5-cio tyg. Warunki przyjęcia: znajomość przedmiotów w zakresie progr. sem., uzdolnienia muzyczne, oraz zobowiązanie się do pracy samokształceniowej w ciągu roku szkolnego. **Śpiewu** (średni) W. K. N. od 2. VII. do 6. VIII. Uwagi. Dwie grupy. Kurs 5-cio tyg. Warunki przyjęcia: przerobienie programu kursu niższego (solfez w różnych tonacjach, zasady muzyczne, początki harmonji). **Śpiewu** (wyższy) W. K. N. od 2. VII. do 6. VIII. Uwagi. Kurs 5-cio tyg. Warunki przyjęcia: przerobienie kursu średniego. Kandydaci z zewnątrz przyjmowani nie będą. **Gry instrumentalnej** (skrzypce, fortepjan) od 2. VII. do 6. VIII. Uwagi. Kurs 5-cio tyg. Warunki przyjęcia: umiejętność grania na skrzypcach lub fortepianie. Przywieźć nuty poprzednio opracowane. Słuchacze kursu gry na skrzypcach przywożą ze sobą skrzypce. Dodatkowa opłata za kurs gry instrumentalnej wynosi 30 zł. **Metodyki śpiewu** (praktyczny) od 2. VII. do 22. VII. Uwagi. Kurs 3-tygodniowy. Wymagana znajomość solfeżu w zakresie programu seminarjum. **Śpiewu dla wykwalifikowanych naucz. szkół średnich i sem. naucz.** od 23. VII. do 6. VIII. Uwagi. Kurs 2-tygodn. Program kursu obejmie: zagadnienia metodyczne i pracę nad chórami szkolnemi.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Ostróg n. Horyniem I. Insp. Szk. z Zdołbunowie. Kurs i internat w gmachu sem. Dojazd koleją do st. Ostroga, następnie autem (30 min.) do miasta. Kwota za utrzymanie w internacie około 65 zł. za okres 4-tygodniowy. Warunki klimatyczne b. dobre. Boisko do gier w pobliżu. Wycieczki w okolice.	**Pedagogiczny.** Organizacja pracy dydaktycznej i wychowawczej w szkołach niżej zorganizowanych. U w a g i. Pożądane przywiezienie programów szkoły powszechnej oraz książek: Jeleńska: Metodyka pierwszych lat nauczania. Claparède: Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna.
Ostróg n. Horyniem I. Adres zgłoszeń j. w. Kurs mieści się w gimn. państw. i korzysta z jego pomocy naukowych. Internat w seminarjum j. w.	**Polonistyczny. A.** Literatura polska w wieku XIX i XX. (Omówienie najwybitnych utworów tego okresu). Wybrane zagadnienia z gramatyki języka polskiego. U w a g i. Pożądane przywiezienie ze sobą książek: B. Chlebowski: Literatura polska (1795—1905). Feldman: Współczesna literatura polska. Szober: Gramatyka (podręcznik dla sem. nauczycielskiego), oraz najwybitniejszych utworów z XIX. i XX. wieku.
Ostróg n. Horyniem I. Jak wyżej.	**Robót ręcznych. W. K. N.** Roboty ręczne speczalne w ich zastosowaniu do nauczania innych przedmiotów. U w a g i. Należy przywieźć ze sobą komplet przyrządów do kreślenia.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.

Brzezie I. Pow. Urząd Szkolny Rybnik III. Szkoła powsz. w Brzeziu. Stacja kolejowa Brzezie. Internat w szkole i w zakładzie Sióstr Urszulanek. Miejscowość zdrowa i piękna.	**Śpiewu i muzyki. W. K. N.** Zasady muzyki i harmonji (zasady muzyki i solfeż, początki harmonji, formy muzyczne, ćwiczenia chóralne, metodyka nauczania śpiewu w szkole powszechnej). U w a g i. Dla posiadających dobrą znajomość muzycznego programu sem. naucz. Przywiezienie skrzypiec konieczne.
Jastrzębie Górne I. Pow. Urząd Szkolny Rybnik III w Wodzisławiu. Szkoła powszechna w Jastrzębiu Górnem.	**Polonistyczno-historyczny. W. K. N.** Głosownia opisowa z uwzględnieniem zasad ortofonji i ortografji. Dzieje Polski na tle dziejów powszechnych w XIX. wieku.

Miejscowość. Termin. Insp. Szk. Siedziba kursu. Informacje organizacyjne.	Kurs Uwagi
Stacja kolejowa Jastrzębie Górne. Internat w szkole powszechnej. Miejscowość kuracyjna.	Uwagi. Przed kursem należy zapoznać się z książkami: Szober: Podręcznik do nauki języka polskiego w seminarjach nauczycielskich (głosownia) lub Rozwadowski: Głosownia języka polskiego; I ogólne zasady głosowni. Nitsch: Głosownia języka polskiego: II Dzisiejszy system głosowy. Z historji należy przeczytać książki: Limanowski Bolesław: Historja demokracji polskiej w epoce porozbiorowej. Śliwiński Artur: Powstanie listopadowe. Grabiec (Dąbrowski Józef): Powstanie styczniowe 1863/64.

II.

OKÓLNIK

z dnia 24 kwietnia 1931 r. Nr. II. 8907/31

w sprawie kursów wakacyjnych w r. 1931.

Do Nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli.

Ministerstwo organizuje w b. roku szereg kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli; z tych dwa kursy zostały zorganizowane przy współudziale Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego.

Kursy są przeznaczone przedewszystkiem dla nauczycieli kwalifikowanych zarówno szkół państwowych, jak i prywatnych; w miarę wolnego miejsca przyjmowani będą także nauczyciele niekwalifikowani szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli, a nawet nauczyciele innych szkół. Liczba miejsc na każdym kursie będzie ograniczona do 50 osób. Pierwszeństwo w przyjęciu posiadać będą osoby wcześniej zgłoszone oraz posiadające takie studja uprzednie, które dają rękojmię skutecznej pracy na kursie.

Ogólne wytyczne organizacji kursów są wymienione w okólniku z dnia 8 maja 1929 r. Nr. II. 12218/29 (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 82).

Zadanie każdego kursu z osobna wynika z ogłoszonego w załączniku wykazu kursów. Kierownikami naukowo-organizacyjnymi oraz prelegentami będą wybitni fachowcy przeważnie profesorowie szkół akademickich.

W r. 1931 — obok naukowych zagadnień — dość szeroko będą potraktowane zagadnienia dydaktyczne; uwzględnione również zostaną problematy pedagogiczne z dziedziny psychologji wychowawczej i wychowania obywatelsko-państwowego.

Na kursach będą czynne pracownie naukowe i bibljoteki; w związku z kursami odbywać się będą liczne ćwiczenia i wycieczki, a kierownicy naukowi udzielać będą uczestnikom rad i wskazówek w sprawie dalszej pracy naukowej i pedagogicznej. Liczba godzin wykładów na kursach ograniczona będzie przeciętnie do 24 tygodniowo.

Na kursach w miarę możności i potrzeby — czynni będą instruktorzy wychowania fizycznego i sportów dla umożliwienia ćwiczeń cielesnych w godzinach pozalekcyjnych.

Słuchacze kursów będą mieli zapewnione kwatery, bezpłatne względnie — za zwrotem drobnych kosztów administracyjnych, lub na żądanie — kwatery płatne i utrzymanie po cenach możliwie przystępnych. Kierownictwo administracyjne kursów dbać będzie o zorganizowanie dla słuchaczy życia towarzyskiego, rozrywek kulturalnych, wycieczek, o dostarczanie biletów zniżkowych do kin i teatrów.

Zapisywać się na kursy należy przy pomocy wydanych przez Ministerstwo kart wpisowych, które po cenie 8 gr. za sztukę są do nabycia w księgarniach, posiadających prawo sprzedaży świadectw i druków szkolnych (Dz. Urz. z r. 1929, Nr. 3, poz. 33). Wpisowe wynosi 20 zł i przeznaczone jest do dyspozycji rady gospodarczej kursu na pokrycie części wydatków organizacyjnych.

Karty wpisowe należy przesyłać bezpośrednio do Kuratorjum, na którego terenie kurs ma się odbyć, kwotę zaś na pokrycie wpisowego — równocześnie pod adresem tegoż Kuratorjum, względnie Kasy Skarbowej w siedzibie Kuratorjum, posługując się w tym celu przekazem lub czekiem P. K. O. według wskazówek, pomieszczonych w rozkładzie kursów. Na odwrocie czeku P. K. O., względnie na odcinku przekazu pocztowego, należy wyraźnie wymienić, że kwota stanowi wpisowe na szczegółowo określony kurs wakacyjny i że wpłynąć winna „na depozyt Kuratorjum".

Termin zapisów upływa z dniem 10 czerwca r. b.

Podając niniejsze szczegóły organizacyjne do wiadomości nauczycielstwa, wyrażam nadzieję, że kursy wakacyjne w r. 1931 osiągną nietylko należytą frekwencję, lecz także i wyniki pracy równie wydatne, jak w latach ubiegłych.

Podsekretarz Stanu:
(—) **K. Pieracki.**

———

Załącznik do Nr. II. 8907/31.

Wykaz kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia nauczycieli w r. 1931.

Uwaga: Spis niniejszy może ulec nieznacznym zmianom.

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.
Kraków (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego). Od 6 do 30 lipca. Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Wielopole, gmach P. K. O. Miejsce wykładów: Gołębia 20, seminarjum jęz. polskiego. Internat wspólny bezpłatny w państw. gimnazjach, osobne zaś mieszkanie za dopłatą 3 zł. dziennie. Utrzymanie od 4 do 6 zł. dziennie. Wpisowe wpłaca się jednocześnie z zapisem na konto Kasy Skarbowej w Krakowie P. K. O. Nr. 402.112 („Wpisowe na kurs wakacyjny polonistyczny na depozyt Krakowskiego Kuratorjum Okr. Szkolnego“). Oprócz rozrywek, kierownictwo kursu przewiduje zorganizowanie wycieczek po Krakowie i jego okolicy. Uczestnicy kursu będą mogli korzystać przez 2—3 godz. dziennie z bibljoteki Semin. językowego i historyczno-literackiego w lokalu Seminarjum, Gołębia 20.	**I. Kurs polonistyczny.** **Prof. dr. Tad. Lehr-Spławiński.** Program kursu składa się z trzech grup zagadnień: 1) językoznawstwa, 2) współczesnej literatury polskiej, 3) dydaktyki języka polskiego i literatury polskiej. 1. Gramatyka porównawcza współczesnych języków słowiańskich (z ćwiczeniami). Prof. dr. T. Lehr-Spławiński . . . . 18 godz. 2. Wybrane zagadnienia z dziejów języka polskiego. Prof. dr. W. Taszycki . . . . 10 „ 3. Lektura tekstów staropolskich. Asystent dr. H. Oesterreicher . 10 „ 4. Fonetyka opisowa polska. Asystent dr. Z. Stieber . . . . 5 „ 5. Zagadnienia składniowe. Docent dr. Z. Klemensiewicz . . . 5 „ 6. Dialektologja polska (z ćwiczeniami) Prof. dr. K. Nitsch . . . 10 „ 7. Wybrane zagadnienia z językoznawstwa indo-europejsk. Prof. dr. J. Kuryłowicz . . . . . . 5 „ 8. Z literatury Polski przedrozbiorowej (wykład, połączony z lekturą wybranych utworów literackich). Prof. dr. R. Pollak . . . . . 10 „ 9. Zasadnicze problemy najnowszej literatury polskiej. Docent dr. S. Kołaczkowski . . . . 5 „ 10. Z psychologji pedagogicznej. Dyr. dr. T. Klimowicz . . . . . 4 „ 11. Nowe kierunki dydaktyczne. Naczelnik dr. J. Balicki . . . . 2 „ 12. Lektura w gimnazjum niższem. Naczelnik dr. J. Balicki . . . 5 „ 13. Nauka literatury w gimnazjum wyższem (łącznie z zagadnieniem wychowania państwowego). Instruktor dr. W. Szyszkowski . . 7 „ 14. Wybrane zagadnienia z dydaktyki nauki języka polskiego w szkole średniej. Docent dr. Z. Klemensiewicz . . . . 5 „

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.
Kraków (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego). Od 6 do 30 lipca. Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Wielopole, gmach P. K. O. Miejsce wykładów: Gołębia 20. Internat wspólny bezpłatny w państw. gimnazjach, osobne zaś mieszkanie za dopłatą 3 zł. dziennie. Utrzymanie od 4 do 6 zł. dziennie. 40 zł. wpisowego wpłaca się jednocześnie z zapisem na konto Kasy Skarbowej w Krakowie, P. K. O. Nr. 402.112 („Wpisowe na kurs wakacyjny dla cudzoziemców, na depozyt Kuratorjum Okręgu Szk. Krakowskiego“). Przewiduje się zorganizowanie przez kierownictwo kursu szeregu wycieczek (zwiedzanie muzeów, zabytków architektonicznych) po Krakowie i jego okolicy.	**II. Kurs kultury polskiej i jęz. polskiego dla cudzoziemców.** **Prof. dr. T. Lehr-Spławiński.** 1. Polska sztuka średniowieczna (ze zwiedzaniem Krakowa). Prof. dr. T. Szydłowski . . . . . . 3 godz. 2. Malarstwo polskie XIX wieku (ze zwiedzaniem muzeów). . . . T. Szydłowski . . . . 3 „ 3. Z dziejów kultury Polski średniowiecznej (ze zwiedzaniem Bibl. Jagellońskiej). Kustosz dr. K. Dobrowolski . . . . 5 „ 4. Dzieje robiorów Polski. Dr. W. Konopczyński . . . . 5 „ 5. Złoty wiek literatury polskiej. Prof. dr. R. Pollak . . . . . 4 „ 6. Romantyzm polski. Prof. dr. R. Pollak . . . . 4 „ 7. Literatura „Młodej Polski“. Docent dr. St. Kołaczkowski . . . . . 5 „ 8. Z dziejów języka polskiego. Prof. dr. T. Lehr-Spławiński . . . . 6 „ 9. Obraz gwar polskich. Prof. dr. K. Nitsch . . . , ... 3 „ 10. Kultura ludu polskiego (z pokazami). Kustosz dr. Seweryn . . . 4 „ 11. Kursy języka polskiego. Asystenci dr. H. Oesterreicher i dr. Z. Stieber . . . . 20 „ 12. Rozwój terytorjalny Polski. Prof. dr. St. Arnold . . . . 6 „ 13. Geograficzno-polityczne podłoże Polski. Prof. dr. J. Smoleński . 2 „ 14. Typ krajobrazu polskiego. Prof. dr. J. Smoleński . . . . . . 3 „ 15. Stosunki narodowościowe na ziemiach polskich. Prof. dr. J. Smoleński . . . . 2 „ 16. Dostęp do morza. Prof. dr. W. Sobieski . . . . 3 „ 17. Życie gospodarcze Polski współczesnej. Prof. Krzyżanowski . . 6 „ 18. Polska ideologja państwowa. Prof. dr. Cz. Znamierowski . . . . . 4 „
Kraków (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego). Od 6 do 30 lipca. Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Wielopole, gmach P. K. O. Miejsce wykładów: Straszewskiego 27 (parter).	**III. Kurs psychologiczno-pedagogiczny.** **Prof. dr. Zygmunt Mysłakowski.** Główne zagadnienia kursu: psychologiczne i socjologiczne warunki wydajności pracy szkolnej dziecka; ocena jego postępów i uzdolnień. 1. Szkoła i państwo. Prof. dr. Z. Mysłakowski . . . . 4 godz.

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.

Internat wspólny bezpłatny w gimnazjach państw., osobne zaś mieszkanie za dopłatą 3 zł. dziennie.

Utrzymanie od 4 do 6 zł. dziennie.

Wpisowe wpłaca się jednocześnie z zapisem na konto Kasy Skarbowej w Krakowie, P. K. O. Nr. 402.112 („Wpisowe na kurs wakacyjny psychologiczno - pedagogiczny, na depozyt Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego“).

Przewiduje się zorganizowanie wycieczek historycznych i artystycznych po Krakowie oraz jego okolicach pod fachowem kierownictwem. Wobec tego wykłady odbywać się będą codziennie, oprócz sobót i niedziel, przeznaczonych na wycieczki. Wykłady i ćwiczenia trwać będą od godz. 9 do godz. 13.

2. Zainteresowanie i praca szkolna ucznia. Tenże . . . . 10 „
3. Wpływ domowego otoczenia na ucznia. Tenże . . . . 6 „
4. Typy nauczycieli. Typy uczniów. Tenże . . . . 6 „
5. Zebrania dyskusyjne. Tenże . . 6 „
6. O testach. Docent dr. M. Kreutz . 6 „
7. O obserwacji ciągłej. Tenże . 4 „
8. Subjektywne i objektywne metody oceny pracy szkolnej dziecka. Prof. dr. S. Szuman . . . . 10 „
9. Syntetyczny pogląd na rozwój psychologiczny dzieci i młodzieży. Tenże . . . . 6 „
10. Zebrania dyskusyjne. Tenże , . 4 „
11. Stosunek do dziecka jako podstawa wychowania. Naczelnik dr. M. Ziemnowicz . . . . 2 „
12. Realizacja nowych poglądów pedagogicznych w szkole. Tenże . 2 „
13. Profile klasy. Dr. T. Strumiłło . 2 „
14. Psychologja okresu dojrzewania. Prof. dr. S. Baley . . . . . 7 „
15. Z psychologji myślenia. Prof. dr. S. Błachowski . . . . . . 7 „

Nowy Targ (Kurat. Okręgu Szkolnego Krakowskiego). Od 6 do 30 lipca.

Zapisy i wpisowe — jak na kursach w Krakowie (patrz wyżej).

Miejsce wykładów: gimnazjum państwowe w Nowym Targu.

Internat i utrzymanie — jak w Krakowie. Należy wziąć ze sobą koc i bieliznę pościelową.

Kierownictwo kursu przewiduje zorganizowanie wycieczek — bliższych i dalszych.

Do wykładu z geometrji słuchacze winni mieć przybory rysunkowe cyrkiel do ołówka i trójkąty. Do wykładu z topologji potrzebne są wiadomości z teorji mnogości, n. p. w zakresie podręcznika prof. Sierpińskiego p. t.: „Wstęp do teorji mnogości i topologji“.

IV. Kurs matematyczny.

Prof. dr. Stefan Straszewicz.

Temat zasadniczy programu: zagadnienia geometryczne.

1. Geometrja wykreślna. Docent dr. O. Nikodym . . . . 24 godz.
2. Wybrane zagadnienia z topologji. Prof. dr. S. Mazurkiewicz . . 12 „
3. Zarys geometrji rzutowej. Prof. dr. S. Straszewicz . . . . 20 „
4. Konferencje ze słuchaczami w związku z wykładami. Prof. dr. S. Straszewicz . . . . . . 6 „
5. Geometrja elementarna (rozdziały wybrane). Docent dr. A. Tarski . 24 „
6. Geometrja a doświadczenie. Prof. dr. K. Ajdukiewicz . . . . 6 godz.
7. Rola nauczania matematyki w wychowaniu obywatelsko - państwowem. Instr. prof. B. Bielecki . . 2 „
8. Z zagadnień psychologji wychowawczej. Wizytator dr. Z. Szulczyński . . . . 4 „

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.

Nowy Sącz (Kurat. Okręgu Szkolnego Krakowskiego). Od 6 do 30 lipca.

Zapisy i wpisowe — jak na kursach w Krakowie (patrz wyżej).

Miejsce wykładów: II gimn. państwowe w Nowym Sączu.

Internat i utrzymanie — jak w Krakowie. Należy wziąć ze sobą koc i bieliznę pościelową.

Oprócz 16 wycieczek półdniowych, będą zorganizowane dwie dalsze, dwudniowe.

Kierownictwo kursu dostarczy na użytek słuchaczów podręczników i kompletu prac specjalnych, dotyczących okolic Nowego Sącza. Metodyka pracy badawczej uwzględniać będzie wdrożenie w posługiwaniu się metodami kartograficznemi i szczegółową znajomość mapy. Na wycieczkach będą przeprowadzane próby systematycznych zdjęć: geologicznych, geomorfologicznych i antropogeograficznych (osadnictwo i stosunki gospodarcze) w okolicy Nowego Sącza.

Uczestnicy kursu mają zaopatrzyć się w przybory rysunkowe (mała rysownica, papier rysunkowy i milimetrowy, notatnik, kredki barwne, cyrkiel), pożądane jest posiadanie kompasu i młotka geologicznego. Konieczne jest zaopatrzenie się w mapy okolic Sącza w skali: 1:75.000 (ewentualnie 1:25.000).

V. Kurs geograficzny.

Prof. dr. Jerzy Smoleński.

Temat zasadniczy programu: metodyczne przygotowanie do wykonywania badań, mających na celu opracowanie geograficznej monografji okolicy.

1. Geomorfologja i jej metody badawcze. Prof. dr. J. Smoleński i as. mag. M. Klimaszewski . . 10 godz.
   Ćwiczeń . . . . . 10 „
   Wycieczek półdniowych . . 5 „
2. Metodyka pracy geologicznej. Teorja i praktyka. Asystent dr. M. Książkiewicz . . . . 10 „
   Ćwiczeń . . . . . 10 „
   Wycieczek półdniowych . 4 „
3. Zadania i metody badań antropogeograficznych. Doc. dr. W. Ormicki . . . . 10 „
   Ćwiczeń . . . . 8 „
4. Badania geograficzno-gospodarcze. Docent dr. W. Ormicki . . . 6 „
   Ćwiczeń . . . . . . 8 „
   Wycieczek półdniowych . 3 „
5. Metody badań geograficzno-osadniczych. Mag. dr. S. Leszczycki . 10 „
   Ćwiczeń . . . . . . 8 „
   Wycieczek półdniowych . 4 „
6. Ochrona przyrody. Prof. dr. J. Smoleński . . . . 2 „
7. Wybrane zagadnienia z psychologji wychowawczej. Prof. dr. Z. Mysłakowski . . . . . . 6 „
8. Metodyka nauczania geografji. Instruktor Ministerjalny, prof. G. Wuttke . . . . 2 „
9. Geografja a wychowanie obywatelskie. Instr. Min. prof. G. Wuttke 2 „

Warszawa (Kuratorjum Okr. Szkolnego Warszawskiego). Od 6 do 30 lipca.

Po informacje i zapisami zgłaszać się do Kuratorjum: Bagatela 12.

Miejsce wykładów: Hoża 69, Instytut fizyczny Uniwersytetu.

Internaty: Tłómackie 13, lub Śniadeckich 17, — bezpłatnie. Koszt utrzymania dziennie do 5 zł. Wpisowe wpłaca się jednocześnie z zapisem na konto Kasy Skarbowej w Warszawie P. K. O. Nr. 38211 („Wpisowe na kurs wakacyjny fizyczny na depozyt Kuratorjum Warsz. Okr. Szkolnego“).

VI. Kurs fizyczny.

Prof. dr. S. Pieńkowski.

Temat zasadniczy programu: promieniotwórczość.

1. Rozwój teorji kwantów. Idee mechaniki falowej. Prof. dr. S. Szczeniowski . . . . 8 godz.
2. Współczesna optyka cząsteczek i ich budowa. Prof. dr. S. Pieńkowski . . . . 8 „
3. Fizyka promieni Roentgena. Tenże 8 „
4. Promieniotwórczość i jej zagadnienia współczesne. Dr. C. Pawłowski 4 „
5. Budowa atomu a układ perjodyczny pierwiastków. Dr. W. Kapuściński . . . . 4 „

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.

Kierownictwo kursu przewiduje zorganizowanie wycieczek oraz kulturalnych rozrywek (zniżkowe bilety do kin i teatrów). Również zostaną zorganizowane rozrywki sportowe pod kierownictwem nauczyciela-fachowca.

6. Zagadnienia z fizyki współczesnej, nadające się dla kursu fizyki w szkole. Prof. Dr. Ziemecki . . 3 godz.
   Pracownie (w podziale członków na grupy):
   1) Promieniotwórczość . . 12 „
   2) Promienie x . . . . . 6 „
   3) Optyka . . . . 16 „
   4) Elektryczność . . . . 17 „
7. Wychowanie obywatelsko-państwowe na podstawie wykładania fizyki . . . . 2 „
8. Z zagadnień psychologji wychowawczej . . . . 4 „
   (Prelegenci będą ogłoszeni osobno).

Warszawa (Kuratorjum Okr. Szkolnego Warszawskiego). Od 6 do 30 lipca.

Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Bagatela 12.

Miejsce wykładów: Krakowskie Przedmieście 26, Uniwersytet.

Internaty: Tłomackie 13, lub Śniadeckich 17, — bezpłatnie. Koszt utrzymania dziennie do 5 zł. Wpisowe wpłaca się jednocześnie z zapisem na konto Kasy Skarbowej w Warszawie P. K. O. Nr. 38211 („Wpisowe na kurs wakacyjny filologji klasycznej na depozyt Kuratorjum Warsz. Okr. Szkolnego").

Kierownictwo kursu przewiduje zorganizowanie wycieczek, bliższych i dalszych, oraz rozrywek kulturalnych (zniżkowe bilety do kin i teatrów). Również zostaną zorganizowane rozrywki sportowe pod kierownictwem naucz.-fachowca.

VII. Kurs filologji klasycznej.

Prof. dr. Tadeusz Zieliński.

Temat zasadniczy programu: literatura grecka i rzymska ze szczególnem uwzględnieniem jej teorji.

1. Epos grecki i rzymski. Prof. dr. T. Sinko . . . . 12 godz.
2. Dramat grecki. Prof. dr. W. Klinger 8 „
3. Dramat rzymski. Prof. dr. S. Srebrny . . . . 8 „
4. Liryka grecka rzymska. Prof. dr. T. Zieliński . . . . 6 „
5. Historjografja Grecji i Rzymu. Prof. dr. Popławski . . . . . 8 „
6. Filozofja jako rodzaj literacki. Docent dr. S. Skimina . . . . 8 „
7. Poetyka. Docent dr. Turyn . . 7 god.
8. Teorja wymowy. Prof. dr. Majkowska . . . . 7 „
9. Dydaktyka filologji klasycznej. Instruktor Ministerjalny prof. K. Dąbrowski . . . .
10. Wychowanie obywatelsko-państwowe na podstawie filologji klasycznej. Tenże.
11. Z zagadnień estetyki. Prof. dr. W. Tatarkiewicz.
    (Trzy ostat. wymien. przedmioty razem 20 godz.).

Lwów (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego). Od 6 do 30 lipca.

Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Karmelicka 4.

VIII. Kurs historyczny.

Prof. dr. Stanisław Zakrzewski.

1. Pojęcie nauki historycznej, jego rozwój na podstawie literatury lat ostatnich. Dr. Ł. Charewiczowa . 3 godz.
2. Demokracja w państwach starożytnych. Prof. K. Chyliński . . 6 „

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.
Wpisowe jak wyżej: wpłaca się jednocześnie z zapisem na rachunek bieżący Kuratorjum Lwowskiego w Kasie Skarbowej: A Nr. 14 albo B Nr. 72 („Wpisowe na kurs wakacyjny historyczny na depozyt Kuratorjum Okr. Szkolnego Lwowskiego“). Inne informacje zostaną ogłoszone dodatkowo.	3. Powstanie, rozwój i upadek cesarstwa rymskiego. Doc. K. Zakrzewski . . . . 6 „ 4. Zasadnicze cechy rozwoju miast w wiekach średnich i nowożytnych do W. Rewolucji Franc. Dr. Ł. Charewiczowa . . . . 4 „ 5. Stosunek historji gospodarczej do politycznej w świetle literatury w ostatnich trzech dziesięcioleciach. Prof. dr. F. Bujak . . 6 „ 6. Wybrane problemy z historji politycznej powszechnej XVIII i XIX. wieku. Docent Cz. Nanke . . 6 „ 7. Rozwój myśli konstytucyjnej od W. Rewolucji Francuskiej. Prof. dr. L. Ehrlich . . . . . . 6 „ 8. Geneza wojny światowej na podstawie literatury, głównie pamiętnikarskiej. Doc. Cz. Nanke . . 6 „ 9. Rozwój sprawy polskiej w latach 1914—1923 na podst. literatury. Prof. dr. S. Zakrzewski . . . 6 „ 10. Wychowanie obywatelsko-państwowe na podst. historji. Instruktorka H. Mrozowska . . . . 3 „ 11. Z metodyki historji w gimnazjach wyższ. Instrukt. H. Mrozowska . 8 „ 12. Zagadnienia pomocy naukowych z historji. Instruktorka H. Mrozowska . . . . 9 „ Nadto tytuły wykładów prof. dr. T. Modelskiego oraz prof. dr. S. Łempickiego zostaną ogłoszone później, jak również nazwisko prelegenta z dziedziny psychologji wychowawczej.
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego. Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Karmelicka 4. Wpisowe wpłaca się jednocześnie z zapisem na rachunek bieżący Kuratorjum Lwowskiego w Kasie Skarbowej: A Nr. 14, albo B Nr. 72 („Wpisowe na kurs wakacyjny biologiczny na depozyt Lwowskiego Kuratorjum Szkolnego“). Inne informacje zostaną ogłoszone dodatkowo.	**IX. Kurs biologiczny.** **Prof. dr. Werdak.** Program kursu zostanie ogłoszony później.

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.
Żywiec (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego). Od 3 do 29 sierpnia. Po informacje i z zapisami zwracać się do Kuratorjum: Wielopole, gmach P. K. O. Wpisowe wpłaca się jednocześnie z zapisem na konto P. K. O. Nr. 402.112 („Wpisowe za kurs wakacyjny robót ręcznych na depozyt Kuratorjum Okręgu Szk. Krakowskiego"). Żywiec — miejscowość klimatyczna; dwie rzeki, lasy. Oprócz bliższych wycieczek, urządzonych będzie kilka dalszych: a) turystycznych (do źródeł Wisły, na Babią Górę, do Tatr); b) naukowych do pobliskich fabryk (papierni, huty żelaza, tartaków, fabryk tekstylnych, browaru).	**X. Kurs robót ręcznych.** **Instruktor Ministerjalny, prof. A. Wójtów.** Na kurs ten zgłosić się powinni ci nauczyciele, którzy, mając styczność z pracą techniczną w pracowniach i laboratorjach, pragną poznać jedną z technik, przewidzianych w programie kursu. Również zgłosić się winni ci nauczyciele rysunku, lub innego przedmiotu, którzy zmuszeni są uzupełnić etat nauczaniem robót ręcznych, nie posiadając odpowiedniego przygotowania. Program kursu obejmuje: a) dla nauczycieli rysunku: kurs obróbki tektury (z introligatorstwem) i drzewa: b) dla innych — dział obróbki drewna, metalu i szkła. W razie zgłoszenia się większej ilości nauczycielek, zostanie uruchomiona grupa, obejmująca w programie naukę robót kobiecych (krój, szycie).
Lwów (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego). Informacje zostaną ogłoszone dodatkowo.	**XI. Kurs religji rzymsko-katolickiej.** Program i kierownictwo zostaną ogłoszone później.
Krzemieniec. Od 23 lipca do 6 sierpnia. Urządza Muzyczne Ognisko Wakacyjne. Zgłoszenia i jednocześnie wpisowe (20 zł) kierować należy do Dyrekcji Muzycznego Ogniska Wakacyjnego, Żórawia 16 m. 7 w Warszawie, na imię prof. Bronisława Rutkowskiego. Mieszkanie i utrzymanie w internatach za opłatą 36 zł. za dwa tygodnie. Pościel i koc należy przywieźć.	**XII. Kurs muzyki i śpiewu.** **Prof. Br. Rutkowski.** Kurs muzyki i śpiewu dla wykwalifikowanych nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich obejmie w programie: zagadnienia metodyczne i pracę nad chórami szkolnemi.
Wolsztyn. **Wągrowiec.** Podania wnosić należy drogą służbową do Ministerstwa W. R. i O. P. w Warszawie (Wydział Wychowania Fizycznego i Higjeny Szkolnej). Internat w Seminarjum Nauczycielskiem. Pościel należy przywieźć ze sobą.	**XIII. Kurs ćwiczeń cielesnych dla nauczycieli.** **Wizytator Walerjan Sikorski.** **XIV. Kurs ćwiczeń cielesnych dla nauczycielek.** **Wizytatorka Helena Olszewska.** Każdy z tych dwóch kursów dzieli się na 3 grupy: 1. Gimnastyki metodycznej i gier: gimnastyka, metodyka, systematyka ćwiczeń, zabawy i gry, pływanie i wioślarka; wycieczki.

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.
Na uzupełnienie wyżywienia należy wpłacić w pierwszym dniu przybycia na kurs 60 zł. Kursy korzystać będą z pomocy Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego (porcje żywnościowe).	2. Lekkiej atletyki i gier: lekka atletyka, gry, organizacja sportów, gimnastyka, pływanie, wioślarka, metodyka gier i sportów; wycieczki. 3. Sportów wodnych i wyrobu kajaków: pływanie i wioślarska, ich metodyka, gimnastyka, zabawy i gry, wyrób kajaków; wycieczki. Dla nauczycielek pląsy i tańce. Wykłady wspólne dla wszystkich grup: 1. Teorja wychowania fizycznego. Prof. dr. E. Piasecki. 2. Psychologja pedagogiczna. Prof. dr. J. Kuchta. 3. Wychowanie obywatelsko-państwowe (prelegent będzie podany później).

Kursy, przeznaczone wyłącznie dla nauczycielstwa zakładów kształcenia nauczycieli.

Inowrocław (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego). Od 6 do 30 lipca.

Konto Kasy Skarbowej w Poznaniu Nr. 69 B. („Kuratorjum Okr. Szkolnego Poznańskiego, jako wpisowe na kurs pedagogiczny naucz. semin.“).

Wykłady w gmachu państwowego semin. naucz. żeńsk. Tamże internaty.

Koszta utrzymania ok. 4 zł. dziennie.

Dobrze urządzony zakład kąpieli solankowych. Dla kursistów przewidywane zniżki. Wycieczki w najbliższe okolice.

I. Kurs pedagogiczny.

Prof. dr. Stefan Błachowski.

(przedewszystkiem dla nauczycieli przedmiotów pedagogicznych, kierowników praktyki pedagogicznej oraz kierowników szkół ćwiczeń).

1. Aktualne zagadnienia z psychologji (wraz z ćwiczeniami). Prof. dr. S. Błachowski . . . . . . 20 godz.
2. Wybrane zagadnienia z socjologji pedagogicznej. Dr. J. Chałasiński 15 „
3. Metody prowadzenia obserwacji psychologicznej (z ćwiczeniami). Prof. St. Szuman . . . . . 20 „
4. Przegląd współczesnych prądów w organizacji nauki wychowania na stopniu elementarnym . . 15 godz.
5. Psychologja wieku młodzieńczego. Prof. dr. S. Błachowski .
6. Nauczanie przedmiotów pedagogicznych w zakładach kształcenia nauczycieli (z dyskusją) . . . 15 „

Płock (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego). Od 3 do 30 lipca.

Konto Okr. Kasy Skarbowej w Warszawie P. K. O. Nr. 38211 („Na rachunek depozytu Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego jako wpisowe na kurs wakacyjny fizyko-chemiczny dla naucz. semin.“).

Wykłady w lokalu państw. semin. naucz. żeńskiego, Kolegjalna 19.

II. Kurs fizyko-chemiczny.

Instruktor Ministerjalny, p. Jan Pniewski.

(Metody laboratoryjne w nauczaniu fizyki i chemji).

Wykładający: p. J. Pniewski i p. Teofil Czarniecki, profesor państw. semin. naucz. w Białymstoku. Celem kursu będzie dokładne zaznajomienie uczestników z programem i metodą nauczania fizyki i chemji w seminarjach nauczycielskich oraz opanowanie techniki przygotowania i przeprowadzania ćwiczeń uczniowskich i pokazów.

Sprawy organizacyjne	Kierownik naukowo-organizacyjny. Przedmioty i wykładający.
Internaty w semin. żeńsk. Koszta utrzymania około 3 zł. dziennie. Przewidywane wycieczki Wisłą i w okolice. Słuchacze będą korzystali z dobrze zaopatrzonej pracowni fizycznej tegoż seminarjum.	Program pracy: a) ćwiczenia własnoręczne uczestników kursu w zakresie programu seminarjum; b) konferencje i dyskusje; c) organizacja i urządzenie pracowni fizyko-chemicznej; d) lektura nauczyciela i ucznia; e) zaznajomienie uczestników kursu z różnemi typami przyrządów fizycznych. Pożądane przywiezienie ze sobą książki: Michalski „Przyroda martwa", część I zeszyt I, część II zeszyt I.
Warszawa (Kuratorjum Okr. Szkolnego Warszawskiego). Od 3 do 30 lipca. Konto Okręg. Kasy Skarbowej w Warszawie P. K. O. 38211 („Na rachunek depozytu Kuratorjum Okręgu Szk. Warszawskiego jako wpisowe na kurs wakacyjny rysunku dla naucz. semin."). Wykłady w gmachu Szkoły Sztuk pięknych: Wybrzeże Kościuszkowskie Nr. 37; dojazd tramwajami „Z" i „P". Na miejscu bibljoteka, zawierająca fachowe dzieła naukowe i czasopisma. Internaty: dla pań w państw. semin. żeńsk. im. E. Orzeszkowej, Nowolipki 11; dla panów w bursie, Leszno 37. Śniadania w internatach; obiady po cenach przystępn. będą zapewnione w umówionych restauracjach. Zniżkowe bilety do kin i teatrów. Należy przywieźć ze sobą przybory do rysowania i malowania, używane w szkołach powszechnych i w seminarjach nauczycielskich na lekcjach rysunku. Wykłady i wycieczki przewidywane są w czasie od g. 8 do 14 m. 30, względnie do 16 godz. (dłuższe wycieczki w sobotę).	**III. Kurs rysunku.** **Prof. Wojciech Jastrzębowski.** 1. Technika rysowania i malowania oraz modelowanie. Prof. W. Jastrzębowski. 2. Studjum z natury. Dyrektor Departamentu Sztuki, prof. Wład. Skoczylas. 3. Zasady kompozycji w bryle i na płaszczyźnie. Prof. W. Jastrzębowski. 4. Wycieczki naukowe, związane z przedmiotem oraz szereg wykładów z dziedziny psychologji twórczości dziecka. Tematem kursu będzie przerobienie szeregu zadań, związanych z nauką rysunku.

KONKURSY.

Kierownika 2-kl. szkoły powszechnej w **Adamowicach** w powiecie rybnickim (mieszkanie służbowe).

Kierownika 3-kl. szkoły powszechnej w **Sadowiu,** w powiecie lublinieckim (mieszkanie służbowe).

Termin wnoszenia podań do dnia 30 czerwca 1931 r.

Drukarnia Śląskiego Urzędu Wojew., Katowice.